

312440

ప్రతిదినము ప్రకటింపఁబడును

Post Box No. 212.

Telephone No. 2544

సంపుటము ౧౭
Vol. 17

చెన్న పట్టణము 1930-వ సం॥ మే నెల 15-వ తేది గురువారము

MADRAS, THURSDAY 15th MAY 1930.

శ్రీ ప్రమాదానామ సంవత్సర వైశాఖమాస బహుళ తృతీయ

సంచిక 32
No. 37

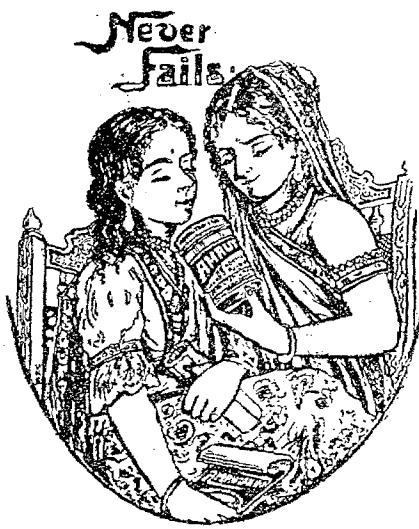
అమృతాంజనము

అన్ని విదములగు నొప్పులకు

సంజీవివంటిది

తలనొప్పుల మాన్పును. వాయువుపోట్ల బాపును. పార్శ్వపునొప్పుల బారదోలును. పొట్టను బోగొట్టును. జ్వరముల భేదించును. వాపుల రూపుమాపును. దగ్గును తగ్గించును. దురదను తొలగించును.

ఈ మందును రుద్దగానే చెమట పట్టుట వలన శరీరమండలి దుష్పదార్థములను తొలగించును. నొప్పుల తగ్గించును. విడేశములలో గూడ వాడుచున్నారు.

గొప్పగొప్పవారిచే
వేలకువేలు యోగ్యతా
పత్రములు పొందియున్నది

పంచభాష చీటీ జూచికొనిన
మోసము గలుగదు.
చక్కని డబ్బితో సహా నీసా 1-కి 0-10-0
డజన్ 1-కి రు 6-4-0 లు.

ప్రతియింట ముఖ్యముగా నుండవలసినది

అమృతాంజనం డిపో

6, 7 తంబు శెట్టిపేటి, మద్రాసు.

109, ఫ్రేరికోడ్డు, పోర్టు, బాంబాయి.

బ్యాంక్ ఆఫ్ హిందూస్తాన్, లిమిటెడ్.

ఇందుమూలన సర్వజనులకు తెలియజేయున దేమనగా బ్యాంక్ ఆఫ్ హిందూస్తాన్ లిమిటెడ్ అనుమతిపొందిన బ్యాంక్ యగుటచే జీతములను, పింఛనులను, వార్షిక మొత్తములు, ప్రయాణ ఖర్చులు వగైరా తమకుమారుగ వసూలుచేసికొన వీలుండును.

బ్యాంక్ వారు సంతోష పూర్వకముగ జీతములు, పింఛనులు వగైరాలను స్వంతవారికి మారుగ వసూలుచేయ గలరు.

విద్యాసాగర్ పాఠశాల, మేనేజింగ్ డైరెక్టరు.

LOANS FROM
Rs. 50 to Rs. 2500

Obtainable by all registered members of the Relief Loan and Provision department of the

Metropolitan Industrial Bank, Ltd.

172, Bowbazar St., Calcutta.

WANTED

Competent organising Inspectors in every District and Taluk on Rs. 100 p.m. plus Rs. 50 as T.A. Apply—references to—The Managing Director.

నేషనల్ యిండియన్ ట్రైఫయిన్స్

రెన్యుకంపెని లిమిటెడ్.

సామాన్య రేట్లతో స్థిరమైనట్టియు అభివృద్ధిచెందునట్టి కంపెనీ.

మానేజింగ్ డైరెక్టరు క్లుప్తముగను

తెలివిగను చేయబడును బలమైన డైరెక్టరు.

నేషనల్ యిండియన్ పాలీసీవాలా కులభూమిని, ఆకలి పెనీమిట అయ్యేభూమిని టీని యిచ్చును, మిరప ప్రీమియములు కూత్రం కట్టుతుండవలెను. పాలీసీ తీర్మానముకాగానే మిరప గానీ, చనిపోయినప్పుడు మిరపంతటి వానికిగాని ఇన్నూవన్స్ మొత్తమును యిచ్చివేయును. కష్టమైన నిర్బంధములు లేవు తక్షణము యివ్వబడును.

భీమాచేయదలచినవారున్నూ ఏజంట్లుగావుండవలయు వలకుబడిగల పెద్దమనుష్యులున్నూ అప్లికేషన్లు ఈ క్రిందివారికి వ్రాసుకొనుదు.

టి. వి. రాఘవయ్య యన్కవ్వయర్,

పాడ్డాపేను కలకత్తా చీఫ్ ఏజంట్లు, ౧2-2 సార్తరక్ సర్కారు, బెజవాడ.

అ శ్వ న్

రిజు వె నే ట రు

ఎక్కువబలమును, శక్తిని, జీవము నివ్వగలదు. సరములను, శరీరమును, మెదడును వృద్ధిచేయును. విద్యాపరీక్షలకును, వ్యాయామం చేయువారికిని యావశ్యకమైనది.

Bengal Chemical & Pharmaceutical Works, Ltd. Calcutta.

ప్లాక్ యంయవారలు:—

ఎన్. డేవాయ్ గౌడ్ అండ్ కో.,

41, బందరుపేటి, మద్రాసు.

నాథన్ అండ్ కో.,

కొచ్చిన్.

పోలాపూరు దురంతములు

యథార్థ వృత్తాంతకథనము

(శ్రీ ప్రెస్ కంట్రీబ్యూటర్)

పోలాపూరు దురంతములనుగూర్చి శ్రీ ప్రెస్ వారికి యీ క్రింది వివరాలు తెలియజేయవలెను:—పోలాపూరు రాజధానిలో ప్రాముఖ్యము వహించిన పారిశ్రామిక కేంద్రములలో పోలాపూరు ఒకటి. అందు చరు బట్టలమిల్లులును, చాలమంది సామ్రాజ్యము కలరు. మిల్లులలో 250.00 పనిచేయుచున్నారు.

సత్యాగ్రహవాద్యులు ప్రారంభమునుండియు నగరమున రాజకీయసంఘటనలు హెచ్చుగా నుండెను. గాంధీజీతోబాటు అత్యధ్యక్షులు వారై నగరములో 5 తారీఖు సాయంత్రము తెలిసిను. పోలాపూరులో మారతాళమును గావించవలెనని స్థానిక నాయకులు తీర్మానించిరి. 6 వతారీఖున సంపూర్ణమారతాళము జరిగెను. మిల్లులనుగూడ మూసివేయబడెను. ఒక ఊలేగింపు, ఒక పథ జరిగెను. కాని కార్యక్రమము క్రమముగా జరిగి పోయెను.

7 తారీఖున మరల మారతాళము జరిగెను. అక్కడక్కడ జనసమూహము కొన్ని దుండగములు చేయుచుండిరి. వారు వేసిన రాళ్లవలన కొన్ని మునిసిపల్ లాందరలు బద్దలయి పోయెను. ప్రజలు మునిసిపల్ చౌకివారికి పోయిరి. ప్రజలు కలుదుకాములలోనికి పోయి మద్యమును తెచ్చి బజారులో పారబోసిరి.

కలెక్టరు మునిసిపల్ ఛైర్మన్ మేన్ ఆగు మేన్ చందు రామ్ చందుగారిని పిలిపించి మునుపటినుండియు, అ న గా 8 తారీఖునుండియు మారతాళము మాన్పించవలసినదని కోరెను. తేలివో ప్రజలు మరల దుండగములు చేయవచ్చుననియు, పోలీసులు దౌర్జన్యమునుపయోగింపవచ్చుననియు వారు రామ్చందుగారితో చెప్పిరి. లేదని సభ్యుడగు డాక్టరు అంజీలికర్ గారుగూడ కలెక్టరుతో మాటలాడి మిల్లులు 8 వ తారీఖు తెరవవలెనని అంగీకరించెను. మిల్లు యజమానులతో సంప్రదించినమీదట 8 తారీఖున మిల్లులు తెరచుటకు నిర్ణయింపబడెను. కాని పనివానికి తెలియకుండ యీ తీర్మానము చేయబడుటచే దానిని అంగీకరింపరాదని 7 సాయంత్రము జరిగిన సభలో నొకరు ఆభ్యంతరము చెప్పిరి.

8 వ తారీఖున బజారులు తెరవబడలేదు. వానితో బాటు మిల్లులనుగూడ మూసియుంచబడెను.

ఇంతలో కొందరు మిల్లు పనివారు నీటికుండునద్ద నున్న స్థియు, నగరము వెలుపలనుండి ఒక మెలుదూర మున్నట్టియు కూప భవానీ అను స్థలమున తాటి చెట్లు నరుకు వెల్లిరి. అక్కడ చాల చెత్త, దాదాపు 80 ఉండును. ఈపోవువారిని యెవ్వరును చూడనుగూడ లేదు. పెద్దగుంపు వారితోలేదు. ఈసంగతి అధికారులకు తెలిసి యిద్దరు సార్వంట్లును, 25 పోలీసులను అచ్చటికి పంపిరి. ప్రజలు గుమికూడి యున్న స్థలములగుండా పోవుటకు అందరును వారినిమాచిరి. వారివెంటబడిపోయిరి. ఈజన సమూహము క్రమక్రమముగా 2000 వరకు పెరిగెను.

రూసభవానీ ఆనుప్రదేశమున పోలీసులు యిద్దరిని ఆరెస్టుచేసిరి. వీరిని వదలిపెట్టవలసినదని జనసమూహము కోరిరి. పోలీసులలోను కదలనివాడగుండ పెద్దతూములను అడ్డుమువేసిరి. కాల్పులమనిచెప్పి ప్రజలకొళ్లకు దెబ్బలుతగులనట్లు పోలీసులు కాల్పురి. ఇద్దరికి దెబ్బలు తగిలెను. అక్కడ ఉన్న కాంగ్రెస్ నాయకులు కొంతము నెలకొల్పి ప్రయత్నించిరి. ప్రజలు రాట్లగువ్వరి. ఇట్లు మెల్లగా ప్రజలు నగరముకేసి పోయిరి. అధికారులుగూడ మెల్లగా వెచ్చుచుండిరి. ఒక మెలు పెట్టుటకు ఒక గంటపట్టెను. జనసమూహము నగరములోనికి ప్రవేశించిన తరువాత అనేకమార్గములగుండా పడిపోయిరి. కొందరు సంగుగొందులలో తలదాచుకొనిరి. అప్పుట మరల రాళ్లు దువ్వబడెను. ఇప్పుడు పోలీసులు కాల్పులమని తెలుపుచుచేసి కాల్పుకారంబించిరి. 20-25 వరకు గుండ్లు పేల్చబడెను. ఒకరిద్దరు మరణించిరి. చాలమందికి దెబ్బలు తగిలెను. ఇది జరిగిన తరువాత పోలీసులు కాల్పులున్న ప్రదేశమునుండి వెదలిపోయి పోలీసు చౌకిలను ముట్టడించిరి. ఒక పోలీసును చంపి, బజారులో దహనము చేసిరి. ఇంకొక పోలీసును తీవ్రముగా గాయపరచిరి. సివిల్ కోర్టును దహించిరి. కల్లంగమలపై నిడిరి.

రెండవవారి కాల్పుటకు పూర్వము ప్రజలను కాంతిపరచుటకూడ చర్యలను యిద్దరిని నిద్రలదమని జిల్లా మేజిస్ట్రేటు చేపెనని తెలియుచున్నది.

ఒక మోటారుపైకిపోయిన పోవుచున్న పోలీసు సార్జంటు దానిని నిద్రల తప్పించుకొనిపోయెను.

నూలు వడుకు తరగతులు

మదరాసు ప్రీల సమాజమువారు ఎగ్మూరు పాంథియన్న గార్డెనులో నూలువడుకు తరగతుల శిక్షణ చేసిరి. హృషీ కేశ కర్మగారి భార్యయు వికలశ్చ మున్నగువారు నూలువడుకుచున్నారు. (ప్రె. ఫో. వీ.)

ఇట్లు జరిగిన తరువాత పోలీసులు మోటారు లారీలలో తిరిగిరి. వీరు చేయరానిదగుండగములను చేసిరిని యనుచున్నారు. అనవసరముగాను, ఇష్టమువచ్చినట్లుగాను కాల్పుటచేత ఆమాయకులు చాలమంది చనిపోయిరి.

సవకేటలో యీకాల్పులవలన 4,5 గురికి దెబ్బలు తగిలెను.

బసురుగల్లిలో దెబ్బలుతగిలిన యిద్దరు మరణించిరి. చాల్ గల్లిలో నొకముదుపలి యిట్టికాల్పులవలన మరణించెను. హీరా చందు నేమచందుగారియింటిపై రెండువారు కాల్పురి. కాని ఎవ్వరును గాయపడలేదు. మేన్ చౌకులో 14 ఏం పిల్లవాడు కాల్పుచంపబడెను.

ఇట్లు లేజనమతకుల భోజనగృహముందున్న ఒకబాలుడు కాల్పులవలన మరణించెను. ఇంకొకనికి దెబ్బలు తగిలెను.

పండిత కె. సంతానం గారు

లాహారులో కాంగ్రెసు నాయకులు

తాత్య అబా ఆనునొక మిల్లుపనివాడు కాల్పుచే మరణించెను.

కలెక్టరునభ

7, 8, 9 తారీఖులలో ఇంపీరియల్ బ్యాంకు ప్రభుత్వ కార్యాలయముల పోస్టాఫీసు నూలుబడియుండెను. 9 తారీఖు సాయంత్రము కలెక్టరు పొరులసభ గావించెను. జరిగిపోయిన విషయములను గూర్చి చర్చ జరుగనివ్వనని కలెక్టరు చెప్పెను. జరిగినవానికై తాను బాధ్యత వహించదననియు కావలసినవో ప్రభుత్వమువారు తరువాత విచారణ జరుపుకొనవచ్చు ననియు ఆయన చెప్పెను. నగరములో యథాస్థితు లేర్పడుటకు ఉపాయములను చేప్పవలసిన దని యితడు కోరెను.

పోలీసులు యిష్టము వచ్చినట్లు కాల్పుట మానవలెనని సభ అభిప్రాయపడెను. కాల్పులకు పూర్వము యెప్పుడును తగిన వ్యతిరేక ఇవ్వవలెను. గడబిడలు జరుగు ప్రదేశములందు కల్పు వెళున గాని యితరస్థలముల కాల్పురాదని వారు తుదిరి. కాపలాకై తిరుగులారీలలోని పోలీసులకు తుపాకు లుండరాదు. తుపాకు లవసరమైనచో లోపల నునుకొనవలెనుగాని బయటికి ప్రదర్శింపరాదు. పోలీసులను నియమించుటకు కొందరు కాంతి నైనికులుగూడ నుండుట అవసరము, దుండగములు చేసిన సార్జం

ట్లును ప్రభుత్వమువారు సస్పెండు చేయవలెనని వారు సలహా నిచ్చిరి. కాల్పు లుండదనియు తమ పనులను యథాప్రకారము చేసికొనవచ్చునని కరపత్రములను పంచి పెట్టవలెను.

ఈ సలహానుసరించి 9 వ తారీఖు కాల్పులు అత్యవసరమయ్యెననియు యిప్పుడు ప్రజలు యథాప్రకారము బజారులను తెరవవచ్చుననియు జిల్లా మేజిస్ట్రేటు కరపత్రములను పంచిపెట్టెను.

ఆంగ్లేయులను పోలాపూరునుండి యితరత్రా పంపి వేయుటకుగూర్చి తెలుపదగిన ప్రత్యేకవిషయము లేమియు లేవు.

చందాదారుల కొక విజ్ఞప్తి

అనేకస్థలములందు ఏజంట్లు నెల 1-కి దినపత్రకకు రు 2 ల కంటె హెచ్చుగాను, విడి పత్రకను 0-2-0 లకును విక్రయించుచున్నట్లు మాకు తెలియుచున్నది.

ఏజంట్లమూలముగా పత్రకలను పుచ్చుకొను వారు, దినపత్రకకు నెల 1-కి రు. 2 లును తపాల్ ద్వారా తెప్పించుకొనువారు నెల 1-కి రు 2-2-0 లను చందా చెల్లించవలెను. విడిపత్రక 1-కి ధర రు. 0-1-6 తెలుసుకొనవలెను. ఇందుకు వ్యతిరేకముగా చందానుగాని, పత్రకకు హెచ్చుధరనుగాని వసూలుచేసినను మాకు తక్షణమే తెలిపిన తగు చర్య తీసుకొనబడును.

మద్రాసు అండ్ సదరన్ మరాటా

రైల్వేకంపెనీ, లిమిటెడ్

(ఇంగ్లండులో ఇన్ కార్పొరేట్ చేయబడినది)

ప్రకటన

కావలినందు

కొల్లుగొల్వకాంధవీ ఉత్సవము

అకాలగర్ మలవలన గాలి యందు మార్పుచెందుటచే కొల్లుగొల్వకాంధవీ యుత్సవము యిదివరలో ప్రకటించిన రీతిగా 1930 సం॥ మేనెల 9, 15 తేదీల మధ్యగాక, 1930 సం॥ మేనెల 12, 18 తేదీల మధ్యయుండు జరుగగలను.

ఈ యుత్సవము ప్రతిపది సంవత్సరములకొక పర్యాయము గొప్పగజరుగుటచే ఎక్కడ ప్రాముఖ్యమును గలిగియున్నది యాత్రికులు, మరియుతరుల రాకపోకలకొరకు సౌకర్యము లేర్పాటు చేయబడినవి.

కావలినది

దర్శించుటకు మరువక

12 మొదలు 18 తేదీలను జ్ఞప్తియుంచుకొనుడు

ఉప్పుకొర్రాల్లమై

దాడి

దర్శన దాడి

శ్రీమతి సరోజినీనాయుడుగారు
సైన్యాధిపత్యమును వహించుట

రేపు ఉదయమున 6 గంటలకు శాంతిసైన్యము
బయలుదేరనుండుట

ఉస్తాది, మే 14—రేపు ఉదయమున 6 గంటలకు శాంతిసైన్యము బయలుదేరింది. శ్రీమతి సరోజినీదేవిగారు నాయకత్వము క్రింద దర్శనకు బయలుదేరినారు. ఇప్పటికి 250 మంది వలంటీరు లీచటికి వచ్చిరి. దళమునకు 50 మంది వంతున వీరిని విభజించిరి. మొదటి దళమునకు శ్రీమతి సరోజినీదేవిగారు నాయకత్వము వహించెదరు. నేడురాత్రి ఆమె యిచటికి వచ్చెదరని తెలియుచున్నది. (ఆ. ప్రె.)

15 వ తేదీ గురువారమునాడు ఉదయము నేమి జరుగును

ఈ ప్రశ్నయొక్కటే అందరినోటను వెడలుచున్నది. దర్శన, బుల్బూరు మే 14—(రాత్రి) 500 మంది వలంటీరు లీచి వరకె యిచటికి వచ్చిరి. దర్శన దాడి నిమిత్తము ప్రత్యేకము గుజరాతునుండియే 20,000 మంది వలంటీరు లీచికి వచ్చెదరని వందతులవలన తెలియుచున్నది. అనామదాబాదు, కెయిరా, నూరతు యీ మండలములనుండియును చెరి 5,000 మంది మొత్తము 15,000 మంది వచ్చెదరు. రేపు దర్శనలో దొరతనము వారవలంబించెడి పద్ధతినిబట్టి కరువాత జరుగవలసిన పద్ధతి నిర్ణయింపబడును. హెచ్చుమంది సాయధ పోలీసు భటులు దర్శనవద్ద మకాము చేసియున్నారు. 15 వ తేదీ ఉదయమున శ్రీమతి సరోజినీ దేవిగారు నాయకత్వము వహించుట నిశ్చయము. ఆమెతో శ్రీమతి కమలాదేవిగారుగూడ వెళ్లెదరు. “దొరతనమువారు స్త్రీలనుగూడ ఆరెస్తు చేసెదరా? ఇక నీపద్ధతిగూడ వారంభమగునా?” అని అందరును అడుగుచున్నారు. (శ్రీ. ప్రె.)

నేను సైన్యాధిపత్యమును వహించి తీరెదను

అది మహాత్మాని యాజ్ఞ గాన అనుల్లంఘనీయము

దర్శనదాడినిగూర్చి శ్రీమతి సరోజినీదేవిగారి ప్రకటన

బొంబాయి, మే 14 :—గాంధీ మహాత్ముడు తన్ను ఆరెస్తు చేసిన పిమ్మట త్యాగీగారును, త్యాగీగారిని ఆరెస్తుచేసినపిమ్మట శ్రీమతి సరోజినీదేవిగారును గుజరాతు శాంతిసైన్యమునకు అధిపత్యమును వహింపవలసిన నిర్ణయించి వారిద్దరిచేతను వాగ్దానములనుగూడ బడసెను. ఇందు త్యాగీగారిని ఆరెస్తుచేసిరిగాన శ్రీమతి సరోజినీదేవిగారి వంతు వచ్చినది. ఆమె ఆలహాబాదునుండి నేడు ఉదయమునకు బొంబాయి వచ్చిరి. ఆమె ఆలహాబాదులో భారత కాంగ్రెసు కార్యసంఘ సభ్యులతో నాలోచించియే యిటకు వచ్చెను.

దర్శనలోని ఉప్పురాసులపై దాడిపలుపుటకు ఘూర్జర శాంతిసైన్యమును నడిపించుటకు నేడురాత్రి దేవిగారు బొంబాయినుండి గుజరాతుకు బయలుదేరెదరు.

“ఈదాడి విషయమున నాయకత్వము వహించువారిపై అధికమగు బాధ్యత సహజముగానే యేర్పడునుగాన నిట్టిముఖ్యకార్యమునకు శ్రీమతి సరోజినీదేవిగారు నియమించు విషయమున నా విశ్మలకందరికిని ముఖ్యముగా భా. కాం. కాంగ్రెససంఘసభ్యులకును సహకారదాత్యములన చాల మనస్తాపము కలిగినది. 6-4-1930 తేదీని యీ పదవికి గాంధీ మహాత్ముడు నన్ను నియమించినపుడు యిగొప్ప గౌరవమునందిమిడియున్న కష్టనిష్ఠులను నన్నిటిని భరించుటకు కృతనిష్ఠయమితి” నే నీ నిండులకు నాసమ్మతిని తెలిపితిని.

“మీ రిప్పుడు దేశమునందు చేయవలసినపని మొదలుగా నున్నది. ముఖ్యముగా హిందూమహమ్మదీయ మైత్రి విషయ

ఫోర్డు

ఫోర్డు మోటారు కంపెనీ (ఇంగ్లండు) లిమిటెడ్.

అధికార రీత్యా

సిఫారసు చేసియున్నారు

గార్గోయిల్

మోబిల్ ఆయిల్

ప్రపంచమందు శ్రేష్ఠమైననూనె

ప్రత్యేకముగ

వాక్యూమ్ ఆయిల్ కంపెనీ

వారిచే మాత్రమే తయారుచేయబడుచున్నది.

మున మీరధికముగా పనిచేయవలెనగాన మీ రిండులకు పూనుకొనగూడదు.” అని ఆలహాబాదులో నాసహకారులందరును నొక్కిచెప్పిరి. కాని గాంధీమహాత్ము సంతనానికి వాగ్దానము చేసిన పిమ్మట మరల వెనుదియుట కలగోనివార్త. తాము శ్రీమతి సరోజినీదేవిగారి జమున శ్రీమతి యి క నెం త మాత్రమును వెనుదియగూడదు. వీరాజ్యముకొరకు పురుషులతో పాటు శ్రీమతి సరోజినీదేవిగారు సకలత్యాగములను సలుపవలసిన తరుణము వచ్చినది.

బొంబాయిలో సర్దారు మలేమాను కాసింబిత్ గారు ను యితర మహమ్మదీయులను పూనుకొని బల్లెడు పండుగను శాంతముగా నెరవేర్చవందులకు నేడు వారివందరిని అభినందించుచున్నాను అని శ్రీమతి సరోజినీదేవిగారు ప్రకటించిరి. (ఆ. ప్రె.)

సరోజినీదేవిగారు రానిచో మణిలాలు గాంధీగారు నాయకత్వము వహించెదరు

మొదటిదళము 50 మంది రేపు ఉదయమున
దర్శనకు వెళ్లెదరు

సాయంకాలం 6 గంటలు

దర్శన, మే 14 :— శ్రీమతి సరోజినీగారు రేపు ఉదయమున 6 గంటలకు యిచటికి వచ్చెదరు. ఆమె రానిచో, మణిలాలు గాంధీగారి మొదటి దళమునకు నాయకత్వము వహించెదరు. రేపు ఉదయమున 50 మంది వలంటీరులు మొదటి దళముగా దర్శనకు బయలుదేరెదరు. (శ్రీ. ప్రె.)

పండిత హృదయనాథకుంజుగారి రాజీనామా

భారత కాననసంగీత నభ్యుదయ త్యజించుట

అల్మోరా, మే 14 :—మహాప్రసిద్ధ విశవాదాతాకు లగు కుంజుగారుగూడ రాజీనామా నిచ్చిరి. (ఆ. ప్రె.)

మౌలానా కిఫాయతుల్లాగారు ఒకదళమునకు నాయకత్వమును వహించుట

జమయతులు ఉలేమా సభాధ్యక్షుడు

బుల్బూరు, మే 14 :—జమయతులు ఉలేమా సభకు ఆధ్యక్షత వహించిన మౌలానా కిఫాయతుల్లాగారు దర్శనకొరారు లీచికి దాడివెడలెడు ఒక దళమును నడిపించెద మని తెలిపిరి. (శ్రీ. ప్రె.)

సూరతు జిల్లా మేజిస్ట్రేటును జిల్లా పోలీసు సూపరింటెండెంటును దర్శనకు వచ్చుట

దర్శన మున్నగు గ్రామములలో 144 సెక్షను బుల్బూరు, మే 14 :— సూరతు జిల్లా మేజిస్ట్రేటును జిల్లా పోలీసు సూపరింటెండెంటును మరికొందరు పోలీసు ఉద్యోగులను దర్శనకు వచ్చిరి. బుల్బూరు తాలూకాలో దర్శన, చర్వాడ, ఉస్తాదీ గ్రామములలో నేడు మొదలు యెవరు కర్రలు లాటిలు మున్నగు ఆయుధములను గాని పనిముట్లను గాని చేతబట్టుకొని వీధులలో తిరుగగూడదు. నలుగురికంటె హెచ్చుమంది గుమిరూడరాదు. ఈ ఉత్తరువు నేడుమొదలు నెలదివరకు వరకును అమలులో నుండును” అని సూరతు జిల్లా మేజిస్ట్రేటు పీ. కో. 144 వ సెక్షనుక్రింద ఉత్తరువు చేసెను. (ఆ. ప్రె.)

భారతకాంగ్రెసు

కార్యసంఘమువారి సందేశము

ధర్మనదాడి యావద్భారత సమస్యగా భావింపబడవలెను

పండిత మోతీలాలుగారు శ్రీమతి

సహజీవీదేవిగారిద్వారా పంపిన సందేశము

బొంబాయి, మే 14:— “కాంగ్రెస్ ను ధీమతి మహాత్ముని శాంతిపై నిలబడి భా. కా. సంఘమువారు మనఃపూర్వకముగా నభినందించుచున్నారు. వారు శ్రీ త్యాగీ గారి నాయకత్వముక్రింద ధర్మనకు బయలుదేరినపుడు ప్రభుత్వోద్యోగులు నిరోధింపరాగా శాంతిపై నిలబడినట్లు ధర్మనైత్యుల సహాయముగా వెల్లడించిన యీ సభవారు విని చాల సంతసించిరి. వీరందఱును అరెస్టుచేయబడినందులకు వీరనందనీ అభినందించుచున్నాడు.

ధర్మనదాడి యావద్భారత సమస్యగా

నిర్ణయింపబడెను

శేటినుండి ధర్మన ఉప్పురాసులపై దాడినట్లు యావద్భారత సమస్యగా నిర్ణయింపబడెనని దేశీయ లండన్ కిని సభవారు తెలియజేయుచున్నారు.

అన్ని రాష్ట్రములనుండియును దళములు రావలెను

ఒకదళమును అరెస్టు చేసినవో మరియొకదళము వంతును అన్ని రాష్ట్రములనుండియును విరామములేకుండ దళములు వచ్చుచునేయుండవలెనని గాంధీయహిత్యుడు తెలిపియుండెను. కాన దేశీయలందఱును ఆరేటిగా దళములను పంపిన మహాత్ముని ఆజ్ఞను తప్పక నెరవేర్చదని యీ సభవారు నమ్ముచున్నారు. “అనుసందేశమును భారత కాంగ్రెసు కార్యసంఘమువారు ప్రకటించిన దేశీయుల కందరికిని తెలియజేయుభారతము భారతకాంగ్రెసు సంఘాధ్యక్షుడగు పండిత మోతీలాలు నెహ్రూగారు నాపెనిడిరి. అని శ్రీమతి సహజీవీదేవి ప్రకటించిరి. (అ. ప్రె.)

భారతకాంగ్రెసు కార్యసంఘసభవారు శేడు చాలవిషయములను పరిష్కరించిరి. రేపు ఉదయమునగూడ సభజరుగు. శేడు మధ్యాహ్నము విడుదలచంద్రాయగారు కలకత్తా వెళ్లిరి. (అ. ప్రె.)

మరికొన్ని విషయములు

అలహాబాదు, మే 14:— శేడు మాడవరోజు ఈమాడు కోజులుగూడ సభ్యులు చేర్చించిరి. శేడు రాత్రి అగువరకును గూడ చర్చజరిగినది. రేపు ఉదయమున గూడ మరల సభ జరుగును. ఆమోదింపబడిన తీర్మానములను గూడ మిక్కిలి రహస్యముగనే యుంచిరి. మైపుచేయబడిన తీర్మానములు శేడు రాత్రి మరల సరిమాచునపుడు సభ్యులు కానివారి నందరిని పంపివేయుడని అధ్యక్షుడు వలంటీరులకు ఆజ్ఞాపించెను. అటుపై నెవరయిన కూర్చుండిరేమో యని వారిని గూడ వలంటీరులు శ్రద్ధగా పరీక్షించిరి. తీర్మానములు శేడురాత్రి ప్రకటించబడవు. (అ. ప్రె.)

మదాలా కొరారులపై దాడి

శ్రీమతి కమలాదేవిగారియేర్పాటు

2000 మంది వలంటీరులు 18 వ తేదీ ఆదివారము

నాడు ఉదయమున బయలుదేర నుండుట

బొంబాయి, మే 14:—మదాలా కొరారులపై నాడు దాడినట్లు పదనని శ్రీమతి కమలాదేవిగారు నూచించినందున ఈనెల 18 వ తేదీ ఆదివారమునాడు ఉదయమున దాడినట్లు పుటకు బొంబాయి రాష్ట్రీయ సంఘమువారు శేడు ఉదయమున నిశ్చయించిరి. 18 వ తేదీ ఉదయమున 2000 మంది వలంటీరులు బొంబాయిలోని గోవారినుండి బయలుదేరెదరు. (అ. ప్రె.)

రాజీనామాలు

ధర్మనలో సాల్వప్రి వెంటిఫై

ఆఫీసరు రాజీనామా

ఒకమాట్లుతాదారు కోర్టుగూస్తా రాజీనామా బుల్గారు, మే 14:—“ధర్మనలో సాల్వప్రి వెంటిఫై ఆఫీసరుగానున్న ఒక మహమ్మదీయ ప్రముఖుడు ఆపదవికి రాజీనామా నిచ్చెనుగాని ఉద్యోగులు రాజీనామా నింకను అంగీకరింపలేదు. దానిని రద్దుపరుచుకొనవలెనని ప్రాత్యాహ పరుచుచున్నారని రూఢిగా తెలియుచున్నది.

దేశీయ గోపాల్గారి రాజీనామా

బుల్గారు మాట్లుతాదారు గూస్తా యగు దేశీయగోపాల్ గారుగూడ రాజీనామా నిచ్చినని తెలిసినది. (అ. ప్రె.)

* * * *

నేటు అంబాలాలు సారాభాయిగారు

కేసరీ హిందు స్వర్ణపతకమును తిరిగి పంపివేయుట

అహమదాబాదు, మే 14:—గాంధీజీని అరెస్టుచేసిన నాడే సారాభాయిగారు కేసరీ హిందు స్వర్ణపతకమును తిరిగి పంపివేసిరి. అహమదాబాదు మ్యూనిసిపల్ సంఘసభ్యులగుడ రాజీనామా నిచ్చిరి. అహమదాబాదులో పిచ్చివాండ్రు వైద్యులకు సంఘ సభ్యులకును అచటి షెరసాల సంఘసభ్యులగుడ సారాభాయిగారు రాజీనామా నిచ్చిరి. సారాభాయిగారిని దొరతనమువారే జయిలు సంఘసభ్యునిగా నియమించిరి. అహమదాబాదు మిల్లు యజమానులలో సారాభాయిగారు ప్రధాన నాయకుడగు కోటికొనుడు.

మరికొన్ని కొధారిగారి రాజీనామా

అహమదాబాదులో ఎక్జిక్యూటివు యంజనీరు ఆఫీసులో రియెండ్లనుండి వెరమనెంటు క్లర్కుగా పనిచేయుచున్న మహిలా కొధారిగారు ఆపదవికి రాజీనామా నిచ్చిరి. (అ. ప్రె.)

* * * *

లోహగరు యూనియనుబోర్డు సభ్యుల రాజీనామా

సభ్యులందఱుగూడ రాజీనామా నిచ్చుట

కలకత్తా, మే 14:—దొరతనమువారి వలంటీరుల కఠిన విధానమును నిరసించుచు లోహగరు యూనియనుబోర్డు సభ్యులందఱుగూడ రాజీనామా నిచ్చిరి. (అ. ప్రె.)

* * * *

ఒక పోలీసు సబ్ యినస్పెక్టరు

ఒక హెడుకనిస్టేబులు

రాజీనామా లిచ్చుట

తారాకుమార ముఖర్జీ, శారదా ప్రసాదుగార్లు

కేసరీగంజి (పూర్ణియా), మే 14:—పూర్ణియామండల పోలీసుకాపుకు చేరిన సబ్ యినస్పెక్టరు తారాకుమారముఖర్జీ గారును హెడు కనిస్టేబు శారదా ప్రసాదుగారును గాంధీ మహాత్ముని అరెస్టుచేసినందులకు ఆనయ్యిని తెలుపుటకు రాజీనామాలు నిచ్చిరి. వారు అరారీయాన్వేషణలోనుండి రాజీనామాలు పంపిరి. పి. కో. 402 నెం. ప్ర. తేబడిన ఒక కేసులో వీరిద్దరును సాక్షులయ్యవలసియుండుటచే శుద్ధఖద్దరు బట్టలను ధరించి కృష్ణగంజి క్రిమినల్ కోర్టుకు వచ్చిరి. వీరిద్దరును మద్రాస్ లో లభ్యమైన చేరి రని ఫిర్యాదులు తెలిపి నందున వీరినెద్ద సాక్షులను పుచ్చుకొనలేదు. (అ. ప్రె.)

సూరతు

సూరతు, మే 18:—మత్యర దిమవాలాగారు (పత్రికా సంపాదకులు) మగనలాలు సూర్యగారు (మ్యూనిసిపల్ కమిషనరీ) పీసజికోడ్డు 117 నెక్సును ప్రకారము కేషింపబడిరి. 15 నెలలకఠింక ఇద్దరికి విధింపబడినది.

సూర్యాగారు తమ తండ్రిచేరు హిందూస్తాను అని చెప్పిరి. గవర్నమెంటుకు వ్యతిరేకముగా దేశములలో తిరుగుబాటు పురికొల్పుటయే నా వృత్తి అని చెప్పిరి. (అ. ప్రె.)

షిరోదా కొరారులపై దాడి

200 మంది దాడినట్లుపుట, 158 మందిని

అరెస్టుచేయుట

13 వ తేదీని దాడి జరుగుట- కాంగ్రెసుప్రకటన

బొంబాయి మే 14:—నిన్న 200 మంది వలంటీరులు షిరోదా కొరారులపై దాడిపలికిరి. పోలీసువారువచ్చి దాడిని నిరోధించుటకు ప్రయత్నించిరి. కొంతకాలములో 158 మందిని అరెస్టుచేసిరి. ఈసంఘర్షణమునందు 16 మంది వలంటీరులకు చెబ్బులు అగిలెను. ఒక వలంటీరుకు బుమైన చెబ్బులు అగిలెను. మొదటిసారి దాడి జరిగినపుడు అరెస్టు చేయబడిన 90 మందిని మరల విడుదలచేసిరి. (అ. ప్రె.)

వీరాంగంలో పోలీసు దౌర్జన్యములు

శ్రీలను అశ్వారూఢులు వెంటనే తరిమిరి

వీరాంగం, మే 12:—పోలీసువారి దౌర్జన్యమును వర్ణించుచు యిచ్చిన తంతివార్త నిషేధార్థముని భావించి గవర్నమెంటువారు నిలపివేసిరి.

వీరాంగంలో 17 గురు వలంటీరులు యీ నెల 10 వ తేదీ సాయంకాలం నిషిద్ధ లవణమును తయారు చేయుచుండిరి. పోలీసువారు సత్యాగ్రహాల చుట్టును ముట్టడించిరి. వలంటీరులకు దాహమయ్యెను. నీరు త్రాగవచ్చుటకై వలంటీరులను పోలీసువారు పోనియ్యలేదు. ఇంతలో కొందరు శ్రీులు ఉదకము తెచ్చియిచ్చిరి. పోలీసువారు శ్రీులను రానిచ్చిరి. ఒక వలంటీరు దాహబాధచే స్మృతి తప్పి పడిపోయెను. ఉదకము తెచ్చి యిచ్చిన శ్రీులు మరలిపోవుచుండగా అశ్వారూఢులకు పోలీసు వారు వారిని వెంటాడి తరిమిరి. శ్రీులలో కొందరికి చెబ్బులు అగిలెను. కొందరు బెహరీ ప్రకృతున్న గోరులలో పడిరి. కుండలు పగిలిపోయెను.

రాత్రి తిరిగి పోలీసులు వలంటీరులపై దాడిచెడలిరి. వలంటీరులను కొట్టిరి. 10 మందికి చెబ్బులు అగిలి, స్మృతిలేక పడి పోయిరి.

3 మణుగుల ఉప్పును వలంటీరులవద్దనుండి లాగుకొనిరి. వీరాంగంవారలు యీ సభచేసిన సత్యాగ్రహ సమరమును సాగించుటకై తీర్మానించిరి. వీరాంగంలో శేడు హర్షాశ్రమ జరుగుచున్నది. (అ. ప్రె.)

పోర్చుగీసు ప్రదేశములో భారతీయుల సత్యాగ్రహము

గోవాలో పోర్చుగీసు అధికారులు

సత్యాగ్రహులకు ఉప్పు అమ్మకం

అంకోలా, మే 18:—ఉప్పు సత్యాగ్రహాలకు గోవా అధికారులు ఉప్పు అమ్మకాలము అని ప్రకటించిరి. (హిందూ దేశములో పడమటి సముద్ర తీరముననున్న గోవారేవుపట్టణము పోర్చుగీసువారిది) ఇందుకు ప్రతికారముగా పోర్చుగీసు రాజ్య సరిహద్దులలోనున్న భారతీయులు పోర్చుగీసు పరగణాలోని వర్తకులతో వ్యాపారము చేయు అని నిర్ణయించుకొనిరి. ఈ రీతిగా వ్యాపారములు కట్టిపెట్టుటచే పోర్చుగీసు రాజ్యములో నికివచ్చెడి పోయిడి సరకులయిన చెల్లింపబడు కాపిరి (నుంకము) పోర్చుగీసువారికి రోజు 1 కి రు 75/లు చొప్పున వస్తువు గును. అందువల్ల గోవాలోని అధికారులు పై అధికారులకు ఈ సంగతి ఎరింగించిరి. (అ. ప్రె.)

నేషనలు అపీలుకోర్టు

గ్రామపంచాయతీలపై ఒక అపీలుకోర్టును

యేర్పరుచుట

జలల్పూరు, మే 14:—“గ్రామపంచాయతీల తీర్మానములపై అపీలు విచారణచేయుటకు నేషనలు అపీలుకోర్టును ఏర్పాటుచేయవలెను. జనామిశ్రులను చెల్లింపగూడదు త్వోద్యోగుల ప్రభుత్వసహాయుల నందరిని బహివలెను.” అను తీర్మానములు యిటీవలజరిగిన బాడ్గాల్ కదాండు డివిజను వ్యవసాయదారుల సభలో ఆమో

చెన్న నగరమున పత్రికాశాసనము ప్రయోగింపబడుట

స్వదేశమిత్రను తమిళనాడు పత్రికలకును కరెంటుధాటు ప్రెస్సుకును నోటీసులు

తమిళనాడు 2000 కరెంటుధాటు ప్రెస్సు 2000, స్వదేశమిత్రను 5000 ధరావతు కోరుట

డాక్టరు వరదరాజులునాయుడుగారి లేఖ

తమిళనాడు పత్రిక

2000 ధరావతు కోరుట

మదరాసు, మే 14:—నేడు సాయంకాలము 5 గంటలకు 2000 రూపాయలను ధరావతు కోరుచు తమిళనాడు పత్రిక ప్రింటరుకున, పబ్లిషరుకునూడ నోటీసు పంపబడెను.

స్వదేశ మిత్రను పత్రిక

5000 ధరావతు కోరుట

మదరాసు, మే 15:—పబ్లిషరుగా 2500 ను కీపరుగా 2500 ను మొత్తము 5000 ధరావతు చెల్లింపవలెనని శ్రీ యుత టి. ఎస్. విశ్వనాథయ్యగారికి చెన్న సాయంకాలము నందే మరికొంతసేపటికి నోటీసు పంపబడెను.

స్వదేశమిత్రను-తమిళనాడు పత్రికలు

తాత్కాలికముగా నిలిపివేయబడుట

మదరాసు, మే 15:—ఈ రెండు పత్రికలకును ధరావతు కోరబడుటచే యీ రెండు పత్రికలను తాత్కాలికముగా నిలిపివేయబడెను. (ప్రీ. ప్రె.)

కరెంటు ధాటు ప్రెస్సు

స్వతంత్ర సంగుపత్రిక

2000 ధరావతుకోరుట

మదరాసు, మే 15:—కరెంటుధాటు ప్రెస్సు కీపరుగా 1000 రూపాయలను స్వతంత్రసంగుపత్రిక పబ్లిషరుగా 1000 రూపాయలను ధరావతు చెల్లింపవలెనని శ్రీ యుత ఎస్. గణేశుగారికి నోటీసు పంపబడెను.

నోటీసు వివరము

ఈ నోటీసు వైసి మదరాసు గవర్నమెంటు ఫీల్డుక్రటర్ల సంతకముకలదు. దానిననుసరించియే రాజధాని ప్రధాన మేజిస్ట్రేటు వైసివేలనుబడిన పత్రికలవారిని ధరావతుకోరెను. గణేశుగారికి పంపబడిన నోటీసులోని విషయము లిచట వివరింపబడెను. టిక్కి నవారికిగూడ దీని నకల్లే పంపబడెను.

మదరాసులో తిరువల్లి కే.జి.లో వైక్రాపున రోడ్డులో 18 సంబర గృహమునందున్న కరెంటుధాటు ప్రెస్సు అను పేరుగల ప్రింటింగు ప్రెస్సుకు 1880 ప్రెస్సు ఆర్డినెన్సు అమలులోనికి రాకప్రకారమే 1887 ప్రెస్సు అండు రిజిస్ట్రేషను అఫ్ బుక్స్ యాక్టు 4-వ సెక్షను ప్రకారము గణేశు కీపరుగా డిక్లేషను యిచ్చియుండెను. ఆ ప్రింటింగు ప్రెస్సులో 1980 ప్రెస్సు ఆర్డినెన్సు 4 (1) సెక్షనులో వివరింపబడిన స్వభావముగల విషయములు ముద్రింపబడుచున్నవని గవర్నరుయొన కాన్సిలుకు తెలియపర్చెను.

కావున 1980 యిండియన్ ప్రెస్సు ఆర్డినెన్సు 3 వ సెక్షనులోని 3 వ సబు సెక్షనులను లభించిన అధికారమును బట్టి ఆ ప్రెస్సు కీపరు ఎస్. గణేశు ప్రధానరాజధాని మేజిస్ట్రేటువద్ద 1000 (వెయ్యి) రూపాయలనుగాని ఇండియా గవర్నమెంటు సెక్యూరిటీలనుగాని ధరావతు కట్టవలెనని గవర్నరు యొన కాన్సిలువారు ఎస్. గణేశును కోరుచున్నారు.

గవర్నరుయొన కాన్సిలు ఉత్తరువు ప్రకారము.

(సం) సి. డబ్ల్యు. ఇ. కాటన్,

ఫీల్డు సెక్రటరీ టు ది గవర్నమెంటు ఆఫ్ మదరాసు.

స్వతంత్రసంగు పత్రిక పబ్లిషరుగానూడ ఎస్. గణేశుగారికి యిట్టి నోటీసే మరియొకటిగూడ అందవేయబడెను.

డాక్టరు వరదరాజులు నాయుడుగారి లేఖ

ప్రభుత్వ ప్రకటనలను కమిషను రిపోర్టులు, పార్లమెంటు శాసనసభలు మున్నగునభిల చర్యలు మున్నగువానిని ప్రకటింపగూడదు.

మదరాసు, మే 14:—ఈ శాస్త్రపత్రికా శాసనమును అమలులో పెట్టుటలో యిర్విసప్రభువు చాల ప్రమాదకరముగ పాఠాటును చేసెను. కాన యీవిషయమును యిర్విసప్రభువు గ్రహింపగలుగునట్లు మనము చేయగలిగినచో దానిని రద్దు పరచుటకు ఆయన వెనుదీయెను. పత్రికా స్వాతంత్ర్యమును నిరోధించుటకు వాగరకతగల యే ప్రభుత్వమునూడ పూను కొనెను. తిప్పలను చేయుటకైనను వనకు సంపూర్ణస్వాతంత్ర్య ముండవలెను.

ఈ శాస్త్ర ఆర్డినెన్సు భారతభాషీయ ఆత్మగౌరవమునకు గొప్ప అవమానమును కలిగించుటయేగాక దేశమునందు పత్రికలను స్వతంత్రముగా నిర్వహించుటకు పబలముగ నిరోధము గూడ వగును. పత్రికల నన్నిటిని వెంటనే నిలిపివేయవలెనని నేను సలహానియ్యెను. మనకు గల సాధన మిదియొకటియేకాదు. మనము అన్ని ప్రభుత్వప్రకటనలను, కమిషను రిపోర్టులను, పార్లమెంటు, పార్లమెంటు, లెజిస్లేటివు కాన్సిల్స్ మున్నగునభిల చర్యలనుగూడ యీశాస్తి నెన్నను రద్దుపరచబడునరకును మనము ప్రకటించుట మానివేయవలెను.

వైసుకు కమిషను రిపోర్టు ప్రకటింపబడినచోన ఆత్మగౌరవముగల భారతీయులందరూ ఆ ఒక్కనామక పత్రికలను ప్రకటించుట మానివేయవలెను.

మనలో నెట్టి భిన్నాభిప్రాయము లుండినను యీ ఆర్డినెన్సువిషయమున పత్రికలవారందరూ యేకీభవించి పనిచేయగోరెదను.

ఇతర ప్రభుత్వములను జరుపుటకుమందు మన ప్రతినిధులు రాజప్రతినిధితో సంభాషించుట మంచిది అని నాయుడుగారు ప్రకటించిరి.

కృష్ణాపత్రికను ధరావతుకోరుట

పత్రిక నిలిపివేయబడును

మచిలీపట్నము, మే 14:—నేడు బందరు పోలీసు సబ్బీలు యిన స్పెక్టరు కృష్ణమూర్తి నాయుడుగారు వైసివేరింపబడిన నోటీసువంటి నోటీసునే కృష్ణాపత్రిక సంపాదకులకు శ్రీయుత ముట్టూరి కృష్ణారావుగారికి అందచేసిరి కృష్ణాపత్రికకు 1000 రూపాయలను కృష్ణా స్వదేశ ప్రెస్సుకు వెయ్యిరూపాయలను ధరావతు కోరిరి. కృష్ణారావుగారు ధరావతు చెల్లింపరనియ్యను పత్రికయును ప్రింటింగు ఆఫీసునూడ మూసివేసెదనియ్యను తెలియుచున్నది.

నేషనలు ప్రెస్సుకు గూడ నోటీసు

బందరులో నేషనలు ప్రెస్సుకు గూడ నిట్టి నోటీసే అందవేయబడెను. (స్వ. వి. తం.)

డారిలింగులో పత్రికలవారి సభ

బెంగాలు గవర్నమెంటు ఫీల్డు సెక్రటరీ లేఖ

కలకత్తా, మే 14:—డారిలింగులో పత్రికలవారు గవర్నరుకు తెలుపవలసిన విషయములనుగూర్చి ముందుగా ఆలోచించుటకు యీ నెల 16 వ తేదీ శుక్రవారమునాడు కలకత్తాలో డైలక్టు బిల్డింగులో సమావేశము కావలెనని ప్రభుత్వ కార్యదర్శి పత్రికాధిపతుల సంఘకార్యదర్శియగు అనందము బందారుగారికిని మరికొందరికిని వ్రాసెను. (ప్రీ. ప్రె.)

లాహోరు జమీందారు పత్రిక

న్యాయ బులిటనులను ప్రకటించుట

లాహోరు, మే 14:—లాహోరు జమీందారు భారత ప్రతినిధివారి సమావేశమునకు ఫలితము జేయవలయునని బులిటనులు ప్రకటింపబడినవి జమీందారు పత్రికాధిపతులు ప్రకటించిరి. (ఆ. ప్రె.)

బిల్డింగ్ పత్రిక

కలకత్తా, మే 13:—పత్రికకు సంపాదకుడ గానుండిన ఈ పేంద వారాయా నియోగి గారిని రు 2,500 లకు రెండు నెలలను యిర్విసలసినిగా కోరిరి. ఏప్రిలు నెలలో ప్రచురింపబడిన రెండు వ్యాసములకై యీ ధరావతు కోరబడెను.

ఈ పత్రిక మాద్రాసుకును పులిస బీహార్గవారు బామినా యిచ్చుటకు నిరాకరించిరి. అందుచే ఒకసంవత్సరము కఠినతకై విధింపబడెను. (ప్రీ. ప్రె.)

నిరంధరదత్తు గుప్తగారు సాధనముద్రాలను నిర్వాహకులుగా మేజిస్ట్రేటు ఎదుట రిజిస్టరు చేయించుకొనిరి. ఈ మాద్రాసులో అడ్వాక్సపత్రిక ప్రకటింపబడును. రు 2,000 ధరావతు కట్టవలసినదిగా కోరబడిరి. (ఆ. ప్రె.)

కరపత్రము

కలకత్తా, మే 12:—“యూవజన సోదరులారా! సోదర ప్రచారకులారా” అను కరపత్రము రాజద్రోహసంకత మని గవర్నమెంటువారు నిషేధించిరి. (ప్రీ. ప్రె.)

బసుమతి

కలకత్తా, మే 12:—బసుమతియను కలకత్తాపత్రిక నిన్నటినుండి తిరిగి ప్రచురింపబడుచున్నది. మిగిలిన రాష్ట్రములలో అన్ని పత్రికలు ప్రచురింపబడుచుండగా పత్రికాశాసనాధిక్షేపజాతము బెంగాలులో మాత్రము ఏల పత్రికలు నిలిపివేయవలెనో బోధపడుటలేదని యొక తంతివార్త పడదు పత్రికాధిపతిగారిచే మోతీలాలు సెహ్రాగారి కంపబడెను. (ప్రీ. ప్రె.)

చెన్న పురిలో సత్యాగ్రహము

లోనుస్కెరులో సభ

బ్రాడ్వేలో వలంటీరులు జాతీయగీతములను పాడుట

మదరాసు, మే 15:—శ్రీయుతులు కే. వి. శేషయ్య చౌదరి, రామబోగ చౌరి, ఎస్. పాపయ్య చౌదరి, ఎస్. నరసింహం, టి. రామచంద్రారావుగారు 5 గురుకు నిన్న సాయంకాలము వైలాపూరులో శాంతిభిరము (ఉదయవం) నుండి బయలుదేరిరి. ‘మేము లోనుస్కెరులో ఉపన్యసింపెదామని వారు నిన్న ఉదయముననే పోలీసు కమాండరుకు తెలియజేసిరి. ఎలంటీరులు జాతీయగీతములను పాడుచు బ్రాడ్వేకుండా లోనుస్కెరుకు వచ్చునరకి గుమ్ముమువద్ద పోలీసువారు వలంటీరులను నిరోధించి వెడలిపొమ్మనిరి. వలంటీరులు వెడలిపొమ్మనుటచే, పోలీసువారు బలిమి నువయోగించి వారిని ఒకబకు లో యెక్కించి ఫ్లవగుబారు పోలీసువేదనుకు తీసుకొనిపోయి అచట కొంతసే పుంచిరి. పిమ్మట వారిని ఆ బసులోనే అయిలందుకు తీసుకొనిపోయి అచట దింపివేసిరి. ననసింహంగారికి లాటిబెబ్బవలన బలముగ గాయములు తగిలెనని తెలియుచున్నది.

మదరాసు కాల్పులు

మహాజనసభ వారిక విచారణసంఘము నేర్పరుచుట

మదరాసు, మే 15:—17-4-1980 వ తేదీని చెన్న పురిలో జరిగిన విషయములను గూర్చి విచారణ సంఘము మహాసభ కార్యనిర్వాహకసంఘమువారు ఒక విచారణ సంఘము నేర్పరచిరి. దివాను బహదరు ఆర్. ఎ. ఆర్. గృహస్వామి మొదల్యారుగారు యీ సంఘమునకు అధ్యక్షత వహించుటకు సమ్మతించిరి. పిరియెదుట సాక్షులు యియ్యగోరువారు ముందుగా మహాజనసభ కార్యదర్శులకు (మాంటురోడు) తెలుపగోరెదను. విచారణ యెంత సమయము జరుగవలయును ముందు ప్రకటింపబడును. అని కార్యదర్శి శ్రీయుత ఎం. భక్తవత్సలంగారు వ్రాసిరి.

ప్రస్తుత విధానమును దౌర్జన్య రాహిత్యముగ సాధనమున నవలంబించెదరని ఆరబ్బులు దెలిసిరి.

అఖిలభారత పత్రికా సంపాదక మండ్రాపక మహాసభ

వ. రంగస్వామి అయ్యంగారి అధ్యక్షతన వ్యాసము ఈ సంవత్సరము 15 వ తేదీన బొంబాయిలో సమావేశమైన అఖిల భారత పత్రికా సంపాదక మండ్రాపక మహాసభయందు అధ్యక్షత వహించిన సందర్భమును అయ్యంగారు వివరించిన అధ్యక్షతన వ్యాసమునాధిపతి ప్రధాన భాగములు యాదించిన పాండు పరుపబడినవి:-

సభా ప్రయోజనము

ఈ దేశములోని పత్రికలు గౌరవప్రపంచముగా వ్యాపించి వృద్ధిచెందవలసిందిగా ఇటీవల వైస్రాయిగారు తమ స్వతంత్రాధికారముతో అనుమతించిన పత్రికా శాసనమునకు దేశములో ఏర్పడిన సంభాగమునకు ప్రతికూల చాలోచించుటకై యీ సభ సమావేశమైనది. కాబట్టి యీ ముఖ్యవిషయమునే దృష్టి యందుంచుకొని మనము సభలో చర్చ చేయవలసి యున్నది. ఇందుతోపాటు సమానప్రాధాన్యముగల ఖిలతర విషయములను గూర్చి మనము చర్చించుచు అప్రస్తుత ప్రశ్నలకు గడంగరాదని నాయభిప్రాయము.

ప్రభుత్వము - పత్రికాశాసనాధికారము

నిరంకుశ ప్రభువు తప్పుడును నూతన విషయములను గ్రహింపరు. ప్రాత పద్ధతులను విడనాడరు. 50 సం॥ రముల క్రిందట దేశభాషా పత్రికా శాసనము ఈమలు పరచబడినది. ఆకాశమునకు నేడుకూడ అనాటి కార్యక్రమమునే కలిగి నిష్కాప భువ్యమువారి చేతులలోను, ఇంగ్లాండులోని పార్లమెంటు ప్రభుత్వమువారి చేతులలోను సజీవముగా ఉన్నది. ప్రజాస్వాతంత్ర్యమును గూర్చి యీ పార్లమెంటు పద్ధతులను గూర్చియు శుష్క-రాజనీతిలను పలుకుచున్నారేగాని ప్రాంతపద్ధతులే అనుబంధముగా ఉన్నవి. 50 సం॥ రముల క్రిందట యీ దేశములో బ్రిటిష్ పరిపాలన యీ దేశములను చేయుచుండిన విమర్శనలను జూచి బ్రిటిష్ ప్రభువును సహింపలేకపోయిరి. అనాటి అసహిష్టుతయే యీనాడును వారిలో ప్రబలియున్నది. ఇప్పుడు పత్రికలను చూచునదిగల వలయునని ప్రభుత్వమువారు ప్రయత్నించుచున్నారు. పత్రికలే ప్రజల మొదలను విన్నవించు సాధనములు. ప్రజాస్వాతంత్ర్యమును కాపాడెడి కవచములు. అట్టి పత్రికలనే ప్రభుత్వమువారు అరికట్టినయెడల దేశము అంధకారమయమై దుర్గతికి పాల్పడగలదు.

లిట్టన ప్రభువుగారు అనుమతించిన పత్రికాశాసనము 4 సం॥ ముద్రనమిచ్చుట ఉదారభావకమైన దైన యొకవైస్రాయి గారిచే రద్దుచేయబడినది. సుమారు 20 సం॥ రములకాలము పీనలుతోడ్చుకొని 124 (ఎ) సెక్షను కేరణముగాగొని గవర్నమెంటువారు నిర్ణయముగానుండిరి. కాని "బంగళాసి" పత్రికా వ్యవహారమునకు 1897 సం॥ రములో పత్రికాశాసనమును తిరిగి యిప్పుడున్న రూపమున అమలులోనికి తెచ్చిరి.

1906-07 సం॥ రములో దేశమందు ప్రభుత్వమువారు సాగించిన నిర్బంధవిధానమునకు 1910 సం॥ రములో భారత దేశ పత్రికాశాసనము అనుమతపరచబడినది.

మార్క్సి ప్రభువు గారే యీ శాసనమును అనుమతచేరి. ఆయన స్వదేశములోను, ఇంగ్లాండులోను పత్రికాస్వాతంత్ర్యముకోరకై చాల కాలము పోరాడిరి. కాని, మనదేశములలో అన్యధాచేసిరి. ఈ శాసనమును చట్ట రూపముగా సర్ హెర్బర్టు రిడ్డిగారు తయారుచేసిరి. చట్టమును తయారుచేయుటకు పూర్వపునమోనాలు యీ దేశములో వారి కేమియు లభించలేదు. అట్టి యీ దేశములో ప్రాతమున్నటువంటి శాసన మొకటి వారికి లభించినది. విరోధానంగామును నకు పూర్వము అట్టి యీ దేశములో అమలులోనుండిన నిర్బంధ విధానము సేమి మనదేశమునందు అమలులోనున్నది.

యొదవినములలో ఇంగ్లాండునందును మనదేశమునందును పత్రికలపై ప్రభుత్వమువారు చలాయించిన అధికారపరిమితిని కూడ ఈ పత్రికాశాసనాధికారము మించియున్నది.

ఈ దేశ ప్రభుత్వవిధానమునకు పత్రికాస్వాతంత్ర్యనిరోధము ఎందులకు అనవర మయ్యెనో మార్క్సి ప్రభువుగారే వెనక నొకమారు తమ నూత్నబుద్ధితో చర్చించియుండిరి. నిరంకుశ ప్రభుత్వమునందు స్వతంత్రాభిప్రాయములను ప్రకటించుపత్రికలు వెలువడవచ్చునా? అనునదియే ప్రశ్న - ఈ ప్రశ్నకు మే కార్మి ప్రభువుగారి వ్రాతలనుండియు ప్రా అర్థములు గల వ్రాతల నుండియు మార్క్సి గారు ప్రమాణములను ఉపయోగించిరి. నిరంకుశ ప్రభుత్వములో కూడ పత్రికాస్వాతంత్ర్యము ఉండవచ్చునని నిరూపించిరి. ఈ దేశములో కూడ పత్రికాస్వాతంత్ర్యము సాధకముగా ఉండవలెననియే వారు కోరిరి. కాని 1910 సం॥ రములో పత్రికాశాసనము అనుమతపరచినది నాడు ఏమి

యు చేయకలక యనుజ్ఞ నొసంగిరి. కాబట్టి ప్రజాస్వాతంత్ర్య పరిపాలనాపద్ధతుల బాహ్యస్వరూపములు మాయకేవములు ఎన్ని అనుబంధానికి వచ్చినప్పటికిని, పరిపాలించే ప్రభువులు నిరంకుశముగా మున్ముఖమును, అట్టి ప్రభుత్వమును గూర్చి ప్రజలు తమయభిప్రాయములను విమర్శనలను ప్రకటించుటకు గాను పత్రికా స్వాతంత్ర్యము ఉండుననుటకల్గి - ఇప్పుడు దేశములో ఉన్న ప్రభుత్వము అంబరింప సంపూర్ణ స్వరాజ్యమే వెలకొనవలెనని ప్రజలు తమయభిప్రాయము బాహ్యముగా నానాటికి విరివిగా ప్రజలలో వ్యాపించి వ్యక్తీకరింప బడుచున్నందుననే మనదేశములో కని వినియుండిన రీతిగా యీ పత్రికా శాసనము అనుమతపరచబడుచున్నది.

ఇంట్టునంటినిరంకుశచర్యలయొక్క ఫలితమును తెలిసికొనుటకు ప్రపంచచరిత్రలో అనేక సాదృశ్యములు గలవు. కాని, నేడు కాలముహిమ, మనకు అనుకూలముగా నేయున్నది. నిరంకుశాధికారము నిర్బంధ విధానము ప్రజాపీఠము మొదలైనవి అంతరించి ప్రజాస్వాతంత్ర్యము దేశాభివృద్ధియే పెంపొందించుటకై అన్ని రాజ్యములవారును పాటుపడవలెనను సిద్ధాంతోప దేశములు ప్రపంచము నావరించియున్నది. ఈ నవయుగస్వాతంత్ర్యశక్తులు మనకు అనుకూలముగానున్నది.

మన విప్లవ యీ పరిస్థితులలో చేయవలసిన కర్తవ్యమునుగూర్చి ఆలోచించవలసియున్నది.

ఈ పత్రికా శాసనోద్దేశమునుగూర్చి ఇర్విను ప్రభువుగారు తమ శాసన ప్రకటనముయొక్క ఉపోద్ఘాతములోనే వివరించిరి. ఈ శాసనముయొక్క అధికార పరిమితియును అధికార ఫలితములను శాసనములోని సెక్షనులబట్టియే ఊహించవలెను.

పత్రికానిర్వాహకుల సభాధ్యక్షులు

వ. రంగస్వామి అయ్యంగారు బొంబాయిలో నేడు జరిగిన పత్రికానిర్వాహకులసభ కధ్యక్షత వహించిరి.

"అత్యంతావసరము" అనుమిష

వైస్రాయిగారు యీ శాసనమునకు అనుబంధించిన ఉపోద్ఘాతములో నిట్లు వ్రాసిరి. "పత్రికలకు న్యాయముగా ఉండదగు స్వాతంత్ర్యము నిరోధించుటకై యీ శాసన ముద్దేశింపబడలేదు. ప్రభుత్వ విధానమునుగూర్చిన సక్రమ విమర్శనలను నిరోధించుటకు ముద్దేశించలేదు. కాని, అత్యంతావసరమున కారణములన్ని యిది అనుమతపరచబడినది" అత్యంతావసరమున కారణములకదని నిరూపించిన సేగాని వైస్రాయిగారి స్వతంత్రాధికారముతో యీ శాసనము నమలుపరచుట కే పీ లు లేదు. కనుక ఆ మాటలను వైస్రాయిగారు చేర్చవలసినవచ్చెను. పూర్వము లిట్టన ప్రభువుగారు 1878 సం॥ రములో ఇండియా కార్యదర్శి పంపిన తంతివార్తలోకూడ ఇదేరీతిగా వ్రాసిరి. ఒక శాసన మొకటి తయారు చేసియున్నాము. ఈ చట్టము అత్యంతావసరముగా నున్నదను విషయో ప్రస్తుతము అమలు పరచెదను. అనుమతపరచిన పిమ్మట సిర్మింగు శాసనముగా తేలికగా ఆమోదింపబడగలదు.

ఈ శాసనము అత్యంతావసరమై అతి జరూరుగా అమలులోనికి రావలసియుండినయెడల వైస్రాయిగారి ఉపోద్ఘాతముందలి 2, 3 పేరాలలోనివాక్యములు ఆసందర్భములై యున్నవి. కాబట్టి అత్యంతావసర పరిస్థితి యను విషయో భారత దేశ పత్రికలను గవర్నమెంటువారి కార్యనిర్వాహక మంత్రివర్గము వారి అనుగ్రహమునకు అధీనము చేయవలయుననియే సంకల్పమై యున్నది. 1922 సం॥ రములో పత్రికా శాసనమును రద్దుచేసి యుండుటయే పెద్ద పోరాటము, అనిన్ని 1910 సం॥ రములో అనుమతపరచిన పత్రికా శాసనమునకు దేశములోని పత్రికలను స్వభావము పూర్తిగా అణచివేయుబడలేదనిన్ని, దేశములోని రాజక్రోధమును అణచివేయుటకు ఇప్పుడున్న శాసనాధికారములు చాలవనిన్ని వైస్రాయిగారి అభిప్రాయమై యున్నది.

కాబట్టి గత రెండు పురుషాంతరముల నుండియు బ్రిటిష్ ప్రభుత్వమువారి తత్వము మారలేదు.

భారత దేశ పత్రికలకు గల

"న్యాయసమ్మతమైన హక్కు" లేవి?

పత్రికలకుగల న్యాయమును హక్కులను అణచివేయుట తమ ఉద్దేశముకాదని వైస్రాయిగారు చెప్పిరి. న్యాయసమ్మతమైన హక్కులనుగా నేమిటి? మాన్యుస్క్రిప్టు ప్రభువు పత్రికా స్వాతంత్ర్యము నీరీతిగా నిర్వచించియుండిరి:- ముందుగా లై సెన్సు పొంద నవసరము లేకుండా పత్రికలను ముద్రించి ప్రచురించుచు ప్రచురించిన వ్రాతలకు న్యాయశాసనము ప్రకారము ప్రచురణ పొందవలసిన ఫలితములను పొందుటకు మాత్రము బద్ధుడై యుండును.

పత్రికను ముద్రించుటకు పూర్వము లై సెన్సు పొందవలసిన అవసరము ఉండవలెను. ప్రచురించిన విషయములు న్యాయవిరుద్ధము లైనయెడల అట్టి ప్రచురణమునకు యిత్తు చర్యలకు శిక్ష ననుభవించినరీతిగా శిక్ష ననుభవించవలెను. ఈ సిద్ధాంతములను ఇర్విను ప్రభువుగారు త్రోసివేయుచున్నారు. ఈ పత్రికా శాసనము ప్రకారము పత్రికలు ముందుగా సరావళుకట్టి అనుజ్ఞ పొందవలెను. ఒకవేళ ధరావళు కట్టినపత్రికలో నిందార్థ ములైన విషయము లున్నయెడల అట్టి విషయములు వ్రాసినవారిని శిక్షించుటయేగాక అతని ఆస్తి సర్కారు చాళులు చేయబడును. అప్పీలు చేసికోవచ్చును. కాని న్యాయసభలో న్యాయము జరుగుట కల్గయని విశదమైనది. కాని ప్రభుత్వమువారు యీరీతిగా సదరు పత్రికానిర్వాహకుని శిక్షించుటకు స్పష్టముగా నేరమును నిరూపింపవలసిన యద సరము కూడ లేదు. ప్రభుత్వముగా గాని అనుమానముగా గాని ఏవిధమైన నూచనలు, ఉపమానోపమే యాలంకారపూరితధ్వన్యములో ఉన్నప్పటికి ఆశిక్షించింపదగియున్నది. అనగా గవర్నమెంటు వారికి నిందార్థమని తోచినంత మాత్రమున శిక్ష విధింపవచ్చును.

బహిరంగముగా ప్రజలు చెప్పిడి యుపన్యాసములు నిందార్థములు కాకపోవచ్చును కాని, ఆ ఉపన్యాసములు పత్రికలలో ప్రకటింపబడినతోడనే నిందార్థములు కావచ్చును.

ముందుగా ధరావళులు కట్టవలసినదని కోరుట అన్యాయము. ప్రాసెసరు డైసీ గారిట్లు చెప్పుచున్నారు:- ఎప్పుడో భవిష్యత్కాలమున దొకడు నేరముచేయుగలడను కారణమున నేరముచేయక పూర్వమే అట్టివాని స్వాతంత్ర్యమును అరికట్టుటగాని అట్టి వానివద్ద ధరావళు పుచ్చుకొనుటగాని అక్రమము. ఇట్టివద్దలి ఇంగ్లాండులో వెక్కడను కనివిని యెరుగము." యీ పత్రికా శాసనము వైజెప్పిన స్వాతంత్ర్యమాత్రములకు ప్రత్యక్షవిరుద్ధముగా ఉన్నది. అట్లయ్యును పత్రికల న్యాయసమ్మతమును హక్కులు నిరోధించుట యీ శాసనోద్దేశముకాదని వైస్రాయి గారు వ్రాసిరి. ఇంతకన్న వెక్కిరింప ఇంకొకటికలదా?

ప్రభుత్వమువారినిగూర్చిన సమంజసవిమర్శనలను యీ శాసనము బాధించదల. సమంజస విమర్శనలేవియో నిర్ణయించువా రెవ్వరు? ఏదైన ఒక విమర్శనగాని పత్రికాభిప్రాయముగాని సవ్యముగాలేదని ఫిర్యాదుచేయువా రెవ్వరు? ప్రభుత్వమువారే అందులకు విచారణచేసి శిక్ష విధించువా రెవ్వరు? ప్రభుత్వమువారే ఫిర్యాదుదారే విచారణకర్తగా నున్నాడు. న్యాయసభలయందు అప్పీలు చేసినప్పటికిని న్యాయాధికారు లేమియు చేయజాలమనియే తీర్పుచెప్పుచున్నారు. శాసనము ఆచరణలోనికి వచ్చినతోడనే గవర్నమెంటువారి వేగులవారు చెప్పిన మాటలప్రకారమే వ్యవహారములు జరుగుచున్నవి. లేదా ఆయా రాష్ట్రీయ ప్రభుత్వముల రాగద్వేషాభి మానములనుబట్టి జరుగుచున్నవి.

సప్రకాశమిటీవారి తీర్పు

1910 సం॥ రములో అనుమతపరచబడిన పత్రికాశాసనము యొక్క ఫూరవై పరిశ్రమలను గమనించి 1917 సం॥ రములో ఒక రాయభారవర్గము వైస్రాయిగారివద్దకు వెళ్ళెను. ఈ రాయభారవర్గముతో సప్రకాశము నాయకులైయుండిరి. ఆ రాయభారవర్గములో నేను కూడ ఒక సభ్యుడనుగా నుంటిని. అప్పుడు యీ రాయభారవర్గమువారు సమర్పించిన విజ్ఞాపనలో నిట్లు వ్రాయబడినది:- రాజ్యోపు రాజకీయ సంస్కరణముల ధోరణికిని బాధ్యతాయుత ప్రభుత్వోద్యమములను యీ శాసనము విరుద్ధముగా నున్నది. ఈ శాసనము ఆయా రాష్ట్రీయ ప్రభుత్వముల కార్యనిర్వాహక మంత్రుల యిష్టానుసారము అమలు పరచబడినది.

ఈ శాసనము భారతీయ పత్రికానిర్వాహకులమీదనే గాని ఆంగ్లేయులను నిర్వాహకులమీద చలాయించబడలేదు.

1922 సం॥ రములో ఊహించబడిన ప్రకారముగా వ్యవహారములు పరిమించలేదని వైస్రాయిగారు చెప్పిరి. అందువల యీ శాసనము అప్పుడు రద్దు చేయబడిన దానిగా దేశములో సంభవించిన విషయములనుబట్టి రద్దు చేయుట మంచి పనిగా వారికితోచుటలేదు. ఇటీవల యీ దేశములోని పత్రికల వ్యాఖ్యానధోరణి చెడుత్రోవనుబట్టిన వైస్రాయిగారు యిప్పుడు

ఈ హిందూ ప్రాచీన మాటయే యొక్క నటరాజును గా రుణం దులకు సమాధానముగా సోమల రిఫార్మర్యులలో వ్రాసియుండిరి.

ఈ దేశములోని ప్రతికల వ్యాఖ్యానభోరణి సవ్యమైన పదవిలోనికి వచ్చినదని ప్రకటించుచు ఇండియా గవర్నమెంటువారు పార్లమెంటువారికి నివేదించిన నివేదికలలో ప్రస్తావించియుండిరి. ప్రతికలకు ఉన్నటువంటి కొలది ప్రతిబంధకములనుగూడ తొలగించాలయనని వైస్రాయిగారును ఇండియా మంత్రిగారును గత నవంబరు నెలలో మాడ అభిప్రాయ మొనగియుండిరి.

ఫెన్సురు బ్రాక్యేగారు కామన్సులలో నొక తీర్మానమును ప్రతిపాదించియుండగా అందులకు ప్రత్యుత్తర పూర్వకముగా వైస్రాయిగారు యిట్లు చెప్పియుండిరి. ప్రత్యక్షముగా దౌర్జన్యమును పురిగొల్పిన తప్ప మరేవిధమైన సందర్భములందును రాష్ట్రీయ ప్రభుత్వములవారు దండించుటకు పూనుకొనరాదని రాష్ట్రీయ ప్రభుత్వములకు యాదాస్తు లంపబడెను అని వైస్రాయిగారే చెప్పియుండిరి. కాని, యీ ఆభిప్రాయములకు ప్రత్యక్ష విరుద్ధముగానే యిప్పుడు చర్య జరుపబడుచున్నది.

శాసనము

ఈ శాసనము ఇదివరలో రద్దు అయియుండుటయే పెద్ద పొరపాటు అని వైస్రాయిగారి అభిప్రాయము.

వార్తలు ప్రచురించిన వ్యాఖ్యానములు ప్రచురించినను కూడ ఒక్కటే విధముగా నిందార్జము లగుచున్నవి. ఏ విధమైన సూచనలుగాని, ధ్వనిగాని, చిత్రపటముగాని దూష్యములని భావించితే చాలవనియు 4 సెక్షన్లలో ఉన్నది. భారతీయ వర్తక మండలివారికి వైస్రాయిగారు జబాబు యిచ్చుచు నిట్లు చెప్పిరి:—వార్తాప్రకటన నిరోధించుట మాయభిప్రాయము కాదు. కాని యీ ఆభిప్రాయము వ్యక్తమైనది. ప్రయోజనము లేదు. వార్తలక నెట్టివో నిర్వచించువా రెవ్వరు? ప్రభుత్వము వారే నిర్వచించ వలెను. అదిన్నీ గాక ప్రభుత్వమువారి ఉద్దేశ్యములు అభిప్రాయములు ఎప్పుటికైనా మారగలవు.

‘ఆక్షేపణార్హములు’ అగు విషయములేవి?

ఆక్షేపణార్హములగు విషయములు 8 రకములని శాసనములో నిరూపించబడినది. కాని, యీ ఆక్షేపణార్హములగు విషయములకు శిక్ష విధించుటకు తగిన అధికారము యితరకేజ్ సృష్టించబడును, క్రిమినలు కోర్టులందును, సైనికవిభాగములందును పూర్తిగాకలదు. కాని యీ ఆక్షేపణార్హ విషయములలో రెండు క్రొత్త అంశములు చేర్చబడినవి. 1 పన్ను నిరాకరణము శాసనోల్లంఘనమును ప్రోత్సహించుట.

(2) ప్రభుత్వోద్యోగులను సమీక్షించు రాజీనామా యివ్వవలసినదిగా ప్రోద్బలముచేయుట లేదా తమ ఉద్యోగధర్మములను చేయవద్దని హెచ్చరించుట.

కాబట్టి యీ శాసనము ఎందుకొరకు ఏ ఉద్దేశ్యముతో యిప్పుడు అమలుపరచబడినదో వైరెండు క్రొత్త అంశములవల్ల తెలియగలదు.

ప్రభుత్వమువారి శిక్షకు బదుడై శాసనము నతిక్రమించెడి వాడు, ప్రభుత్వ పరిపాలన అడ్డుపెట్టుచున్నతా, గౌరవించుచున్నదా, అనునది వినాదాంశము.

ఎవరైన ప్రభుత్వోద్యోగి సదరు ఉద్యోగమునకు అసమర్థుడను హేతువుచేత అత డాఉద్యోగమునుండి విరమించుటమేలని ప్రతికలలో వ్రాసినప్పటికిని పత్రికా శాసనముయొక్క 4 సెక్షన్ల ప్రకారము శిక్షార్హమైన నేరమే యగును.

కాబట్టి యీ శాసనముయొక్క దండనాధికారమును తప్పించుకొనుటకై జాగ్రత్తగా వ్రాయుట ఎవరికిని సాధ్యము కాదు.

పత్రికా ప్రచురణ మూనుకొనుట

ప్రతికలవల్ల ధరావతు కొరబడిన తోడనే ప్రతికల నిలిపి చేయవలసినదిగా గాంధీయహాత్ముడు సలహా నిచ్చెను.

ఈ సలహా నిచ్చుటయందు వారి యుద్దేశ మేమిటో తెలియుటలేదు. వార్తా ప్రతికలన్నియు ఒక్కమారుగా నిలిచిపోయిన యెడల ప్రభుత్వమువారికి జ్ఞాతి కలిగి కొరవడ వరము నిచ్చెదరనియు వారి యభిప్రాయమో? కాని, గవర్నమెంటువారు అన్ని ప్రతికలకును ధరావతు అడుగుటలేదు. అందువల్ల కొన్ని ప్రతికల ద్వారా వార్తలు వేయబడుచునే యుండును. కనుక మన సంకల్పము ఇందువల్ల సెరవేగటలేదు. ఈ శాసనముయొక్క సారాంశములను పూర్తిగా పరిశీలించుటకు మహాత్మునకు వ్యవధి లేక పోయెనని నా అభిప్రాయము. మన ఆత్మగౌరవమునకు భంగము కలుగ నంతవరకును మనము ప్రభుత్వమువారి శాసనమును సదుద్దేశ సమన్వితముగానే గ్రహించి సదరు శాసనమునకు బదులమె యీ అపత్కాలమునందు మనము పోరాడుటయే యుక్తమని నా అభిప్రాయము. ధరావతు అడిగినతోడనే ప్రతికను నిలిపివేయుట భావ్యము కాదు. ప్రభుత్వము వారు ధరావతు అడిగిన వెంటనే జాతీయస్వాతంత్ర్యవాదులు తమ ప్రతికలను నిలిపివేసేయెడల ప్రభుత్వమువారికి మనము లొంగినవార మగుదుము. నేరములను మనయందే ఉన్నట్లుగా ఒప్పుకొన్నట్లు అగును. మనము నేరములమని వారు చా

సాయం 6-30 బెజవాడ శ్రీ దుర్గాకళామందిరము హాలులో రాత్రి 9-30

1930 సం॥ మే నెల 16 తేదీలుందు

ఇండియన్ ఫిల్మ్ కంపెనీవారిచే తయారుచేయబడిన

WILD CAT OF BOMBAY

దొంగదాత

మిస్. సులోచనగారు ప్రధాన పాత్రధారులు.

నవ్వు కముగ పని చేయుట

మా కాతాదార్లకు నష్టచేయునగలు, వెండిసామాగ్రిలందు మా పూర్తి విశ్వాసముంచి పనులుజేయుదుము. మా బేరములన్నియు మా పూచీవైననే యధారపడియున్నవి. దీనివలన తమకు యిష్టమునగలను వాపసిచ్చు సౌకర్యముకలదు.

మాకు వజ్రములు, నగలయందు గల 36 సంవత్సరముల యనుభవమును వినియోగించుకొనుటవలన మీకే లాభము కలుగగలదు.

సు రాజ్ మల్ లల్లా భాయి అండు కో,

వజ్రముల ఎకమతిదార్లు, వెండిపనులు తయారుజేయుటయందు నిపుణులు

318, ఎస్.జె.నెడే,

మద్రాసు.

టించుటకు మనమే అవకాశము అధికారము ఇచ్చినట్లుగును. వారి పత్రికా శాసనము ఇందుకల్గిన అత్యంతవనరుమనియు సమగ్రం దగినదేయనియు వాస్తవమగుచుటకు శీలమను. ప్రతికలను ప్రచురించుట యనునది మనజాతికి మనము చేయవలసినదే. ఈ నేపథ్యమున మనము చేయుటకు విరమించుట భావ్యమా? ఇందులకు రెండు జవాబులు ఉండవలవు.

నేర్యాక పద్ధతి

ప్రతికలలో ప్రత్యక్షముగా ఆక్షేపణార్హములైన విషయములన్నివనీ కారణమున ధరావతు కొరబడదు. ఆయా రాష్ట్రీయ ప్రభుత్వోధికారుల చిత్తావసరము కొరబడును. ఎందుచేత ధరావతు కొరబడుచున్నదో కారణములుగూడ నిర్వచించబడుటలేదు. కాబట్టి ఇట్టిస్థితిలో ధరావతు చెల్లించవలసినా చెల్లించవలయును. అట్టి ధరావతు మొత్తము సర్కారులో దాఖలు అయ్యెనకను ఆయాపత్రికా నిర్వాహకులు తమకు యుక్తమని తోచిన ఋజువార్తమునే అనుసరించి ప్రతికల నిర్వహించుచు ప్రకటించుచుండవలెను. కాని పత్రికలో నిందార్జమైన విషయములు గవర్నమెంటు వారికి కన్పించినతోడనే సదరు ధరావతు మొత్తము సర్కారువారు తమ వశముచేసికొనెదరు. కాని నేరమును నిరూపించెదరు. అప్పుడు ఆపత్రికాధిపతులు గవర్నమెంటువారి అభిప్రాయములపై సమముచేసి మైక్రోస్కోప్ విచారణచేయించుచున్నను, మైక్రోస్కోప్ లలో మనకు వ్యాయము కలుగుట ఆ సంభవము.

కాని, ప్రజలమెదుట ప్రభుత్వమువారి అన్యాయమును ఋజువు చేయవచ్చును. అటుపిమ్మట యింకను ప్రభుత్వమువారి ఆజ్ఞకు బద్ధమై ప్రవర్తించవలయునో కూడదో నిర్ణయించుకోవచ్చును.

మొట్టమొదటి ధరావతు మొత్తము అడుగబడిన తోడనే ప్రతిక నిలిపివేయుటకన్న మొట్టమొదటి ధరావతు మొత్తము సర్కారువారు దాఖలు పరచుకొన్న పిమ్మటనే నిలిపివేయుట యుక్తమని నాకు తోచుచున్నది.

ధరావతు మొత్తముకట్టిన పిమ్మట అదినర్కారు వశపరచుకొనుటకు కొంతకాలము పట్టును. ఈ అవకాశమును పురస్కరించుకొని మన జాతీయ నాడుల ప్రతికలు యాయుధ్యము మనకు మంచిచేయుతా నిచ్చి కట్టుదిట్టము చేయవలగును.

ఈపద్ధతివల్ల ప్రభుత్వమువారి సమర్థకములకూడ పరిశీలించుటకు అవకాశ మేర్పడును. ఈపద్ధతివల్ల ఆంగ్లోయిండియను ప్రతికల దురభిప్రాయములను ఖండించి ప్రజలయెదుట సత్యచిరాయణము, చేయుటకవకాశముకలుగును. ఈ ఆంగ్లోయిండియను ప్రతికలే పత్రికానిర్మాణ శాసనమును కొనియాడుచున్నది.

ఈపైజెప్పిన సానుకూలము మీ విమర్శనార్థమై నివేదించుచున్నాను. వ్యవహారభోరణిగా ఆలోచించి సాధ్యమైనపద్ధతిని నివేదించినాను.

దంత చూర్ణము

డబ్బీ 1-కి నెల 0.2-0; 12-కి 1.4-0

ఈ దంతచూర్ణముతో పండ్లుతోముటవలన చిగుళ్లుగట్టి పడును. చిగుళ్లునుండి రక్తముకాకుండును. నోటదుర్బంధము లేక యుండును. పండ్లు ముత్యములవలె తెల్లగా నుండును. అమృతాంజనం డిపో 7, నంబూ శెట్టిపేటి, మద్రాసు.

శ్రీమతి కస్తూరిబాయిగారును స్త్రీవలంబీరులును ధర్మనవెల్లుట

వైద్యసహాయకదళము నేర్పరచుట

ధర్మన, మే 14:— రాత్రి 9 గం॥ ఘూర్జరమునందలి అన్ని ప్రాంతములనుండియును చాలమంది ప్రముఖు లిచటికి వచ్చుచున్నారు. మణిలాలుగాంధీ, ఇమాంసాహెబు బాగజీరు, సరహరిభాయి, పార్శ్వగుర్రు వచ్చిరి. శ్రీమతి కస్తూరిబాయిగారును చాలమంది స్త్రీలునుగూడ యభివేషిచ్చిరి. వైద్యసహాయముచేయుటకు మంచి యేర్పాటులు చేయబడెను. డాక్టరు ఖింజుబాయిదేవాయగారు (నవసారి) యీ వైద్యసహాయకదళమునకు నాయకత్వము వహించిరి. డాక్టరు మంగలాయి (ఉప్పాడి) డాక్టరు ఆప్టి (నూరతు)గార్లను మరీ పెట్టించుది డాక్టరులునుగూడ తోడ్పడిరి. చాలమంది వైద్యవిద్యార్థులు రెండు క్రాసుదళముగా నేర్పడి పనిచేయుటకు సిద్ధపడినవచ్చిరి.

(శ్రీ ప్రె.)

ఇప్పుడుచేరిన వార్తలు

పత్రికానిర్వాహకుల
సమావేశము

నేటి దినము బొంబాయిలో ప్రారంభమయిన
పత్రికానిర్వాహకుల సమావేశమున కధ్య
క్షిత వహించి, హిందూపత్రికా సంపాదకు లగు
ఎ. రంగస్వామి అయ్యంగారు పత్రికాశాసనమువలన
గలుగు ననర్థములను చక్కగ వివరించిరి. పత్రికల
నావరించిన యాపద నెదుర్కొనుటకు, పత్రికా
నిర్వాహకులే గాక, తదితరులుగూడ కృషి నలుప
వలసిన యవసరము గలదు. ఏలన, నిక్కాలమున
పత్రికాపతనము హిందూదేశమున గూడ సర్వసా
మాన్య మయినది. ఆంగ్లవిద్యాధికులే గాక, జన
సామాన్యముగూడ పత్రికలను పఠించి, దేశస్థితిని
గ్రహించి, దేశస్వాతంత్ర్యమునకు సంబంధించిన
యుద్యమములలో పాల్గొనుచున్నారు. ఆహారము,
లేకున్న నెంతకష్టమో పత్రికలు లేకున్నను గూడ,
అంతకష్ట మనియే భావించెడి స్థితి యరుదెంచినది.
ప్రస్తుతనమయమున దేశనాయకులు పలువురు అను
దినము నిర్బంధింపబడుచున్నారు. ఏదినమున నెవరి
స్వాతంత్ర్యము నిరోధింపబడునో చెప్ప వీలు లే
కున్నది. దేశసందర్భములను గ్రహించుటకు పత్రికలే
సాధనభూతము లగుచున్నవి. ప్రజలకే గాక ప్రభు
త్వమువారికి గూడ పత్రిక లవసర మగుచున్నవి.
ప్రభుత్వప్రకటనములును, పాలకులప్రసంగములును,
పత్రికలద్వారానే ప్రజలకు త్వరితముగ చేరగలుగు
చున్నవి.

కేవలము గెజ్జట్టులపై నాధారపడిన సమాచారము త్వరితముగ తెలియజాలదు. ఇంటియగాక, పత్రికల లేకున్నయెడల ప్రజాభిప్రాయము ప్రభుత్వమునకు తెలియుటకుగాని, ప్రభుత్వాభిప్రాయము ప్రజలకు తెలియుటకుగాని, తగిన సాధనము లుండజాలవు. పత్రికలు లేకున్నచో, దేశమందంతటను అజ్ఞానాంధకారములు ప్రబలుట సహజము. నిరాధారమగువదంతులు వ్యాపించి, ప్రజలను సంక్షోభ పెట్టుట సంభవించును. పత్రికల నణచివైచుటవలన పాలకులకు గలుగులాభముకన్నను, అనేకమడుగులెక్కువ నష్టము గలుగుట సహజము. పత్రికాస్వాతంత్ర్యమును కాపాడుట, ప్రభుత్వధర్మ మని, నాగరిక దేశములందు గుర్తింపబడెను. స్వరాజ్యమును పొందవలసిన హిందూ దేశమునందు పత్రికాస్వాతంత్ర్యమును రక్షించుట మరింత యవసర మగుచున్నది. ప్రజలు తమయభిప్రాయములను పత్రికల ద్వారాను, సభలద్వారాను ప్రకటించుటకు వీలుండనియెడల, వారిలో బెరిగెడి అసంతృప్తి అనర్థహేతువగును. పత్రికాప్రకటనమునకు నిరోధము గలిగించుటవలన, పాలకులకు తాత్కాలికలాభము గలిగి

నటుల గనుపించినను, దూరదృష్టితో జూచిన దీని
వలన గలిగెడి య నర్థము మరియొకచర్యవలన
గలుగజాలదు.

సామ్యత్వ ప్రపంచమున పత్రికలే రాజ్యము జేయుచున్నవి. వలకుబడిగల పత్రిక లే భీషాయమును వెల్లబెచ్చిన, అదియే సర్వత్ర యంగీకరింపబడుచుండును. ప్రభుత్వమువారు గూడ దీనికి తలయొగ్గవలసియుండును. హిందూ దేశమునందు, ప్రజాసామాన్యమునా దింకను విద్యవ్యాపింపకుండుటచే, పత్రికల కింతటివలకుబడి లేకపోయినను, పత్రికల కిష్టమన్న వలకుబడి యున్నను సామాన్యముని ఎంచుకొనలేదు. మంచిజేయుటకయినను, చెడుగుకయినను పత్రికలకు విశేషావకాశములుగలవు. పత్రికలు తప్పునర్చుటకుగూడ స్వాతంత్ర్యమున్ననే, అవి తమధర్మమును నెరవేర్చుగలవు. పత్రికాశాసన మనుగుడిబండ మెడకు తగిలియున్నంతవరకు, పత్రికలు తమధర్మమును నెరవేర్చుట దుర్లభము. పత్రికాశాసనమువలన గలుగు అనర్థములను గ్రహించియే ప్రభుత్వమువారు 1922 వ సంవత్సరమున దానిని తీసివైచిరి. ఇటుల గావించుటలో ప్రభుత్వమువారు పొరపడిరని, రాజప్రతినిధిగారు భావించియుండుట శోచనీయము. ఏమాత్రము పొరబాటుగావించుటకు మారుగ, ప్రభుత్వమువారు తాము చేసినలోపమును తొలగించికొని, తమకారవమును కాపాడుకొనిరి. ముద్రాయంత్రవ్యవహారమున, పత్రికావ్యవహారమును హిందూదేశమునం దింకను కైశవదశయందే యున్నవి. ఇప్పుడే అవి వృద్ధిగాంచుచున్నవి. ఇట్టి సమయమున, వీని నిరోధించుట, దేశాభివృద్ధిని వెనుకకు నెట్టినటులే యగును.

పత్రికాశాసనము ప్రకారము, పత్రికలను ప్రచురింపవలయు ననిన, లైసెన్సును పొందవలయును. అచ్చుకూటమును స్థాపింపవలయు ననిన, లైసెన్సును పొందవలయును. పత్రికలను స్థాపించుట, కల్లంగడులను స్థాపించుటవలె జూడబడుచున్నది. ఇంతకన్నను పత్రికాగౌరవమునకు హిసత వేరుండదు. ఇదివరకున్న పత్రికలనుండి గూడ ధరావతు బుచ్చుకొని, పత్రికలను అచ్చుకూటములను ప్రభుత్వమువారు స్వాధీనపరచికొని, పత్రికలను రూపుమాపవచ్చును. ఆపిమ్మట పత్రికానిర్వాహకులను రాజద్రోహము నేరముక్రింద ప్రాసిక్యూటుజేసి, వారిని కారాగృహముల కంపవచ్చును. పత్రికాశాసనమును ప్రయోగింపకముందు, కారణములను దెలుపనక్కరలేదు. సి. ఐ. డి. రిపోర్టులపైన, పత్రికల భవిష్యత్తంతయు ఆధారపడును. అనుమానముపై శిక్షించుటకన్నను, న్యాయభంగము వేరుండదు. రెండుపర్యాయములు ధరావతుసొమ్ము చెల్లించబడి, దానిని ప్రభుత్వము స్వాధీనపరచికొనినపిమ్మట, ముద్రాయంత్రమును స్వాధీనపరచుకొను నిమిత్తము తమయనుమానములకు కారణములను దెలిపెదరు. ఏవ్యాసములు నిందార్పములో దెలిపెదరు. ఇట్టి ఉత్తరువుపైన హైకోర్టు కప్పీలు జేసికొనవచ్చును.

కాని ఇట్టిసాకర్యము నామమాత్రమని తెలుప
నక్కరలేదు. వెనుక “న్యూ ఇండియా” కేసులో,
జోక్యము దీసికొనుటకు తమ కెట్టి అధికారములేదని,
హైకోర్టువారు నిర్ణయించిరి. ఇకముందును అట్టి
యభిప్రాయమునే దెలుపకమానరు. అందుచే,
హైకోర్టు కచ్చీలు గూడ డబ్బుదండుగే గాని,

పేరులాభ మొనగదు. న్యాయ మగు విమర్శ
నముల కీ చట్టము వర్తింపదని, ఇండియా ప్రభు
త్వమువారు సూచించిరి. విమర్శనముల న్యాయా
న్యాయములను నిర్ణయించువా రెవరు? న్యాయ
స్థానము లిక్కడయున్నకు బూనుకొనవు. ఏ
యధికారుల చర్యల విమర్శించినను, పత్రికలు శిక్షో
ర్హములే యగును. పత్రికాశాసనమును చదువుచో,
దీనిక్రిందికి రానివాత లేవియు నుండవని గ్రహింప
వచ్చును. కేవల శాసనాతిక్రమమును పురికొల్పు
వాతలకే శాసనము వర్తించునను నూహ నిరు
పయోగము. రాజప్రతినిధిగారియద్దేశ్య మిది గా
వచ్చును. కాని, చట్టమునందలి వాక్యము లిట్టి
సంతృప్తికి తావీయవు. సూచన లయినను, ఉప
మానము లయినను, పటములయినను, గర్భిత
నిందయ యినను సరియే, ఇంకను నితరమార్గము
లయినను సరియే, శిక్షోపాత్రములగునని సూచింప
బడెను. పత్రికలు రాజద్రోహ నేర మొనర్చుచో, వాని
నిర్వాహకులను శిక్షించుటకు పీనలుకోడ్డు క్రిమినలు
ప్రాసీదరు కోడ్డు లధికారమిచ్చుచు నేయున్నవి.

పత్రికానిర్వాహకులను ప్రాసిక్యూటు చేసి, న్యాయస్థానములద్వారా వీరిని శిక్షించుటకు పూర్ణావకాశమున్నపుడు, మరల నీ పత్రికాశాసనమేల? అనుమానముపై శిక్షించి, ధననష్టము గలిగింపనేల? పత్రికలు ఒకవిధమగు వ్యాఖ్యానమును మాత్రమే చేయవలయుననియు, ఒకవిధమగు వార్తలను మాత్రమే ప్రచురింపవలయుననియు, పత్రికాశాసనము శాసించుచున్నది. ఇట్టి శాసనము పత్రికల గౌరవమునకును, పత్రికల యుపయోగమునకును తీరని భంగము కలిగించుచున్న దనుటకు సందియములేదు. ఆర్డినెన్సును ప్రయోగించుటకు అసాధారణపరిస్థితులు దయించెనని చెప్పటంకెట్టి ఆధారము గనుపింపదు. సభాధ్యక్షులగు రంగస్వామి అయ్యంగారు తమ సహజైవులముతో, పత్రికాశాసనమునందలి లోపములను పూర్వగుచ్చినటుల వివరించిరి. ఏదేశమయినను స్వేచ్ఛను గోరుచున్నపుడు, పాలకు లిట్టి నిరోధములను ప్రయోగించుట పరిపాటియైనను, ఇవియన్నియు విఫలమయినటుల చరిత్ర గుణపాఠమును నేర్పుచున్నది. మీదఁ విక్కిలి నిరోధము లధికమయినకొలదియు, స్వాతంత్ర్యేచ్ఛ పెచ్చుపెరుగుట తటస్థించెను గాని, తగ్గిన నిదర్శనము గానరాదు. పత్రికాశాసనము, పత్రికలస్వాతంత్ర్యమును కాపాడుననుట, మృతవాదము. 1910 సంవత్సరములో పత్రికాశాసనమును రద్దుజేయవలసిన దని సిఫార్సుజేసిన స్రపూకమిటీవారు, ఈ శాసనము దేశమున కొనర్చిన నష్టములను వివరించుచు, ప్రభుత్వవిమర్శన మెట్టిదయినను దానికి నిరోధము గలిగెననియు, సమర్థులును సుశీలురును పత్రికానిర్వాహమునకు గడంగకుండ నాటంకపరుపబడి రనియు, ఇట్టి శాసనము నూతన సంస్కరణములకును, బాధ్యతతో గూడినప్రభుత్వపుటభివృద్ధికిని ఏమాత్రము ఊపకరింపదనియు, తమ రిపోర్టునందు సూచించిరి. పూర్వపరిస్థితులే అటుండ, స్వరాజ్యము త్వరలో చేకూరునని తలంపబడుచున్న యీ సమయమున, నిట్టి శాసనము అభివృద్ధి కెంతటి ప్రతిబంధకమో యూహించుట సుబాధసాధ్యము. బాధ్యతతో గూడిన పరిపాలనము తిన్నగ కొనసాగవలయు ననిన, ప్రజాభిప్రాయము

వృత్తికప్పడు ప్రతికలద్యారా వెలువడుచుండవలయును. లేనియెడల, ప్రజలకు ప్రభుత్వము బాధ్యత హింపబడును. ప్రస్తుతశాసనము ఆరు నెలలవరకే నిలిచియుండునని చెప్పవచ్చును. కాని ఏనిది పిమ్మట ఖామపుశాసనముగ గావించుట కెట్టి గూటంక ముండదు. ఒకవంక రౌండుటేబిలునమా వేళము జరుగునని ప్రకటించుచున్నపుడు, నిర్బంధ శాసనములను తొలగించి, రాజకీయనిర్బంధితులను ఏడుదలజేయుట ప్రభుత్వపు కనీసధర్మ మని, మిత నాదులు సయితము అంగీకరించుచున్నారు. తన ఎనమూటి జాపుటకుగాను, మితవాదప్రముఖులగు పండిత హృదయనాథ కుంజ్రాగారు గూడ శాసన నిర్బంధమునకు రాజీనామా నిచ్చిరి. ఇట్టి సందర్భ ప్రయమున ప్రతికలధర్మ మేమి? ప్రతికావకటన యును మానుకొనుటమేలా, జామీనిచ్చి ప్రతికలను కొనసాగించి, ప్రజలకు వార్తలసయినను దెలుపు చుండుట మేలా యను విషయమును, రంగస్వామి అయ్యంగారు చర్చించిరి. అధ్యక్షులు జాతీయప్రతి కల నేతీరున నయినను నడుపుటమే మేలను నభి ప్రాయమును సూచించిరి. ప్రతికా సమావేశము సాధకబాధకముల నన్నిటిని చర్చించి, ప్రతికా స్వాతంత్ర్యమును కాపాడెడి నిర్ణయము గావించు ననియు, ప్రతిక లీనిర్ణయమును శిరసావహించుననియు నమోదము.

ఆచంట రుక్మిణమ్మగారి నిర్బంధము

ఈపర్యాయము హిందూదేశముం దెల్ల కారా గృహనిర్బంధగౌరవము బడసిన ప్రథమ నారీరత్న ము, శ్రీమతి ఆచంట రుక్మిణమ్మగారి. ఈమె ఆంధ్రనారీసేవ యగుటచే, ఆంధ్రులకీవార్త మిగుల సంతృప్తి గలిగింపకమానదు. ప్రస్తుతసమయమున, మహాత్మునియుద్దమమునందు శ్రీ లభికసంఖ్యలతో పాల్గొనుచున్నారు. ఆంధ్రరాష్ట్ర మీవిషయమున, ఇతరరాష్ట్రములకు వెనుకబడుట లేదు. రుక్మిణమ్మ గారు ప్రధానముగ శ్రీల పాంథికాభ్యుదయము నకై తమకత్తి సంతను తినియోగించుచున్నను, దేశస్వాతంత్ర్యముకొరకై శ్రీలుగూడ పాల్గొన వలసిన సమయ మగుచున్నపుడు, వెనుకంజ వేయక వేదారణ్యమునకు బోయెను. తత్ఫలముగ ఈమెకు సంవత్సర కారాగృహశిక్ష విధింపబడెను. శ్రీలు గూడ దేశస్వేచ్ఛకై సర్వకష్టముల ననుభవించు టకు సంసిద్ధు లయినపుడు, అట్టి దేశభూవిస్థితి గూర్చి సందియ ముండజాలదు. శ్రీమతి సరోజినీ దేవిగారు మహాత్మునిస్థానము నాక్రమించి, అఖిల భారతనాయకత్వమును వహించుచున్నపుడు, వారి మార్గము నితరశ్రీలవలంబింపక మానరు. రుక్మి ణమ్మగారు, విద్యాధికురాలు. ఈమె "వాయిసు ఆఫ్ ది యూత్" అను ఆంగ్ల మాసపత్రికను సమర్థ తతో నిర్వహించుచున్నది. యువజనసభమున కధ్యక్షురాలై దేశ సేవకై యువజనులను పురి కొల్పుచు, పాటుబడుచున్నది. ఈ యమ సుప్ర సిద్ధాంధ్రనాయకులును, భిషగ్వరులునగు ఆచంట లక్ష్మీపతిగారి సతిమణి. ఈమె, నిండు ఆరోగ్య ముతో, స్వతంత్రభారతవర్షమునందు ప్రవేశించి, దేశాభ్యుదయమునకై పాటుబడునట్లు వరమేత్వరు డనుగ్రహించుగాక!

కృష్ణావత్రికాస్తవము
ప్రతికాశాసనమునకు గురియై కృష్ణావత్రిక తనప్రక టనమును చాలించినందులకు విచారింపని ఆంధ్రు లుండరు. కృష్ణావత్రిక ఆంధ్రులకు జేసిన ఉత్కృష్ట సేవ, యిటీవలనే, వెజనాడలో ఆంధ్రసహాయుల సముఖమున గుర్తింపబడెను. ప్రతికాసంపాదకులగు ముట్నూరి కృష్ణారావు పంతులుగారు నిరుమాన సన్మానము బడసెయుండిరి. కృష్ణావత్రిక ఆంధ్రుల హృదయమును ప్రతిఫలించజేసి, ఉన్నతాశయము లను పురికొల్పుచు, నిరుపమానభాషాచమత్కృతి తో పండితులను పామరులనుగూడ రంజింపజేయుచు, ప్రతివారమునందును స్వాతంత్ర్యశంఖధ్వని గావించు చుండెడిది. దినపత్రికలలో ప్రచురింపబడిన వార్తల కును, వ్యాఖ్యానములకును, క్రొత్తసౌబగు నిచ్చుచు యీ ప్రతిక సలుపుచున్న జాతీయప్రబోధమును ఆంధ్రు లింతలో మనవజాలరు. కృష్ణావత్రిక అస్త మించినను, జీవించియే యున్నది. ఇంతకాలమునుం డియు కృష్ణావత్రిక ఆంధ్రుల కొనగిన సందేశ మిం కను అన్ని మూలలను ప్రతిధ్వనించుచునే యున్నది. అయ్యది ఆంధ్రులహృదయములను పల్లవించ జేయు చునేయుండును. భారతవర్షము స్వాతంత్ర్యమును పొందిన పిమ్మట, కృష్ణావత్రిక నూతనోత్తేజముతో, ద్విగుణీకృతాత్మాహముతో, ఆంధ్రుల సర్వతో ముఖాభివృద్ధికి పాటుబడుగాక యని కోరెదము.

మాగంటి బాపిసీడుగారు

మాగంటి బాపిసీడుగారికిని, మంగిపూడి పురు షోత్తమశర్మగారికిని చెరి యొక సంవత్సర శిక్ష విధింపబడెను. బాపిసీడుగారు కమ్యూనిస్టులు. వీరు అమెరికాకు బోయి వ్యవసాయవిద్య నభ్యసించి ఆంధ్రదేశమున వ్యవసాయాభివృద్ధికై పాటుబడు చున్నారు. కాని, ఎట్టివారికియినను, దేశస్వాతంత్ర్య మునకై కృషి సలుపవలసిన యవసరము, పరాధీన మగు హిందూదేశమున గలుగుట సహజము. వీరు పశ్చిమగోదావరి మండలమున సలుపుచున్న సేవకు గాను, సంవత్సరశిక్షతో బహూకరింపబడిరి. తమ సతీతిలకమగు కీర్తిశేఖరులయిన మాగంటి అన్న పూర్ణాదేవిగారి ఆశయములను సఫలపరచుటకై, మాగంటి బాపిసీడుగారు పాటుబడుచు, సత్ప్రేమను గవబటచుచు ధన్యత గాంచుచున్నారు.

జమ్నాదాసు ద్వారకదాసుగారికి శిక్ష
జమ్నాదాసు ద్వారకదాసుగారు డాక్టరు బిసెంటుగారికి ప్రియశిష్యులు. వీరు హోంరాలు ఉద్యమమునం దేమి, దివ్యజ్ఞాన సమాజసంచనల సమునం దేమి శ్రద్ధసహించి పాటుపడియుండిరి. వీ రిపుడు గాంధీమహాత్మునిసందేశము నాలకించి, వారి యుద్దమమునందు బనిచేయుటకు తలపెట్టిరి. ఈ యుద్దమము నవలంబించి ఎంతకాలమో గాక బోయినను, వెంటనే వీరికి నిర్బంధము సంభవించెను. ఆరునెలలశిక్ష విధింపబడెను. జమ్నాదాసు ద్వారక దాసుగారు ప్రసిద్ధిగాంచిన దేశభక్తులు, వణిక్కులు. ఇట్టివారి నిర్బంధము వణిక్కుఘమునందు ప్రబలి యున్న అసంతృప్తి నింకను పెంపుజేయగలదు.

మద్యపానము
ది. బి. పి. కేశవపిల్లగారు, అసంతృప్తరము కలె క్టరుగారికి వ్రాసిన లేఖలోనిసంగతులు నిజమగుచో,

దేశోద్ధారక విశ్వదాత కాశీనాథుని
నాగేశ్వరరావు పంతులుగారు
కారాగృహవాసము
నేటికి ఇరువదియైదినవలులు
నిర్బంధింపబడినదినము 21-4-1930

మద్యపాననిషేధమునకు గ్రామములలో తీవ్రప్రతి బంధక మేర్పడుచున్నదని గ్రహింపవచ్చును. పెను కొండతాలూకాలో నొక గ్రామములో, త్రాగుడు మానవలచిన నిమ్మజాతివారలకు, త్రాగనియెడల వారి కీయబడిన మాన్యములు ప్రభుత్వస్వాధీన మగు నని, గ్రామమునసబుగారు బెదరించినటుల, కేశవ పిల్లగారు చెలిపిరి. ఇటుల జరుగుచుండుచో, మద్య పాననిషేధప్రచారమునకై ఎంతసామ్మ్య వెచ్చించి నను, బూడిదలోబోసిన పన్నీ రగును. అధికారు లంద రీయద్యమమునకు ప్రోత్సాహ మొనగవలె నను విధియున్న గాని అనుకూలఫలము గలుగజాలదు.

చెన్నపురిలో ప్రతికాశాసనము
ప్రధాననగర మగు చెన్నపురిలోని ప్రతికలపై గూడ ప్రతికాశాసనపు దాడి ప్రారంభమయినది. తమిళనాడు, స్వదేశమిత్రను ప్రతికలనుండియు, కరెంటుథాటు ప్రెస్సునుండియు ధరావతు కోర బడెను. ఈప్రతికలు ప్రస్తుతము తమప్రచురణమును మానుకొనెను. ఇంకను ఏయేప్రతికలపైన, ముద్ర చాలయములపైన, ఈశాసనము దాడివెడలునో తెలియకున్నది. చెన్నరాష్ట్రము జాతీయప్రతికా రహిత మగువరకు, దీనిప్రయోగము సాగుచుండు నేమో చూడవలయును.

క్షత్రియుల ఆరెష్టు

గుంటూరు మొత్తం 100
(స్వకీయవిలేఖరి)
గుంటూరు, మే 15:—కొత్తపల్లి వెంకట్రాజు మంత్రి రామకృష్ణరాజు, కూరంపాటి రామరాజు, కూరంపూడి గుండరరామరాజు, మంత్రి లక్ష్మీపతిరాజు, చెందుకూరి కొటంరాజు, మంత్రి సత్యనారాయణరాజు, మంత్రి శివ రామరాజు, పాతపాటి వాగరాజు. మంత్రి వెంకటరామ రాజుగార్లు ఖాసిపాలెంలో (రేపల్లె తాలూకా) తాటి గల లను నకుకున్నందున ఆరెష్టు చేయబడిరి. వీరందఱును సుక్ష త్రియ వంశీయులు. 143, 425 పెక్కునుల ప్రకారము ఆరెష్టు చేయబడిరి. గుంటూరు జిల్లాలో ఆరెష్టు చేయబడినవారి మొత్త ము నూటికిమించెను. (తం.తి)

శ్రీయుత దండు నారాయణరాజు గారిని చెన్నపురికి తీసికొనివచ్చుట

రాజుగారిని మరి 9 మందిని నేడు సాయంకాలము ప్యాసెంజరులో తీసికొనివచ్చెదరు
బాపట్ల, మే 15:—నేడు సాయంకాలము పాసెంజ రులో శ్రీయుతులు దండు నారాయణరాజుగారిని మరి 9 మందిని చెన్నపురికి తీసికొనివచ్చుచున్నారు. (స్వ. వి. తం.)

పోలూపూరు పరిస్థితులు
పోలూపూరు, మే 15:—జి. డి. హట్టుగారు, (బాంబాయి ప్రభుత్వపు హోమ్మెంటరు) పోలూపూరునుంచి నైవ్యాధికారితో సంప్రదించిరి. (ఆ. (పి.)

మితిలేని నిర్బంధములు

గుంటూరు జిల్లాలో మరింతాన్ని

రావెల్లి రామయ్యచౌదరి, చిలకపాటి సుబ్బరావు, ఆవుల గోపాలకృష్ణయ్య, కొమ్మూరి వెంకట్రాజు, కాట్రగడ్డ మల్లికార్జునరావు, యలవర్తి అంజయ్య, గొట్టిపాటి ఆనందరావు, కొలిదిన సుబ్బయ్య, వరమూరు వెంకటసుబ్బయ్య వల్లభాల్ల లక్ష్మయ్య గార్లు అంగలకుదురులో తాటిగెలలను నరసింధుకు తెనాలి పోలీసుచే అరెస్టు చేయబడిరి. అరెస్టువలన ప్రజల ఉత్సాహ మధికమగుచున్నది గుంటూరు జిల్లాలో! ఇప్పటికి మొత్తము 90 అరెస్టులు. తాటిగారి అరెస్టుకొరకు హత్రాలు ప్రకటింపబడెను. (స్వ. వి.)

బందరులో ఆరుకొత్త అరెస్టులు

తాటిసేని వీరరాఘవయ్య, అనిశెట్టి గోపయ్య గుట్ట వీరభద్రయ్య, మాన రాజగోపాలరాజు, వీరాజసేని బసవకుటుంబయ్య, కొల్లి వెంకటకృష్ణయ్య గార్లు

మొవ్వగ్రామములో తాటిచెట్టు గెలలను నరసింధుకు చ్చుపల్లి పోలీసువారిచే 14-వ తేదీన అరెస్టు చేయబడిరి. వారిని బందరు తెచ్చిరి. కాని యెచ్చల ఎవ్వడు విచారించుకో తెలియబరచుటలేదు.

తూర్పు కృష్ణ జిల్లాలో ఇప్పటికి 44 మొత్తము అరెస్టులు జరిగెను. (స్వ. వి.)

యనమండ్ర వెంకటప్పయ్యగారికి

1 సం॥ శిక్ష

వీరాల, మే 14:—యనమండ్ర వెంకటప్పయ్యగారు కారంచేడు నిన్నరాత్రి 11 గంటలకు చీరాలలో అరెస్టు చేయబడిరి. ముందు వీరిని ఒంగోలు గొంపోయిరి కాని నేడుదయము బాపట్లకు తెచ్చిరి. ఒంగోలు సబ్బడివిజనలు మేజిస్ట్రేటుగారు బాపట్లలో మకాంజేసి విచారించిరి.

ఉప్పుపట్లము 74 సెక్సును, పీనలకోడు 117, 148 సెక్సుల ప్రకారము ఒక ఏడాది కఠినశిక్ష విధించి సి. తరగతిలో చేర్చిరి. రాజమండ్రికి గొంపోయిరి. (స్వ. వి.)

శిక్ష వేయబడిన ఆంధ్రనాయకుల

రాక

పదిమంది నేడు సాయంకాలము 5 గంటలకు

ప్ర్యాసంజరులో వచ్చుచుండుట

ఒంగోలు, 15:—శ్రీయుతులు దండునారాయణరాజు ఆత్మకూరిగోవిందాచారి మండపాక రంగయ్యనాయుడు పారు పూడిసత్యనారాయణ, మొసలికంటి తిరుమలరావు కాతీవ పతిరావు, వడ్డమాడి ముక్తేశ్వర ప్రసాదరావు, అన్నాప్రగడ కామేశ్వరరావు, మంత్రవాది వేంకటరత్నం జనాబు మహమదు గౌను బేససాచెయ్యగార్లు కాకినాడ ఫాస్టు పాసంజరులో చెన్నపురి చెరసాలకు తీసుకొనివచ్చుచున్నారు. నేడు సాయం కాలము 5 గంటలకు చెన్నపురి చేరెదరు. వీరందరను అధికోత్సాహముతోనే యున్నారు. (స్వ. వి. తం.)

సుదర్శననారాయణగారికి శిక్ష

కడపూరు, మే 18:—సుదర్శననారాయణగారు 144 సెక్సును ధిక్కరించినందులకు 12 సం॥ అరెస్టుచేయబడిరి. కలెక్టరు బంగళాయందు విచారణ జరిగెను. పోలీసులకు తప్ప ఎవ్వరికిని ప్రవేశములేదు. 6 నెలలు కఠినశిక్షయు, రు. 200 జరిమానా (లేక 6 వారములు ఖైదు) కూడ విధింపబడెను. సాయంత్రము వీరి నభినందించుచు సభ జరిగెను. (శ్రీ ప్రె.)

న్యాయమూర్తి సుందరం శెట్టిగారు

ఉదకమండలము, మే 15:—సర్ సి. పి. కుమారస్వామి శాస్త్రిగారి స్థానమున డి॥ బి॥ కె. సుందరం శెట్టిగారిని హైకోర్టుజడ్జిగ నియమించుటకు సార్వభౌముడు అంగీకరించెను. (అ. ప్రె.)

బిక్యంతమున అధినివేశ ప్రపత్తిని కోరుడు

డాక్టరు ముత్తులక్ష్మీరెడ్డిగారి ప్రకటన

చెన్నపురి, మే 14:—గాంధీగారి అరెస్టునెడల తమయ సమస్తి ప్రకటించుటకై చెన్నరాజధాని కాసనసభ యందలి తమ సభ్యత్వమున కిడిన రాజీనామా నొసంగియుండిన డాక్టరు ముత్తులక్ష్మీరెడ్డిగారు పత్రికలకొక లేఖను వ్రాయుచు గాంధీ మహాత్ముని అరెస్టును గూర్చి బొంబాయి ప్రభుత్వము వారు గావించియున్న ప్రకటన, సత్యాగ్రహోద్యమము ప్రారంభమయినదాదిగా రాజకీయపరిస్థితుల నుపలక్షించుచున్న వారికి నమృతమును బుట్టించునదిగా లేదని వాక్రుచ్చుచున్నారు. ఆమెయిట్లు వ్రాయుచున్నారు:—

“దుర్బలశీర్షదైనను మోటుమి పెరుగని యాత్మశక్తిని గలిగిన గాంధీ మహాత్ముడు తనదేశీయులను, ముఖ్యముగా వీధులను నిమ్న జాతులను నెక్కువగా క్రేపించును వారును వారికుటుంబ మువారునుకూడ స్వపరిపాలనమును సంపాదించ నిశ్చయించియున్నారు. గాంధీగారి భార్యయు, కుమారులును వారి యజ్జలను శిరసావహించి పనిజేయుచున్నారు. ఇటువంటి పుణ్యమార్గ లనుగాంచి ఇండియాదేశమేకాదు ప్రపంచమంతయు గర్వింపవలసి యున్నది.

ఇండియాదేశపు ప్రస్తుత సందిగావసలో హిందువులను మహమ్మదీయులను క్రైస్తవులను పార్సీలను నగు మనమెల్లరము భేదముల విడిచిపెట్టి వికృతకంతమున అధినివేశ ప్రపత్తిని మా కొసంగవలయునని కోరుట పాడికదా! ఇంకాండు నుండి పూర్తిగా విడిచుటకు మనదేశము తగిన సితిలో లేదని మనలో కొందరు అభిప్రాయపడుచున్నను మనదేశము సజీవ మైయుండవలయునని మనకు వెంటనే అధినివేశ ప్రపత్తిని వ్యక్తతప్పదని అన్ని పక్షములవారి యొక్కయు అభిప్రాయ మని నావిశ్వాసము. మనదేశములోనే మన నాయకుల మాటలను బ్రతిపేష ప్రభుత్వమువారు లక్ష్యపెట్టనపుడు, విశేష ప్రభుత్వములు మనదేశమునుండి వలసపోయిన హైందవుల మానవస హజమున హక్కులను పాటించగలవని మన మెట్లునుకొనగలము? సింహళము హైందవులకు ప్రాతినిధ్య మొసంగుటలేదు. హైందవు లకుగల పౌరత్వహక్కులను ఆమెరికా పోగొట్టినది. దక్షిణాఫ్రికాలో మనదేశీయు లనుభవింపచున్న అవమానములు మనకు విదితమే. ఫిజీ, కెన్యాలయందలి హైందవులు తమ విరోధియ ను ప్రభువులచే నిరాదరింపబడి, మన సంరక్షణ నర్ధించుచున్నారు. స్వాధీనత్యాలగు మనదేశీయు నాయకులయంద నిలుచుటకు వలయు పౌరమనుష్య, ధైర్యమును, దేశభక్తియు మనలో లేనన్న ఖండంతరములయందు కష్టపడుచున్న మనదేశీయు లకు మనమెట్లు తోడ్పడదలము.

ఈ ప్రశ్న హిందువుల యాత్మగౌరవమునకు మాత్రమే సంబంధించినది కాదు. మహమ్మదీయులకును, క్రైస్తవులకును, పార్సీలకును, తదితరులకును కూడా నియ్యదిన రెంచును. నవయుగ భారతముయొక్క మూలపురుషుడని యాశ యములను వారెట్లు సఫలపరచెదరో ప్రపంచమునకు చూపించెదరుగాక!”

మీరటు కుట్రకేసు

తంగడిగారిని జామీనుపై విడుదలచేయవలయునను

పెటిషనును సెషన్సుజడ్జి నిరాకరించుట
మీరటు, మే 14:—మీరటు కుట్రకేసు నిందితు లలో నొకరగు తంగడిగారు నిర్బంధింపబడినదిమొదలు అన్వేషణ లైయున్నారనియు అందుచే వారిని జామీనుపై విడుదలచేయ వలయుననియు ఒక పెటిషను దాఖలుచేయబడెను. సెషన్సుజడ్జి యాద్యుగారు పెటిషనును విచారించి జామీనుపై విడుదలచే యుటకు వీలులేదని తీర్పుచెప్పిరి. తంగడిగారి పయస్సు 60 సంవత్సరములు. (అ. ప్రె.)

లాహూరు కుట్రకేసు

నిందితులపరోక్షమున విచారణ జరుపబడును
లాహూరు, మే 14:—నేటిదినముకూడ లాహూరు కుట్రకేసునిందితు లెవ్వరు కోర్టును రాలేదు. నిందితులు కోర్టు నకు రారనియు తాను నిందితులపక్షపు న్యాయవాదిగ నుండ నక్కరలేదని నిందితులే ఉత్తరవొసగిననియు డిఫెన్సువకీలు అమరదాసుగారు చెప్పిరి. నిందితుల పరోక్షమున విచారణ జరుపబడునని స్పెషలు ట్రిబ్యునలు అధ్యక్షుడు ఉత్తర వొసగెను. (అ. ప్రె.)

వేదారణ్య సత్యాగ్రహము

144 సెక్సునును శాంతిపైనికులు ఉల్లంఘించుట

పలువురకు కఠినశిక్షలు

వేదారణ్యం, మే 18:—నిన్న ఉదాహరించినతరువాత శాంతిపైనికులు మూడుజట్లుగా యేర్పడి పట్టణములో తిరిగిరి. రంగూన్ నుండివచ్చిన సత్యాగ్రహి దినకరన్ అనువారు వేదారణ్యం యూనియనులో చేరియున్న తెప్పకరేయ్ అను స్థలము నకు పోయిరి. హిందీబోధకు టి. కృష్ణస్వామి అగస్త్యంపల్లికి బోయిరి. శ్రీయుత పి. నుబ్బయ్య అనువారు వేదారణ్యము వీధులలో ప్రదర్శనముగావించిరి, పోలీసులుకూడ మూడుజట్లుగా చేరిరి. శాంతిపైనికుల ఉపన్యాసములను వివరంగా ప్రజలను తరిమివేయుచుండిరి. ఒక గంటకుపైగా యేమియు వివరీతములు జరుగలేదు. తరువాత టి. కృష్ణస్వామి, శ్రీయుత పి. కే. నారాయణన్ గారలు అరెస్టుచేయబడుదురను వార్తవచ్చెను. ఈవార్తను సంతోషపూర్వకముగా శిబిరవాసులు ఆహ్వానించిరి. కేవలము నాయకులనే గాక సాధారణ శాంతిపైనికులు తంపముతెలిపిరి.

జరిగిన వృత్తాంతము

జట్లు శిబిరమునకు వచ్చినతరువాత యదార్థవృత్తాంతముతెలిసెను. హిందీపండితుడు వీధిలో నువన్యసింపు చుండగా జిల్లాపోలీసునూపరింపెండెంబు సబ్డివిజను మేజిస్ట్రేటు అచ్చటికివచ్చి ఆసభన్యాయవికర్తమైనదని ప్రకటించిరి. సత్యాగ్రహద శనాయకుడు ఉపన్యసింపుచునే యుండెను. అందుచే పోలీసులు ఆయనను అరెస్టుచేసిరి. ఆయనస్థానమును పి. కే. నారాయణన్ అనుసత్యాగ్రహి అక్రమించెను. అతడుకూడ అరెస్టు చేయబడెను. పోలీసులు ప్రజలను లాటిల్తో కొట్టి వెళ్లగొట్టవలసినదని మేజిస్ట్రేటు ఆజ్ఞాపించెను. కాని డి. యస్. పి. ఆట్లుచేయక అందరిని అరెస్టుచేసి పోలీసుస్టేషనుకు తీసుకొని పోయెను. స్టేషనులో కృష్ణస్వామి నారాయణన్ గారలు మాత్రమే పెట్టబడిరి. ఇతరులు పంపివేయబడిరి. సత్యాగ్రహదశములోని వారు యింకా కొన్ని ఉపన్యాసములు చేయుచు పెద్దగా జాతీయగీతములను పాడుకొనుచు శిబిరమునకువచ్చిరి.

శ్రీయుత ప. నుబ్బయ్యగారును వారి దళమును చాల సందులలోనుండి వెళ్లి పలుతావుల ఉపన్యసించిరి.

దినకరన్ గారి దళమును తొప్పదురెయి అను పత్తలో చాలమంది ప్రజలు కలుసుకొని ఆహ్వానించిరి. నిషేధపు టుత్తరువులు అమలులోనున్నను ప్రజలు లక్ష్యపెట్టలేదు. పోలీసు ఇన్స్పెక్టరును యితర పోలీసులను ప్రజలను వెళ్లగొట్ట ప్రయత్నించిరి. అక్కడికి వెళ్లిన దళము రెంగుడా చీలి బొంబాయి నుండి వచ్చిన కృష్ణస్వామి కృష్ణకోడ్డును కాపాడిరి. రోడ్డుమీద పలువురు గుమిగూడిరి. రెండవదళము యితర స్థలములకుపోయి ఉపన్యసించి మరల రోడ్డు మీది సభలోనికి వచ్చిరి. పోలీసులు ఆహ్వానింపండి వెడలిపోయిరి. అప్పుడు సత్యాగ్రహులు జయించితిమని కేకలు వేసిరి. పోలీసులు కుపితులై మరల అడ్డము వచ్చిరి. కాని సభిభవస్పెక్టరు రమ్మని చెప్పటచేత వారు వెళ్లిపోయిరి. పోలీసువారి వెనుక పిల్లలగుంపు చేరెను. వారిని వెనుకకు తరచు పోలీసులు ప్రయత్నించిరి. పిల్లలు రాకుండువ్వరి. కాని శాంతిపైనికులు శాంతముగా వెళ్లిపోవుచుండిరి. పోలీసులు దినకరన్ అచ్చుతన్నాయర్ లక్ష్యురాలావుగార్లను అరెస్టు చేసిరి. నటరాజన్ అను శాంతిపైనికుడు నన్నుకూడ అరెస్టుచేయవలసినని పోలీసులను బలవంతపెట్టెను. సత్యాగ్రహిని మీరుకూడ అరెస్టు చేయబడుదురయ్యా అని పోలీసులుచెప్పినను వివరతడ అరెస్టు చేయవలసినదని కోరెను. అతడు అరెస్టుచేయబడెను. తొప్పుదురేయ్ అనువోట 8 గురు అరెస్టుచేయబడిరి. తరువాత శ్రీయుత అచ్చుతన్నాయర్, నటరాజన్, లక్ష్మణరావుగారలు వదలివేయబడిరి.

నిన్న శిబిరమునుండి రెండుదళములు బయలుదేరెను. ఒకదళమునకు పి. పి. రామస్వామిగారు నాయకత్వము వహించిరి. రెండవదానికి బొంబాయినుండివచ్చిన ధనూగారు నాయకుడుగా నున్నారు. అగస్త్యంపల్లిలో ధను అరెస్టుచేయబడెనని యీకో జవార్త తెలుపుచున్నది.

అరెస్టు చేయబడిన శాంతిపైనికులు విచారించబడిరి. దినకరన్ కు సంవత్సరము కఠినశిక్ష విధింపబడెను. టి. కృష్ణస్వామి పి. కే. నారాయణన్ గారికి 6 ముసములు విడిశ్శిక్ష విధింపబడెను. 200 జరిమానా లేక 6 వారములు ఖైదు అనుభవింపవలెను. శిబిరనాయకుడును శ్రీమతి లక్ష్మీపతిగాక యింక 9 గురిపై నోటీసులు జారీచేయబడినవి. (శ్రీ ప్రె.)

బొంబాయి నాయకులకు శిక్ష

బొంబాయి, మే 14:—జమ్మదాసు ద్వారకదాసు, బి. యస్. మిశ్ర, పురుషోత్తమదాసు త్రికుందాసుగార్లపై 5 నెలలు కఠినశిక్షయు రు. 200 జరిమానాయ విధింపబడెను. జరిమానాకట్టనియెడల మరి మూడునెలలు శిక్షననుభవించవలెను వీరు 117 సెక్సునుక్రింద విచారించబడిరి. (అ. ప్రె.)

విదేశవాసులు

భారతదేశములో
ప్రస్తుతపరిస్థితులు

“నిరాశగనున్నవి”

డెయిలీ హేరాల్డు ప్రతిక

(రూటరు)

లండన్, మే 14:— భారతదేశములో ప్రస్తుత పరిస్థితులు నిరాశగనున్నవి డెయిలీ హేరాల్డు ప్రతిక వాణిచుచున్నది. ఇటీవలి సాగుతో భారతదేశాభ్యుదయమునకు తోడ్పడు మరింత వైపర్యములు పెరిగిపోవును. ప్రజలు మరింత తేలికపడరు. అందుచేతనే ఎవరి తరఫున ప్రాతినిధ్యములేని సంస్థానాధీశ్వరులతో కొందరే లండనుభభకు పోయిన ప్రయోజనములేదనియు భారతీయులందరూ లండనుభభకు వచ్చెదరని కొంత ఆతురతతో ఆశించుచున్నారను. రాజప్రతినిధి క్రొత్త ప్రకటనమును గాంధీగారు ఆదరించెదరుగాక. స్వేచ్ఛాపరుడై గాంధీగారు బ్రిటీషు ప్రతినిధులకు కలుసుకొనెదరుగాక?

ఇండియాను రక్షించు తెట్లు?

శ్రీనివాస శాస్త్రిగారు

(రూటరు)

లండన్, మే 14:—కామన్వెల్త్ భవనమున గ్రాహం పోలు దంపతులు రైటినరబిలు శ్రీనివాసశాస్త్రిగారికి విందోసగా 150 మంది కామన్వెల్త్ సభ్యులు సమీక్షించుచు వచ్చి విందారగించిరి. విందెనపిదప ఇండియాను రక్షించు తెట్లని శ్రీనివాస శాస్త్రిగారు రుపన్యసించిరి.

పలనైయిన

అరబ్బుల రాయబారము

నిష్ఫలము

(రూటరు)

లండన్, మే 14:—అరబ్బుల రాయబారము నిష్ఫలమైనది. బ్రిటీషు మ్యాండ్లు పరిపాలనమునకు విరుద్ధముగ అరబ్బులు కోరుటచే వారి కోరికను అధినివేశ కాన్వాలయ మువారు నిరాకరించిరి. అరబ్బులు ఆకాభంగులైరి.

శాసనసభ్యుల రాజీనామాలు

గవర్నరు ఆమోదించుట

ఉదకమండలం, మే 14:—శ్రీయుతులు భూవయ్య చౌదరి, సి. వెంకటరంగంనాయుడు, ఎల్. కే. తులసీరాం గార్ల రాజీనామాలను గవర్నరు ఆమోదించెను. నియమితసభ్యులగు శ్రీయుత రాంజీరాం, శ్రీమతి ముత్తులక్ష్మిరెడ్డిగార్లుగూడ రాజీనామాల నిచ్చిరి. కాని వీరి రాజీనామాల నామోదించినటు లింకను తెలియలేదు. (బి. వి. తం)

కుంగభకోణంబాంకివారు నౌకరులకు ఖద్దరుదుస్తులనిచ్చుట

11 వ తేదీని తీర్మాన మేకగ్రీవముగా

నామోదించబడుట

మంబికోణం, మే 12:— “ఇంతటినుండి బాంకినాకరులకు ఖద్దరుదుస్తులనే యియ్యవలె”నను ఆను తీర్మానము నిన్న ఉదయమున బాంకి ప్రెసిడెంటు శ్రీయుత ఎస్. తిరువేంకట అయ్యంగారిఅధ్యక్షతక్రింద జరిగినసభలో ఏకగ్రీవముగా నామోదించబడెను. (బి. వి.)

సానికవార్తలు

తపాలానోటీసు:—సింహళములో రైలుబండ్ల రాకపోకలు యాథాప్రకారముగ జరుగుచున్నవనియు యింకామండలి సింహళమునుండి వచ్చెదరు టప్పా యెప్పటివలె వచ్చునని ప్రకటించబడుచున్నది.

రాకపోకలు:—ఆర్. యస్. శర్మ సి. వి. ఇ.

గారు నిన్నరాత్రి కలకత్తాకు వెళ్లిరి.

ది. బి. యం. కృష్ణవన్నాయరు, ది. బి. ఆర్. రామచంద్రరావు, కే. ఆర్. నీసన్ బి. సి. యస్. గార్ల నిన్నరాత్రి ఉదకమండలమునకు వెళ్లిరి.

సి. ఇ. వుడుదంపతులు నిన్నరాత్రి ఉదకమండలమునకు వెళ్లిరి. హెచ్. డి. సింకేరుగారు నేటి ఉదయము మద్రాసుకు వచ్చిరి.

మ్యునిసిపలు ఓటర్ల జాబితా 1930-31

మద్రాసు కార్పొరేషను రివిన్యూ ఆఫీసరు యిటుల వ్రాయుచున్నాడు:—

చెన్న నగరములోని 80 డివిజనులకు సంబంధించిన ప్రధమ ఓటర్ల జాబితా ప్రకటించబడినది. ఈప్రథమ జాబితా యందు ఎవరిపేరైనను వదలిపోయియున్నను సరియైనసలమందు లేక పోయినను అటువంటివారు కార్పొరేషను రివిన్యూ ఆఫీసరుకు జూను 12 వ తేదీ లోపుగ దరఖాస్తు పెట్టుకోవలెను.

మహాత్మాగాంధీ విడుదల

ఇంతవరకు ఆనేకమంది దైవజ్ఞులు మహాత్ముని విడుదల యీనెల 16 వ తేదీయనియు, 19 వ తేదీయనియు, 26 వ తేదీయనియు, మరికొందరు జూనునెలలో యనియు వ్రాసియున్నారు. ప్రస్తుత గ్రహస్థితి ననుసరించి మహాత్మునికి కుజుడు జబ్బునీతిలోనున్నాడు. సదరు కుజునిదోషము 24 వ తేదీ వుదయం 7-40 తో పోవును. తర్వాతము తరువరి అనగా 24 వ తేదీ 8 గంటలు మొదలు మహాత్మునికి కుజనృప్తి విక్రీతి అనుకూలముగా నుండును. గనుక మహాత్ముని విడుదల 24 వ తేదీ వుదయం 8 గంటలుమొదలు 26 వ తేదీ రాత్రి 12 గంటలు లోపున జరుగును. అంతటినుంచి మహాత్మునికి చాలామంచి దినములు.

చల్లా లక్ష్మీనరసింహ్వారావు

విదేశవస్త్ర బహిష్కరణ

చెన్న పురి స్వదేశీలీగువారి ప్రకటన

ఈ సంఘసభ్యులలో ప్రముఖులగువారు తంజావూరు, మధుర, తిరునల్వేలి, తిరుమనావల్లి, కోయంబుత్తూరు, మలబారు జిల్లాలకును ఆంధ్రరాష్ట్రమున బెజవాడ, బందరు, కాకినాడ మున్నగు పట్టణములకును వెళ్లి బాయికాటునూ, స్వదేశీనిగూర్చి తీవ్రముగా ప్రచారమును చేయదలచిరి. ఈ నెల 27-31 తేదీల మధ్య వారు తంజావూరు జిల్లాలో సంచారము చేసి పిమ్మట మధుర వెళ్లెదరు. ఆయా ప్రదేశములకు వాయకులు వచ్చినపుడు అదటి ప్రజలు తోడ్పడ గోరెదము.”

ఈ విషయమున పనిచేయగోరువారు యీదిగున ఆద్రెసుకు వ్రాయవలెను అని కార్యదర్శులు వ్రాసిరి.

ఆద్రెసు:—సెక్రటరీ స్వదేశీలీగు, మదరాసు మహాజన సభాహాలు, మాంటుకోడు, మదరాసు.

తుంగభద్ర ప్రాజెక్టు

మదరాసు వైజాం ప్రభుత్వ పరినిధుల సభ

(స్వకీయవిలేఖరి)

ఉదకమండలం, మే 13:—దత్తమండలముల నీటిసరఫరా జేయుటకు తుంగభద్ర కృష్ణరెజర్వాయరు ప్రాజెక్టుల సందర్భమున మదరాసు వైజాం ప్రభుత్వముల ఇరిగేషను నిపుణులగు ప్రతినిధుల సభ తీర్మానము జరుగునని తెలియుచున్నది.

నీలగిరి కొండల రైలు విద్యుచ్ఛక్తిచే నడిపించుటకు యేర్పాట్లు జరుగచున్నవి. డి. ఇ. రైల్వే ఇంజనీరులు వచ్చి రైలుమార్గమును పరీక్షించిరి.

కాకినాడలో వికేటింగు

కాకినాడలో కలెక్టరుకాగామల వికేటింగు బాగుగ జరుగుచున్నది. వాలంటీరులు నొంగతిననుక అమ్ముచున్నవారిని గూడ పట్టుకొనుచున్నాడు. ఒక శ్రీ కోపంబతో నుండుచున్న కర్రను విసరివేయుగ వాలంటీరు ను బ్యాంకుగావై పడెను. కొంచెము కాలెను. పిదప వామె విసుగుతో దువ్వాయువీడెను. దుకాణములన్నియు ఖాళీగానున్నవి. కాని రహస్యముగ అమ్ముకొనుచున్నాడు. వారిని గెలిసికొనుటకు వాలంటీరులు ప్రయత్నించుచున్నారు. (శ్రీ ప్రె.)

బొంబాయిలో కాంగ్రెసువాదులపై 144 వ సెక్షన్

బొంబాయి, మే 15:—బొంబాయి రాష్ట్రకాంగ్రెసు సంఘము, సత్యాగ్రహసంఘము, యుద్ధాలోచన సంఘములకు చెందిన అధ్యక్షులకు, కార్యద్రులకు, శోధాధికారులకు, సభ్యులకు 144 వ సెక్షన్ క్రింద ఉత్తరువులు జారీచేసుబడినది. బొంబాయి కాంగ్రెసు బులెటిన్ ప్రచురించుటగాని, దానికై పోయవడుటగాని, బాసయనుటగాని, ఇతరకరపత్రములను ముద్రించుటగాని పంపకము చేయుటగాని, రాజద్రోహదులను పరస్పరమై వ్యయ్యులను రగులకొలిపినగాని, పౌరశాంతికి భంగము కలుగుట కవకాశమిచ్చినగాని 144 వ సెక్షన్ క్రింద ఉండుచిన వారగుదురు. (ఆ. ప్రె.)

వాతావరణస్థితి

1930 నం! మే నెల 15-వ తేదీ గురువారము

ముఖ్యజిల్లాలు	ముఖ్యజిల్లాలలో అధ్యక్షాధీశ్వరులు				
	గత 24 గంటలలో	గత 24 గంటలలో	గత 24 గంటలలో	జనవరి 1-వ తేదీనుండి నున్న	శాస్త్రాధారితముగ సంబంధింపబడు మరీయే
కోల్కత్తా	92	84	...	3.1	+ 1.4
బెంగాల్ ప్రదేశము	90	88	...	8.6	+ 7.3
కాకినాడ	95	89	...	6.1	+ 4.9
మచిలీపట్నము	108	81	...	5.5	× 4.4
కర్నూలు	106	80	...	0.2	— 0.9
బళ్లారి	100	77	...	1.7	+ 0.8
ఆనంతపురం	1.9	× 0.5
కడప	102	88	...	5.8	+ 5.0
నెల్లూరు	101	80	...	7.2	+ 4.8
మద్రాసు	101	79	...	8.1	+ 6.5
కడపూరు	101	80	...	9.8	× 7.3
వెల్లూరు	100	83	...	9.0	+ 9.0
నీలము	98	77	...	8.4	+ 6.9
కోయంబుత్తూరు	89	78	...	6.9	+ 4.3
తిరుచునావల్లి	97	79	...	10.7	× 4.3
నాగపట్టణము	97	81	...	7.5	+ 7.8
మధుర	100	80	...	3.7	× 6.3
పొంగళ	91	83	...	11.5	× 0.1
పొలంకోట	1.0	— 9.6
తిరువేండూరు	85	78	...	15.6	× 2.4
కొచ్చిన్	86	79	†	17.4	+ 8.6
కాలికట్టు	90	78	...	18.6	+ .96
మచిలీపట్నము	90	79	...	18.8	— 12.1
తెంగునూరు	91	70	...	8.6	+ 16.4
మేరకాక	76	69	...	6.8	— 5.6
కొడైకనాథ్	70	57	...	9.8	+ 2.5
మామూర్	79	59	...	11.3	

సర్కారులు:—మచిలీపట్నములో తప్ప ఇతరచోట్ల మబ్బుగానున్నది. మచిలీపట్నములో 108 డిగ్రీల ఎండ గానెను. నిన్నటికంటె 18 డిగ్రీలు ఎక్కువ.

డక్కన్:—కడపలో మబ్బు దిట్టముగానున్నది. బళ్లారికడపలో పగటివేడివి 4.5 డిగ్రీలు తక్కువ. కర్నూలులో 106 డిగ్రీల ఎండగానెను.

కర్నాటకము:—మబ్బుగానున్నది. పగటివేడివి 101 డిగ్రీల ఎండగానున్నది.

ఎ. ఎ. నారాయణయ్యగారు, సహాయవాతావరణ శాస్త్రజ్ఞుడు.

నిర్బంధింపబడిన ప్రథమశ్రీ

శ్రీమతి ఆచంట రుక్మిణి దేవారణ్యమనందు ఆరెస్టు చేయబడినది.

శ్రీమతి ఆచంట రుక్మిణి లక్ష్మీపతిగారు

ఈమె 1891 సంవత్సరము గొప్ప కుటుంబమునందు జన్మించినది. రాజా టి. రామారావుగారి మనుమరాలు. మేజరు హెచ్. ఎస్. రాజును వి. ఎం. ఎస్. (ప్రస్తుతము లాహోరులో నున్నారు) గారి సోదరి. మదరాసు విశ్వవిద్యాలయము నందు బి.ఎ. పట్టముబొంది, మదరాసు సెనేటు, చెంగల్పట్టు జిల్లాబోర్డు సభ్యురాలుగ నున్నది.

ఈమె తమిళరాష్ట్ర కాంగ్రెసు కార్యసంఘ సభ్యురాలుగ నుండెను. అఖిల భారత కాంగ్రెసు సంఘమునకు ఎన్నికొనబడినది. మొదట ఆంధ్రదేశమునందు శ్రీల సత్యాగ్రహోద్యమమునకు నాయకురాలుగ ఆహ్వానింపబడినది కాని, తమిళ రాష్ట్రమున ప్రచారము తక్కువగ నుండుటచే తా నచటికి బోవుట అవసరమని యెంచి దక్షిణమునకు వెడలెను.

పారిసులో జరిగిన ఆంతర్జాతీయ శ్రీల సభకు పోయినపుడు, యూరోపు దేశమునందలి తనసంఘాతములను వివిధ దేశపరిస్థితుల నెరింగి, భారతీయులందు స్వాతంత్ర్య ఆతిశయింపజేయుటకు వెంటనే ప్రచారము చేయించవలెనని నిశ్చయించెను. ప్రపంచములో ప్రాముఖ్యతగల శ్రీలతో స్నేహ మొనర్చుకొని అన్ని విషయములను అంతర్జాతీయ దృష్టితో తిలకించుచుండెను. ఆంతర్జాతీయ భ్రాతృత్వసంఘ కార్యసర్వస్వముగ నెల్లడించుచుండును. మదరాసు యువజనసంఘాధ్యక్షురాలుగనుండి వారి కుత్సహము కలిగించుచుండెడిది. యువజనులు రాజకీయములందు పాల్గొనక తప్పదని హెచ్చరించుచుండెడిది కాని వా రామేశ్వరీనట్లు జేయజాలకుండిరి. అందుచే వారికి ఆదర్శముజూపుటకే తన చిన్న బిడ్డలను సహింస విడచి యీ త్యాగమునకు గడంగెను. బిడ్డలయందు భయమును ప్రేమతో వారిని ఆధుని ఒకపద్ధతులను పెంచవలెనని ఆలోచనపూర్వకమువారియందు తనకుగల బాధ్యతను గుర్తించియొసగు యువకులపట్లను దేశముపట్ల తానొనర్చవలసిన విధి నెక్కువగా నెంచెను. ఆమెకు తోడుగ అత్యంతవిశ్వాసపూరితుడగు భర్తగలడు. ఆమె స్వదేశీయం దభిమానురా లేయినప్పటికి ప్రభుత్వపాతకాలలందుకన్న కా న్యెంటు (మననరీ) పాతకాలలందు బిడ్డలను క్రమశిక్షణ బాగుండునని యెంచి అన్వేషింప పంపెను. ఐర్లాండుదేశపు నన్న (దాయాలు) తనబిడ్డలను నిజమగు జాతియూచ్యములను జూపెదరని ఆమె సంకల్పపూరితయై యున్నది. తాను నిర్బంధింపబడుటచే తన ఆదర్శముల నెరవేర్చి, దేశసామ్యము తొలగించు బాధ్యత యువకులకును, శ్రీలకును వికచిపెట్టినది. రాజకీయ విమర్శలేనది సంఘసంస్కారము నిరపయోగపని ఆమె అభిప్రాయము.

వై. వైద్యనాథం.

జమ్నాదాసు ద్వారకదాసుగారు

బొంబాయిలోని ధనాధికులు. బి.సెంటు శిష్యులు. వీరికి 8 నెలలు శిక్ష విధింపబడినది.

లక్ష్మీపతిగారి జబాబు

డా॥ ఎ. లక్ష్మీపతిగారు తన భార్య ఆరెస్టుగూర్చి వేదారణ్యము వాలంటీరులవద్దనుండి వచ్చిన తెలివైన వ్యక్తి యిట్లు జబులు తిలకి నిచ్చిరి:—

“వాలంటీరులందరు ఆమెకు చేసిన సేవకై నా కృతజ్ఞతాపదనముల నందుకొన్నాడు. భారతమాతయొక్క గౌరవమునకు తగినట్టి వీరవనిత యామె. వాలంటీరు శిబిరమును చిట్టచివరవరకు విడువరాదని ఆమె యుద్ధేళించెను. కాని యిప్పు డామె నిర్బంధింపబడినది. అయినను ఆమె ఆత్మ మిమ్ము విడువదు. ఆమె బిడ్డలు మిమ్ము కోరునదేవున, మీ రామెననుసరించి దేశ దాస్యము తొలగింపవలెనని”.

రుక్మిణీలక్ష్మీపతిగారిని వేలూరుకు మార్చుట మదరాసు మే 15:—రుక్మిణీ లక్ష్మీపతిగారు తిరుచినాపల్లి జైలునుండి వేలూరు కుహిళాకారాగారమునకు మార్చబడిరి.

హితాశ్రయ

పుదుచ్చేరిలో దుకాణములన్నియును రుక్మిణీ లక్ష్మీపతిగారి వ్యామౌ సేద మూయబడినది.

నెల్లూరుజిల్లాలో పన్నుల నిరాకరణము

కొవ్వూరుతాలూకా అలగంపాడులో రైతులసంకల్పము

నెల్లూరు మే 18:—గాంధీగారిని ఆరెస్టుచేసినందులకు తన అసమ్మతిని తెలుపుటకు భూమికిస్తు నాలుగవ వాయిదాను చెల్లింపకుండుటకు అలగంపాడు రైతులు నిశ్చయించిరి. ఇతర గ్రామములవారు గూడ నిలుచి చేసెదరని తెలుచుచున్నారు. వాయిదా గడచిపోవువరకును పన్ను చెల్లింపకుండుటకు వీరు దీక్షబూనిరి అని మా పత్రికయవిలేఖరి తిలకిస్తూ నంపెను.

మదరాసు నెయిం

కుంభకోణములో శారదా శాసనోల్లంఘనము

ఈనెల 9 వ తేదిని మెడ్డి జరుగుట

తిరుక్కోరుగవూరు, మే 11:—కుంభకోణములో ధన వంతులకు నోక బ్రాహ్మణకుటుంబమువారు శారదాశాసనము నుల్లంఘించి 12 ఏండ్లలోపు వయసుగల బాలికకు యీనెల 9 వ తేదిని పెండ్లిచేసిరి. (హిందూ)

కడలూరు అరెస్టులు

కడలూరు, మే 13:—దక్షిణ ఆంధ్రాకుటుంబ సత్యాగ్రహ నాయకుడు యం. వి నాయుడుగారు నేడు 12 గంటల అరెస్టు చేయబడిరి. వారు జైలుకు పోవుచు, ఉప్పుపట్టు మొక్క రోగమునియూ, దేశభక్తిగల ప్రతి భారతీయుడను తన యాసన్నక్తిని పోరాటమునకు వినియోగించవలయు ననియు చెప్పిరి. వీరి వెనుక ఆర్. రత్నంపిళ్లెగారి వీరిసాసనము నాక్రమించెదరు. (శ్రీ. శ్రీ.)

మాగంటి బాపిసేడుగారు

ఏలూరులో నిర్బంధింపబడి ఒక వత్సరము విడిచైదు నొందుచున్నారు.

మదరాసు జైలులు విశేషములు

మణ్ణుగానందు శంకరుగార్లు ఇంకను భుజింపలేదు

హోలింగనెల్లూరు సత్యాగ్రహులు స్వామి మణ్ణుగానందు శంకరుగార్లు 9-వ తేదీనుండి నిరశనవ్రతముననివారు ఇంకను భుజించుటలేదు. వీరిని శిక్షించిన మేజిస్ట్రేటు మాతననిబంధనల ప్రకారము తరగతినిర్ణయము జేయనందున జైలులులో వీరికి సి (కనీస) తరగతి ఖైదీలుగనే జూచుచున్నారు అనగా ఉప్పుడుబియ్యం భోజనము మరు నడుస్తులు ధరించుట మున్నగు విషయములు గలవు. రాజకీయ నేర మొనర్చినవారందరిని ఎ తరగతి లేక వితరగతిలో చేర్చవలెను. యీరెండుతరగతుల వారి కుండు ఘోరకార్యములు వీరి కొనగవలెననియు అంతవరకు తా మిరువురు నెట్టి ఆహారమును గైకొనమనియు వీరు శపథము జేసిననియు, 9వ తేదీనుండి భుజించుటలేదనియు, వీరిలో మణ్ణుగానందుగారు చాల కృపించియున్నారని తెలియుచున్నది. డి.వి. కుత్బురావుగారు (ఏలూరు)గూడ సి. తరగతిలోనే యున్నారు. వీరిని శిక్షించిన మేజిస్ట్రేటుగూడ తరగతి నిర్ణయము జేయలేదు.

శ్రీయుత బులుకు సాంబయ్యగారు నిరశనవ్రతముల యొడ సానుభూతి గల్గి 11-వ తేదీన జైలు శ్ల ఇ న సెప్పేక్షర జనరలు గారికి అన్ని విషయములను పూర్తిగ యెరింగించిట్లు తెలియుచున్నది.

బందరు నల్లజెండాలు ఖైదీ యగు నల్లూరి రామారావుగారు సి. తరగతిలో నేయున్నారు. వీరు వి. తరగతిలో చేర్చవలసినదని అధికారులకు పంపిన దరఖాస్తునకు యింకను జవాబు రాలేదు. సామాన్య ఖైదీలతో వాటు లంగోటితో కూడ నూపర్చెంటు యె మలు నిలువమని అధికారులు కోరగా అట్టి అసభ్యపువని చేయజాలనని నిరాకరించెనట. అందుచే మూడుదినములు చేతులుకాళ్లు కట్టివైచి నిలుపుకొని విధించినట్లు యిదినరకు తెలియజేయబడినది. నాల్గవనాడు కట్టు పదలింపినపిదపగూడ రామారావుగారు మొదటివిధముననే ప్రవర్తించిన ప్రదర్శనమునకు నిరాకరించినందున, తిరిగి నిలుపుకొని విధించి యుండిరట. కాని యెందునుండియో జైలుల అధికారులు ప్రత్యేకదండన ఒకదినముతోనే మానివేసినట్లు తెలియుచున్నది. ఏ. తరగతి ఖైదీలకు వ్రాతపాకర్యము లొసంగ లేదుగాని యితరవిషయములందు ఎట్టిలోటు లేదనెడు తెలియుచున్నది.

మహమ్మదీయులు స్వదేశీదీక్ష

బూసుట

బాయ్ కాటు ప్రమాణపత్రముపై సంతకముచేయుట కుంభకోణం, మే 12:—బడిదునాడు కుమార్తెలో జనాబు మహమదు పెరిపు సాహెబుగారి అధ్యక్షత క్రింద బహిరంగసభ జరిగినది. అసభలో ఎక్కిళ్లు జి. వి. వేంకటరామయ్యరు, టి. ఆర్. త్యాగరాజశాస్త్రిగార్లును పెరిపు సాహెబుగారును గూడ బాయికాటు స్వదేశీగూర్చి ఉపన్యసించిరి. సాహెబుగారు మహమ్మదీయులను ప్రోత్సహింపవలయు గంభీరోపన్యాసమునొసగిరి. ఇవట మహమ్మదీయులుమిక్కిలి హెచ్చుగా నున్నారు. చాలమంది బాయికాటు ప్రమాణపత్రములపై సంతకములను చేసిరి. (జి. వి.)

రాజప్రతినిధి ప్రకటనముపై ప్రముఖుల అభిప్రాయములు

డి. బి. టి. రంగారావుగారు

మహాత్ముని దేశమునందలి కలలు పలుకుబడి కలదు

మదరాసు, మే 11:— గాంధీమహాత్ముని నిర్వహించిరి. మహాత్ముని అనుచులలో 1000 మందిని గూడ నిర్వహించిరి. చిటగాంధీ, పెటే, హోలవూరు మొన్నగు స్థలములలో దౌర్జన్యములు జరిగినవి. కొన్నిచోట్ల ప్రజలు దౌర్జన్యములు సరిపెరి. ప్రజలపై బోలెడు దౌర్జన్యములను సరిపెరి. ఇటుపై నేమి జరుగును? మన మేనంకకు పోవుచున్నాము? మనము విప్లవమును సంపూర్ణ మగు కఠిన విధానమును నైతికశాసనమును కలుగజేయుచున్నామా? గౌరవనీయ మగు సమాధానము కలుగజేయ కనికారము లేదా? ప్రభుత్వమునకును ప్రజలకును మన మియ్యదగిన ప్రత్యుత్తర మెయ్యది? న్యాయ క్రమ సంరక్షణము ప్రభుత్వమునకును ప్రజలకునుగూడ ముఖ్యకర్త వ్యవస్థ యగునుగాని అంతటితోనే వారికర్తవ్యము ముగియదు. మహాత్ముని సత్యాగ్రహ మొకసాధనమేగాని ఫలస్థితి కాదు. స్వరాజ్య నిర్మాణవిషయమున భారతీయులను బ్రతిఘటారు చులకనగా చూడగూడదని స్పష్టపరచుటకే యీసత్యాగ్రహము ప్రారంభింపబడినది. ఎవరేమి చెప్పినను భారతదేశమున జనసామాన్యముపై గాంధీమహాత్ముని అత్యధికమగు పలుకుబడి కలదనుట కెట్టి సందేహమును లేదు. దౌర్జన్యముల కెదురకారకులైనను నష్టపడువారు ప్రజలే యగుచున్నారని యీ సత్యాగ్రహము నిక విరమింపు డని మనము గాంధీజీకిని ఆయన పక్షమువారికిని విన్నవించుకొనదా? ఇది గాంధీజీ మనసున కెక్క-కుండునా?

జరుగనన్న కొండుటేబిలు సభలో నిర్వహణగా అధినివేత స్వాతంత్ర్యము నొసగుటను గూర్చి ధీమానిర్ణయము జరుగవలెను. లేనిచో అసభ వట్టిమోసమే యగును. సైమను సంఘనివేదిక వెలువడినవెంటనే బ్రిటను దొరతనమువారు స్పష్టముగా స్పష్టి ప్రకటనను చేయవలెను. దానివలననే వారినిర్వహించు తులకరణము విడితము కాగలదు. అప్పుడే భారతీయులు సభకు రావలగును. అటుల జరిగినచో గాంధీ మహాత్ముని పక్షము వారికిని దొరతనమువారికిని గూడ మరల అనుకూలము కలుగగలదు." అని రంగారావుగారు తెలిపిరి.

సర్ కౌన్సిల్ జిహంగీరుగారు (చిన్నవారు)

ప్రజలకు సంత్వప్తిని కలిగించునట్టి ప్రకటనను ప్రభుత్వమువారు చేయవలెను

బొంబాయి, మే 18:— దొరతనమువారి టిప్పీ ప్రకటనను చేయుటలో చాల అలస్యము జరుగుచుండుటవలన యీ సభ యొక్క ఫలితమును గూర్చి మితవాదులకు గూడ సందేహము కలుగుచున్నది. ప్రస్తుతస్థితినిబట్టి వెంటనే దొరతనమువారి టిప్పీ ప్రకటనను చేయవలెను. ఇప్పుడు రాజప్రతినిధి చేసిన ప్రకటన వలన ప్రజలకు సంత్వప్తి కలుగజాలదు" అని జిహంగీరుగారు నుడిపిరి. (ఆ. ప్రె.)

సర్ పురుషోత్తమదాసు థాకుర్దాసుగారు

బ్రిటను దొరతనమువారు ప్రతిష్ఠాకారకు వెనుదియ నూడదు

బొంబాయి, మే 18:— దొరతనమునకును ప్రజలకును వైముఖ్యము నానాటికి పెరిగిపోవుచున్నదే గాని తగ్గుటలేదు. నైతిక వైదేశిక విషయములందు తప్పు తిక్కన అన్నివిషయములలోను భారతీయులకు సంపూర్ణస్వాతంత్ర్యము నొసగుటకే కొండుటేబిలు సభ జరుపబడు నని వెంటనే ప్రభుత్వమువారు స్పష్టముగా ప్రకటింపవలెను. అని థాకుర్దాసుగారు నుడిపిరి. (ఆ. ప్రె.)

హెచ్. పి. మోడిగారు

ఇంతకంటే నిర్ధారణయగు ప్రకటనము చేయబడవలెను

బొంబాయి, మే 18:— భారతదేశమున అధికసంఖ్యాకులు ఈ సభను పూర్తిగా నిరసించిరి. అందువలననే రృషిదేవ పరిస్థితులను గూర్చి యీ సభ నిరసనను నిరసించుటకు వారు ప్రతిమునివుడు బొంబాయి సభ్యులై యుండుటకు నిలు కలుగుటలేదు. భారతదేశము

అన్ని మందులను పులకరింప సీసా 15 రు 1/- కి అమ్ముబడును.

విజయం:— మొనర్పు దాదా అండ్ కో, చై నాబజారుకోడ్డు, మద్రాసు.

PEPS PEPS

ప్రతియొక్క బిల్ల యు వెండిమాదిరి తెచ్చి కాగితముతో చుట్టబడి యుండును.

స్వరాజ్యమును బడయుటకు తగియున్నదా లేదా అను విషయమును గూర్చి అలోచింపవలసినకాల మెన్నడో కడచిపోయినది. ఇప్పుడు దాదాపుగా కనకాశక్తి లేదు. ఇప్పుడు భారతదేశమునకు స్వరాజ్యము నియ్యగల వట్టి సామ్రాజ్యమునకు ప్రమాదము కలుగునా కలుగదా యని మాత్రమే బ్రిటిషువారిలో చింతలేను-అని మోడిగారు నుడిపిరి. (ఆ. ప్రె.)

లాహోరు కుట్ర కేసు

నిందితులకు సంకెళ్లు వేయుట తన అనుమతిపై జరుగలేదని ట్రిబ్యూనలునందలి భారతీయ న్యాయమూర్తి కోర్టులో చెప్పటం.

లాహోరు, మే 12:— నేటిదినమునాడ స్పెషలు ట్రిబ్యూనలు విచారణ జరుగలేదు. కోర్టు సమావేశముకాగానే ట్రిబ్యూనలునందలి భారతీయ జడ్జి యగు న్యాయమూర్తి ఆగమైదన గారు కోర్టులో నిలుచుకొని ఈక్రింది ప్రకటనమును గావించిరి:— నిన్నటిదినము విచారణయందున్న ఖైదీలకు చేతికి సంకెళ్లు వేయబడినది. నిందితులపట్ల దౌర్జన్యము జరుపబడినది. ఈసందర్భములకు నేను ఎంతమాత్రము అంగీకరింపజాలను. నిందితులచేతులకు సంకెళ్లు వేయవలయు నని ఇతరన్యాయమూర్తులు తీర్పునిచ్చిరి గాని వారు ఈ తీర్పును గావించుటకు పూర్వము నా సలహా వుచ్చుకొలేదు. ఈవిషయమును రికార్డుచేయవలయు నని ట్రిబ్యూనలు అధ్యక్షుని కోరుచున్నాను.

ట్రిబ్యూనలు అధ్యక్షుడు న్యాయమూర్తి ఆగమైదనగారి ప్రకటనను రికార్డుచేసిరి.

నిందితులలో కొందరు మాత్రమే కోర్టునకు వచ్చిరి. మిగిలినవారు రావని చెప్పిరి. నిందితులు కోర్టులో ఆల్లరి చేయుచుండుటచే నిందితుల పరోక్షమున విచారణను కొనసాగించు విషయమై న్యాయమూర్తులు నిందితుల వక్తలతో ఆలోచించుచుండ భగత్ సింగు గారు కోర్టువారి నుద్దేశించి "మీరు పిరికివారు. కూలికపనిచేయువారు" అని చెప్పిరి. నిందితులలో మరికొందరు పోలీసువారి దౌర్జన్యమును ఖండించి ట్రిబ్యూనలునందలి భారతీయ న్యాయమూర్తి రాజీనామా ఇవ్వవలయునని కోరిరి.

నిందితులపక్షపు వక్తకు నిన్నటిదినము జరిగినవిషయములనుగురించి ఒక ప్రకటన గావించిరి. పిమ్మట ట్రిబ్యూనలువారు ఈక్రింది ఉత్తరువును చదివిరి:—

నిన్నటిదినము విచారణసందర్భమున ఆల్లరిజరుగుటచే ఆ విషయమై ట్రిబ్యూనలునందలి న్యాయమూర్తులు కలసి ఆలోచించిరి. గౌరవకరమగు విధమున కోర్టువ్యవహారములు జరుగవలెను విచారణసమయమున పాటించుటకు అరచుట జరుగగూడదు. విచారణసమయమున నిందితులకు ఎట్టి అసౌకర్యము కలుగగూడదనియు, తమ నిర్దోషిత్యమును నిరూపించుకొనుటకు నిందితులకు పూర్తి అవకాశము నొసగవలయుననియు ట్రిబ్యూనలువారు కోరుచున్నారు. కాని న్యాయవిచారణమునకు నిందితులు అధ్యంతరము కలుగజేసినను కోర్టులో ఆల్లరిజేసినను మునున్న అధికారములను వినియోగించి వారిని కోర్టునుండి వెలుపలకుపంపి విచారణ జరిపెదము. (ప్రె. ప్రె.)

ఆ శీతలమును కుదుర్చుకొనుడు

పెప్స్ యనెడు శ్వాసింపదగిన బిల్లలవలన

శీతలము చాల యపాయకరమైనది! రొమ్ముపడినెము, ఊపిరితిత్తుల వాపువలన 5 గురిలో ఒకరు తప్పక మృతి చెందగలరు. వీరికిగూడ సామాన్య శీతలముతోనే ప్రారంభమగును. మీరు పెప్స్ ను చేరించిన దగ్గు జలుబు తక్షణమే నివారణ కాగలవు.

పెప్స్ బిల్లుల నోటిలోనే కరుగుటచే, దానియందు గల ఓషధి యావిరలవలన గొంతువుండు తగ్గిపోవును. శ్వాసకోశములను దారాళముగ వాయువును పీల్చగలుగునట్లుచేయును. పెప్స్ దగ్గులు, శీతలములు, జలుబు, గొంతుమంట, రొమ్ముపడినెము, ఉబ్బసము మొదలైనవాటికి యమోఘమైనవి. ఎల్లప్పుడును వెంటఁబడుకొనుడు.

మొనర్పు దాదా అండ్ కో, చై నాబజారుకోడ్డు, మద్రాసు.

PEPS PEPS

ప్రతియొక్క బిల్ల యు వెండిమాదిరి తెచ్చి కాగితముతో చుట్టబడి యుండును.

ఖద్దరుకు ప్రోద్బలము నొసగుట

వేమవరపు రామదాసు పంతులుగారి విన్నపము

గత యీస్టరువారముందు జరిగిన చెన్నరాష్ట్ర సహకార సమావేశముందు రాష్ట్రములోని సహకారవాదు తెల్లరు కద్దరు, స్వదేశీ అభివృద్ధికి సహాయపడవలెనని కోరబడి తీర్మానములు గావించబడినది. ఈ తీర్మాన మనుసరించి కద్దరు అభివృద్ధిపరచుటకు రాష్ట్రములోని ఎల్ల సహకారసంస్థలు ప్రయత్నింపవలెనని చెన్నరాష్ట్ర సహకార సమితివారు కోరుచున్నారు. కద్దరుకొని సహకారసంఘ సభ్యుల కుటుంబములకు అమ్ముట సహకారసంస్థల నిబంధనలకు వ్యతిరేకము కాదు. సహకారసంస్థలు కద్దరు స్వదేశీ ప్రాపకము చేయు కార్యములకు కొనసాగించుటయందు చెన్నరాష్ట్ర సహకార దిజిస్ట్రారుగారికి ఏలాటి అక్షేపణ లేదని రిజిస్ట్రారుగారికి సహకార సమావేశముందు తెలిపిరి. జనుల ఆర్థికస్థితి అభివృద్ధిపరచుటయే సహకారోద్యమముయొక్క ముఖ్యోద్దేశము. కనుక ఎల్లసహకార వాదులను, సహకారసంస్థలను కద్దరు అభివృద్ధికిగాను తీవ్రప్రచారము సాగింపవలెనని నేను వారిని కోరుచున్నాను.

వి. రామదాస్.

వి. రామదాస్, యన్. సత్యనారా

యజ్ఞా గార్ల సంచారకార్యక్రమము

విదేశప్రస్ర బహిష్కారప్రచారముజేసి, కద్దరుస్వదేశీ అభివృద్ధిజేయుప్రచారము గావించుటకు శ్రీయుతులు వేమవరపు రామదాసుపంతులు, యన్. సత్యనారాయణగార్లు యీక్రిందిచేర్చొన బడినవిధమున దత్తమండలముందు పర్యటన మొనర్చెదరు.

కడప, ప్రొద్దుటూరు, జూను, 2, 3, లేదీలు. కర్నూలు, నంద్యాల జూను, 4, 5, లేదీలు. గుత్తి, అనంతపురము జూను 6, 7, లేదీలు. బళ్లారి, హోన్నేట జూను 8, 10 లేదీలు. చిత్తూరు, మదనపల్లె, తిరుపతి జూను 11 మొదలు 14 లేదీనరకు. మద్రాసుకు 15 వ లేదీని చేరెదరు.

పోలీసువారికి డిత్తములను హెచ్చించుట

బొంబాయి ప్రభుత్వమువారి ప్రకటన

బొంబాయి, మే 14:— సత్యాగ్రహోద్యమము సాగుచున్న ప్రాంతములలో పనిచేయుచుండు పోలీసు ఉద్యోగులకు పెన్షనులు ఆలవెన్ను కొంక్షను చేయబడినది. డిప్టీనాపరిం పెండెంటులకు 150, యస్సెక్టరులకు 50, సబ్ యస్సెక్టరులకు 25, కనిస్టేబులుకు 7 యిర్రీతిగా ప్రతినెలయును ఇయ్యబడును. (ప్రె. ప్రె.)

ఆరెస్టులు - శిక్షలు

వంగరాష్ట్రము

కలకత్తా, మే 18:—విటగాంసు అల్లరుల సంఘము లో పోలీసువారు కలకత్తాలో 80 మంది ఆరెస్టు చేయబడిరి.

పూర్వచంద్రదాసుగారు పోలీసుస్టేషనును గొంపోబడి విడుదల చేయబడిరి.

లాహోరు

లాహోరు, మే 18:—డాక్టరు గోపీచంద్ర భార్యవారికి 6 నెలలు కఠినశిక్షయును రు. 200 లు జరిమానాయును విధింపబడినది. జరిమానా చెల్లించనిచో ఇంకొక రి వారముల శ్రేణులలో నంపబడెను.

కడలూరు

కడలూరు, మే 18:—శ్రీయుత సుదర్శననారాయణుగారిని, దక్షిణాంధ్రాదు సత్యాగ్రహ శ్రమములలో ఆరెస్టుచేసిరి. 6 నెలలు కఠినశిక్ష విధింపబడినది.

రు. 200 లు జరిమానావిధింపబడినది. జరిమానా చెల్లించని యెడల రి వారములు ఇంకను శ్రేణులలో ఉండవలెను.

పూనా

పూనా, మే 18:—వికలురాంజీగారు (సింధురాష్ట్ర) నాయకుడు (బ్రాహ్మచేతర ప్రముఖుడు) 6 నెలలు కఠినశిక్షకు పాత్రులైరి. ఎర్రవాడ జైలులలో నున్నాడు. (ఫీ. ప్రె.)

సిల్వా

సిల్వా, మే 18:—ఇచటి కాంగ్రెసు కమిటీ కార్యదర్శి యల్. యల్. వర్మగారికి 8 నెలలు కఠినశిక్ష విధింపబడినది. రు. 500 లు జరిమానా విధింపబడినది. ఇవ్వనిచో ఒక నెల శిక్ష అధికముగా అనుభవించవలెను. (ఆ. ప్రె.)

అహమ్మదాబాదు

అహమ్మదాబాదు, మే 18:—భోలకు తాలూకా సమితి అధ్యక్షుడగు రామనారాయణ పాశుగారు ఉప్పు సత్యాగ్రహము చేయుచుండగా ఆరెస్టుచేయబడిరి. 6 నెలలు కఠినశిక్ష విధింపబడినది. ఏ తరగతిలో శిక్షిరి. (ఫీ. ప్రె.)

జబల్పూరు

జబల్పూరు, మే 18:—అబ్దుల్ మజీదుఖానుగారును మునుగాడు జెయిసుగారు (సాధువులు) అటవీశాఖ నిబంధనల నల్లఘించినందులకు సాధారణశిక్ష విధింపబడినది.

అబ్దుల్ హాజీదుగారి కేసు విచారణ జరుగుచున్నది. (ఫీ. ప్రె.)

కరాచి

కరాచి, మే 18:—లార్కానాలో నాయకులు 4 గరు ఆరెస్టు చేయబడిరి.

8 నెలలు శిక్ష విధింపబడినది. ఏ క్లాసులో శిక్షిరి. నారాయణదాసు ఆందాజీగారు 18 వ తేదీని ఆరెస్టు చేయబడిరి. పూనాకు గొంపోబడిరి. కాని కేసు ఎత్తివేయబడినది.

డాక్టరు రామరదాసుగారి నాయకత్వమున ఉప్పు సత్యాగ్రహ మాచరింపబడినది. (ఫీ. ప్రె.)

చెన్ననగర ఆంధ్రులకు విజ్ఞప్తి

మదరాసునకు ఆంధ్రులే నాయకత్వము వహించవలసిన భాగ్యము జనించినది. మననాయకులకు శ్రీయుతులు ఆంధ్ర ప్రతిభాధిపతులు, స్వరాజ్యప్రతిభాధిపతులు, గడ్డ రంగయ్య నాయకులు, భాగ్యంశెట్టి, వి. యల్. కాశ్రి మున్నగువారెల్లు అరనవారిని యెదురుమాడక వారివారి ధర్మమును వారివారి దేశభక్తిని యెల్లు సమయమువచ్చినప్పుడు ప్రజలకు వెల్లడిచే విధి యేతద్విధముగనే ఆంధ్రులలో మన కెన్ని భేదాభిప్రాయములున్నను వానిని విడనాడి ఆంధ్రకాంగ్రెస్ సంఘములో సభ్యులుగాచేరి నాయకుల మార్గము ననుసరించి మనధర్మమును మనము కాపాడుకొనవలయునని మనవి చేయుచున్నాడను. ఆంధ్రకాంగ్రెసు సంఘమునకు అధ్యక్షుని యెన్నుకొనవలయున్నది. కావున సభ్యులు దీ గ్రముగ యొందించి మనకు ఆదర్శ పురుషుడగు నాయకునే యెన్నుకొనవలయునని నాప్రార్థన. ఖడ్గ నడికేసనూలు అది యేనెంబడనను సరే అదియేత నూలున్నను సరే మేము పుచ్చుకొనగలము. నూలు యిచ్చు వారలకు ఖరీదైనను లేక బట్టులైనను యివ్వగలము. ఈదిగువ చిరునామాకు ప్రాయప్రార్థితులు.

పి. రామకృష్ణయ్య
నెం. కి. రామానుజమాటంబిది,
పాతచాకలకేట మద్రాసు.

మితవాదుల సభ

సభాచిత్తు ప్రకటనపై తీవ్రచర్చ

పోలీసుదార్శన్యములను విచారించుటకు సంఘ మేర్పరుపవలెనని నలహా

బొంబాయి, మే 14:—ఈశోబామధ్యాహ్నము జాతీయమితవాదసంఘ కార్యనిర్వాహకవర్గము (నేషనల్ లిబరల్ ఫెడరేషన్) వారు సమావేశమై ప్రస్తుతరాజకీయములను గూర్చి చర్చించిరి. తాజ్ మహల్ హోటల్ లో జరిగెను. చాలముఖ్య మైనవిషయములు చర్చింపబడినవి. సభివారు ఒక ప్రకటన చేయవలెనని నిశ్చయింపబడినది. ఈ ప్రకటనను వ్రాయుటకు ఒక ఉప సంఘము నియమింపబడినది. ఈ క్రిందిసభ్యులు హాజరైరి. సర్ ఫిరోజ్ నేతా అధ్యక్షుడు, సర్ తేజబహదూర్ సప్తూ సర్ మోహిపంతు జోషీ, సర్ సి. పి. రామస్వామి అయ్యర్, సర్ చిమన్ లాల్ సెతల్ వాడ్, సర్ ఏ. పి. పాత్రో సర్ కాన్హీ జహంగీర్, గౌ. జి. ఏ. నటేశ్ గార్లు.

వివరములు

నేషనల్ లిబరల్ ఫెడరేషన్ వారి ఆవసర సమావేశము ప్రస్తుత రాజకీయవిషయములనుగూర్చి చర్చించుటకు తాజ్ మహల్ హోటల్ లో జరిగెను. సర్ తేజబహదూర్ సప్తూ గారు సభివారి యామోదమునకై సమర్పించిన చిత్తుప్రకటనపై తీవ్రచర్చ జరిగినతరువాత గురువారమునాటికి సభ వాయిదావేయబడినది. సర్ ఫిరోజ్ నేతా అధ్యక్షత వహించెను. సభన లంకరించినవారిలో ముఖ్యులు. సర్ తేజబహదూర్ సప్తూ, సర్ చిమన్ లాల్ సెతల్ వాడ్, సర్ మోహిపంతు జోషీ, సర్ రామస్వామి అయ్యర్, సర్ కాన్హీ జహంగీర్, సర్ ఏ. పి. పాత్రో, గౌ. జి. ఏ. నటేశ్.

నేతాగారి ప్రారంభోపన్యాసము

తన ప్రారంభోపన్యాసములో సర్ ఫిరోజ్ నేతా గారు ప్రస్తుత రాజకీయ స్థితిగతులను విపులముగా చర్చించిరి. తరువాత సభివారు దేశమునకు గాంధీపరిపాలన ప్రకటన యొక్కచిత్తును సర్ తేజ్ బహదూర్ సప్తూగారు సభివారికి సమర్పించిరి. కాసనోల్లంఘనమునకు ప్రాతికూల్యము చెలువుచు వానిని రూపుమాపుటకు ప్రభుత్వమునా రవలంబించుచున్న క్రూరనిర్బంధవిధానమును ప్రకటన ఖండించుచున్నట్లు నమ్ముచున్నది. సత్యాగ్రహములో నొకరికి నెలశిక్ష ఇంకొకరికి రెండేండ్లు యిచ్చుమొదలైనవిధముగా వేరుటను ప్రకటన ఖండించుచున్నది. దౌర్జన్యము లను విచారించుటకు ఒక స్వతంత్రసంఘమును నియమింపవలెనని ప్రకటన కోరుచున్నది.

ప్రతికాశాసమును ప్రకటన ఖండించుచున్నది.

రాండుటేబిల్ సమావేశము

రాండుటేబిల్ సమావేశములో సభివారు పాల్గొనవలెనని కోరుచు, దానిని త్వరలో సమావేశపరుపవలెననియు, సభివారు విచారించు విషయములు త్వరగా ప్రకటింపబడవలెననియు ప్రకటన కోరుచున్నట్లు తెలియుచున్నది.

ప్రకటన విషయమై సభలో తీవ్రభేదాభిప్రాయములు న్నవి. ఆఖరుకు చిత్తుప్రకటనను మార్చి సభివారి యభిప్రాయమున కనుగుణముగా వ్రాయుటకు తీర్మానింపబడినది. ఈ ప్రకటనను తయారు చేయుటకు సర్ ఫిరోజ్ నేతా, సర్ తేజబహదూర్ సప్తూ, సర్ చిమన్ లాల్ సెతల్ వాడ్, గౌ. జి. ఏ. నటేశ్ గార్లు నియమింపబడిరి.

సభ మరల గురువారము సమావేశమగును. (ఆ. ప్రె.)

మిస్టర్ డి. జి. గోరి, బొంబాయి

వెల్ ఫ్యూమరీ ఇన్ గ్రేడియంటు కంపెనీవారిచే

తయారుజేయబడిన మగంధముల కాంటిలు పంపియున్నాడు. వీనిలో విలువైన మూలకములు, ప్రముఖములనుండి (నూనెలు) తయారుచేయబడినవి. వీనిని యితరనూనెతో కలిపిన మంచి మువాసన నివ్వగలదు. వారు 80 విధములైన నూనెలను తయారు చేసి యున్నారు. ఈస్వచ్ఛమైన భారతీయశ్రమ కేసులను శుద్ధ (స్వదేశీ) యిది పిలువదగియున్నది. ఇవి విదేశీయులనుండి దిగుమతి గావించు వాటికంటె యనేకరెట్లు శ్రేష్ఠమైయున్నవి. వీరి ముఖ్యోద్దేశము విదేశీయులనుండి వచ్చు నూనెలకంటె యనేక రెట్లధికముగ నుండు మన నూనెలనే వాడవలెనను యుద్దేశ్యమును ప్రజలలో పురికొల్పుటయే. వీరి నవకుసుమ, నీరాళి, మాతలి, చాంపా, పూర్వోదయ మొదలైనవాటిని సంతోషముతో యందుకొంటిమి.

పాత్రో అఖిలపక్ష సమావేశము

సాంఘికసమస్యను పరిష్కరించినగాని రాండుటేబిల్ ఫలవంతము కాదు

మాలవ్యా, మూంజీగార్లు సభను ఆపుచేయవలెనని కోరుట

బొంబాయి, మే 14:—పాత్రో అఖిలపక్ష సమావేశమువారు నేడు తాజ్ మహల్ హోటల్ లో సభ వహించిరి. సర్ ఏ. పి. పాత్రోగారు అధ్యక్షత వహించిరి. సభలో 12 గురు సభ్యులు లుండిరి. సభ్యులు తమ సహాయమునకుగాను చెప్పుకొన్న వారు ఇంక 12 గురుండిరి. చర్చరెండుగంటలసేపుజరిగినతరువాత రేపటికి వాయిదావేయబడినది. గురువారమునాడు జిన్నా, మాలా నా మహమ్మదాల్, ముఖీదావూద్ గార్లు హాజరయ్యెదరు. సభలో నున్నవారిలో సర్ తేజబహదూర్ సప్తూ, సర్ మోహిపంతు జోషీ, సర్ చిమన్ లాల్ సెతల్ వాడ్, సర్ కాన్హీ జహంగీర్, ఫజల్ ఇబ్రహీం రహమానుల్లా, యన్. సి. చగ్లా, ఫెయిజ్, బి. తయ్యాబ్జీ, జి. కే. దేవదార్, ఏ. రామస్వామి మొదలగార్లు, డాక్టరు ఆర్. బి. అంబేద్కర్ మొదలగువారు సభలో నుండిరి.

పాత్రోగారి ప్రారంభోపన్యాసము

సభా ప్రారంభమున పండిత మదనమోహన మాలవ్యా, డా|| బి. యన్. మూంజీగార్లు సభను ఆపుచేయవలసినదని కోరుచు వ్రాసిన లేఖలను పాత్రోగారు చదివిరి.

సభివారు చేయవలసిన కనులలో (1) హిందూమహమ్మదీయ సమస్యను పరిష్కరించుటయు, (2) అల్పజన సంఖ్యాక సంఘముల సమస్యలను పరిష్కరించుటయు వై యున్నవని పాత్రోగారు చెప్పిరి. ఢిల్లీలో ఉపసంఘమువారి సభలో జిన్నా గారి విజ్ఞాపన 4 భాగములుగా భీదజింపబడి చాల వివరముగా చర్చింపబడినది వారనిరి. ఢిల్లీలో తాత్కాలికముగా చేయబడిన తీర్మానములను గూర్చియు, మతవిద్వత్, విజ్ఞానములను రక్షించుటకు ఢిల్లీ ఉపసంఘమువారు చేసిన యేర్పాట్లను గూర్చియు పాత్రోగారు తెలిపిరి. తరువాతివిషయమును సభివారు ప్రస్తుతము చర్చింతురని వారు చెప్పిరి.

తరువాత మాలవ్యా, మూంజీగార్లు సభను ఆపుచేయవలసినదని వ్రాసిన లేఖలనుగూర్చి తెల్పుచు తమ సభ మిక్కిలి నిరుత్సాహకరములగు స్థితిగతులలో సమావేశమగుచున్నదని వారు చెప్పిరి. సభ ను ప్రస్తుతము ఆపరాదని వారు చెప్పిరి ఏలనగా తమ సంఘము ఎట్టి సలహాల నిచ్చినను వానిని ఖండించువారుండకపోరు. ఎవరో ఒకరు ఏదో ఒక పార్టీ అభ్యంతరములు చెప్పుదురు కావున ప్రస్తుతము దేశము కలతపరుచుచున్న సమస్యలను జాగ్రత్తగా విచారించి తగిన తీర్మానములను చేయుటకు తాము వెరవరాదు. కొంతమంది హిందూ నాయకులు సభలో లేకుండుట నిజమే కాని ఉన్న హిందువులు కూడ గొప్పవారే. హిందూమహమ్మదీయసమస్య తత్వ గమ్య పరిష్కరింపబడవలెను. రెండు సంఘములకు విశమత్వము కురువలెను. లేనిచో రాండుటేబిలు సమావేశము స్వర్గముగను. బ్రిటిష్ ప్రజలయెదుట భారతీయుల అశక్తతను ప్రకటింపరాదు. సభివారియెదుట నున్న రెండు ముఖ్యవిషయములను గూర్చి రాతీ యేర్పరుపవలెనని పాత్రోగారు కోరిరి.

సర్ తేజబహదూర్ సప్తూ

తరువాత సర్ తేజబహదూర్ సప్తూగారు రుపస్యనియమ సభను సాపించుటకు తాను చేసిన కృషినిగూర్చి వివరించిరి. సభివారి యెదుట నున్న ముఖ్య విషయములలో వికమైత్యము కుదురుచుట చాల ముఖ్యమని కూడ వారుచెప్పిరి. పాత్రోకమిట్టిప్రయత్నములు విఫలమగునని ఆంగ్ల దేశములోను భారతదేశములోను పలువురు చెప్పుచున్నారనియు ఆమాటలు సత్యములుకావని తాము రుజువుచేయవలెననియు వారుచెప్పిరి. గురువారమునాడుకొందరు మహమ్మదీయ సభ్యులు సభకువత్తురుగనుక ఆశోబా చర్చజరుపవలెనని వారు కోరిరి. ఇతర సభ్యులుకూడ వైయభిప్రాయములనే ప్రకటించిరి. కావున అధ్యక్షుడు సభను రేపు సాయంత్రము 4-30వరకు ఆపుచేసెను. (ఫీ. ప్రె.)

శ్రీ వి. జే. పటేలుగారు

వైషాఖవిచారణ జరుపకమానరు

రావల్పిండిలో విచారణ జరిపెదరు

అలహాబాదు, మే 14:—పటేలుగారు రేపు ఉద్దయమున అలహాబాదునుండి బొంబాయికి వెళ్లెదరు. బొంబాయినుండి రావల్పిండికి వెళ్లెదరు. వైషాఖ అల్లరులను చేయుటకు పటేలుగారి అధ్యక్షత క్రింద కాంగ్రెసు వింపబడిన విచారణసంఘము వైషాఖకు ప్రభుత్వమువారు తెలిపినందున, పటేలుగారు విచారణ పరిపెదరు.

గండివాడ బయలుదేరుట	గం. ని.
భీమవరం చేరుట	ఉదయం 8—50
నం. 181	9 8—25

నబర్తీ మహర్షి మహాత్మా గాంధీ

గారి ప్రతిమ కల్యాణాలయంలో చేయబడినది. మొదటి నూచిరి (8" X 4 1/2") వెల 1-12-0.

8. ప్రతిమకు ఒకే పర్యాయము కొనువారికి బట్టపై నుంచుకొనవలసిన టైమ్స్ ఉచితము.

8. ఒకే పర్యాయము తెప్పించిన రోడ్డుగోల్డు ఛేరిగడియారము ఉచితము.

కే. ఆర్. మిల్లర్ అందు కో., వేకిరి, మద్రాసు.

పూర్తిగ యాలస్యమగువరకు

దానిని త్యజింపకుడు

మీ భవిష్యత్ జీవితముకొరకు నేడే

PRUDENTIAL

లో ఇన్-శూర్ చేయుము. ప్రాడెన్షియల్ కంపెనీ లిమిటెడ్ సామ్రాజ్యమంతట
లోను పెద్దదియై

26,000,000 పౌలీషీదార్లను కలిగియున్నది

పూర్తి వివరములకు క్రిందివారికి వ్రాయుడు:—

THE PRUDENTIAL ASSCE CO., LTD.

CLIVE BUILDINGS, CALCUTTA

or to

BRANCH OFFICE:

C/O GILLANDERS ARBUTHNOT & CO.

POST BOX NO 261,

NORTH BEACH ROAD, MADRAS

INSPECTORS: V. R. JANAKIRAMA IYER

THE CRESCENT, MYLAPORE.

S. N. K. SUNDARAM, BEZWADA

SPECIAL AGENTS: PIERCE LESLIE & CO.

V. 5.

CALICUT. SOUTH INDIA

ఆశ్చర్యము!

అనుభవము!

మీ ఆదృష్టము మీకు తెలియదా?

తెలియనియెడల

గాంధీ దైవజ్ఞునితో నాలోచింపుడు.

మీయొక్క ప్రతియొక నివసకాలము, లేదని వ్రాసి పంపుడు, లేదా మీయొక్క ప్రతియొక పర్యాయము గంటలను వ్రాయుడు. మీ భవిష్యత్తున జరుగు ఫలములను వ్రాసి పంపెదము. భవిష్యత్తును గూర్చి వేము 5 ప్రశ్నలకు రూ. 1-0-0 వై ప్రతిప్రశ్నకు రూ. 0-4-0.

మీకష్టములు తొలగుటకు "జయనీకరణి" యను రత్నను ధరింపుడు. దీనిని ధరించుటవలన వ్యాపారములయందు కలిసివచ్చుటయు, నన్ని పనులయందు జయము కలుగుటయు, భగవంతుని ఆశీర్వాదము మీయందు దుండగలవు.

ఒకరత్న ఖరీదు రూ. 2-0-0 ఒకే పర్యాయము 10 కొనువారికి రూ. 15-0-0 ఒక వ్యాపారమైన పనిని సాధించుట కొరకై ప్రత్యేకరత్న రూ. 50. వివరములకు వ్రాయుడు. వి. పి ఖర్చులు 0-4-0 అవును.

యోగ్యతా పత్రములు

1. ఆంధ్రపత్రిక (దినపత్రిక) మద్రాసు, 8-2-1924 తేదీని "తిరుత్తణి జ్యోతిషము సరిగా దాఖలా ఇచ్చినది" అను శీర్షిక క్రింద ఇట్లు వ్రాసియున్నది:— "మహాత్మాగాంధీగారి విడుదలగూర్చి 7 నవంబరు 1923 నాకు ఉత్తరము వ్రాసి యున్నారు. ఇందులో వారు 5 వ ఫిబ్రవరి 1924 సం॥ ఉదయం 7 గంటలకు విడుదల కాబడుదురను విషయము 12-11-23 తేదీ మా పత్రికలో ప్రకటించియుంటిమి. ఇట్టి అద్భుతకేంద్రంల పానుమదుపాసి వి. కే. శతగోపాచార్యుల తిరుత్తణి, దైవజ్ఞుని కత్తిని కొనియాడుచున్నాము."

2. క్రమాత్ మణిగారు స్వదేశమిత్ర (తమిళ దినపత్రిక)లో ఇట్లు వ్రాయుచున్నారు. "భవిష్యత్తు సరిగా తెలిసిన నీ జ్యోతిషునికి వందలము లర్పించవలెను."

3. "స్వదేశపరిపాలిని" రంగూన్, తమిళ దినపత్రిక వ్రాయు సారాంశము, "జ్యోతిషశాస్త్రమున విశేషజ్ఞానమున్నది"

4. "మహిళాశక్తి" కాన్పూర్, తమిళ వారపత్రిక వ్రాయు సారాంశము. "జగత్ప్రసిద్ధియైన దైవజ్ఞుడు."

5. సేలంనుండి ప్రచురింపబడు "తెన్నాడు" అను తమిళ వారపత్రిక "గణితశాస్త్రమున అనుభవ మధికము."

6. కోలారునుండి ప్రచురింపబడు తమిళ వారపత్రిక "తమిళక" ఇట్లు వ్రాయుచున్నది. "ప్రసిద్ధిజెందిన గాంధీ దైవజ్ఞుడు."

7. డి. యే. డి. డి. బి. ఏ. యల్. యల్. బి. ఖర్చుకాన్. మేజిస్ట్రేట్, నిసార్ పూరు:—

"పండిత శతగోపాచార్యుల గారు తిరుత్తణివాడు భవిష్యత్తునుగూర్చి చక్కగ చెప్పగలరనుటకు నిదర్శనముగ 1929 సం॥ మార్చి నెలలో నిసర్ పూరునుండి మార్చబడుదురని చెప్పిన విషయమును 1928 సం॥ నవంబరులో నాకు తెలిపిరి. ఇది సత్యముగ జరిగెను."

హనుమదుపాసి వి. కే. శతగోపాచార్యులు,

గాంధీ జ్యోతిషనిలయం తిరుత్తణి, (చిత్రాపురం).

బర్తాలో భూకంపము

ఆప దుధారక నిధి

రంగూను, మే 13-బర్తా భూకంపమువలన కష్టపడుచు ల నివారణార్థమై సాక్షిండుటకు ప్రథమ సమావేశమున బర్తా నివర్తుడుగా రద్ద్యక్ష. అవహించి, భూకంపముయొక్క వివరము లను వినిందిరి. భూకంపము బర్తాలో ఉత్తరమున మామ్రాజ్ తూర్పున పూర్వీకు, దక్షిణమున వ్యాపక పడమట తారావడి న ర కు ను దే కి ము ను డి టా డి ం చె న, రంగూను, హం తక్ వాడి, పె గూ జిల్లా లలో ఆ పా ర నష్టము వాటిలైను. రంగూనులో బంధువులు దహనము చేసినవి గాక 50 శవములు దొరకెను. 150 మందికి గాయములయ్యెను. 16 కట్టడములు నాశనమయ్యెను, 65 కట్టడములకు నష్టమువచ్చె ను. ముత్తము నష్టము కొన్ని లక్షలైన నుండును. హండకోవాడి మండలమున కాంక్షాపట్టణమున నష్ట మత్యధికము. 12 కట్టడ ములు నేలవత్తరమయ్యెను. 20 మంది మరణించిరి తింగాయందు కొంతమందికి దెబ్బలును ఆస్తికి కొంత నష్టమును కలిగెను. పెగూనుండలమున 31 మంది కెక్కువగా మరణించలేదు. వార్తా పత్రికలందు అత్యుక్తిగలదు. కాని పెగూపట్టణమున భూకంపము తనపూర్తి క్షీణి చూపెను. అంతనష్టము బర్తాలో యేపట్టణము నకును ఎప్పుడును సంభవించియుండలేదు. తాను శనివారము నాడు పెగూను పోయినపుడు చూచిన దృశ్యమును గవర్నరుకు ర్పించెను. షేక్ ముహమ్మదు పగోదాకు కలిగిననష్టము వర్ణనాతీత ము. భూకంపమైన వెనుక ఎట్టిదోపిడియు పెగూలో జరగలేదని గవర్నరుగారు తెలిపిరి. ప్రభుత్వోద్యోగులు చేసిన నేను ప్రశం సింపుచు, ఆపదధారక శివరము లనేకచోట్ల కలకొల్పబడిన ననియు, మార్గ కోలదిగా అనాధ ప్రజ భోజనాదీకముల పొందు చుండెననియు చెప్పిరి. మరియు, "ఇట్టిసందర్భున రాజకీయ భేదములు తుడుచుకొని పోయినవి. ఒకచోట నేను గాంధీతో సేలను ధరించిన యువకులు ప్రశంసనీయులగు సేవచేయుట తిల కించితిని. సహాయనిరాకరణపు తలంపే వారి మనసులందులేదు. అనాధులకు రక్షణ నిచ్చుట యందే వారియానవృత్తిని విని యోగించుచుండిరి. అని గవర్నరు చెప్పెను. పెగూపురమున 20000 మంది జనులు కలరు. ఎందరు హతులైరియు, ఎరుకలేదు. డిష్టికమిషనరు 800-1000 మంది చనిపోయియుండురని తెలుపుచున్నాడు. 2000 మంది చుట్టుపట్ల గ్రామములకు పారిపోయినవారు ఎరల పెగూ చేరికొనుచున్నారు.

విరాళములు

ఇప్పటికే ఒకటిన్నర లక్ష ఆపదధారక నిధికి వడ్డునై నది. బి. ఓ. సి వారు లక్ష యిచ్చిరి. నాటుకోటు కెల్లు చెటి 15000 ఇచ్చిరి. ఇండియా రెడ్డుక్రాసువారు రు. 5000, రంగూను టర్కిష్ బ్యాంకు 2000, వైస్రాయి రు. 1000 ఒకరిరి. ఇటులే ఇతరులుకూడ విరాళము లొసంగుదురగాక యని గవ ర్నరుగారు చాచించిరి. చిఫ్ జస్టిస్ కేజి తీర్మానమున బలపర చెను. ఒక కమిటీ ఏర్పాటుచేయబడెను. ఇంపీరియల్ బ్యాంకు ఏజెంటు దీనికి కోశాధికారి. (ఆ. (పె.)

కలకత్తా - సిగరెట్ల బహిష్కారము

సంపూర్ణవిజయము

నామిక్రమాలకు 11 వ తేదీ రాత్రి కలకత్తాలో చదువు చు యింటికివచ్చిరి. వీరు చెప్పిన దే మనగా సిగరెట్లను బహిష్కరించుటకు నొక సంఘయేర్పడి బెంగాలు రాష్ట్రమంతటకీ కరపత్రములములమునను ప్రచారము చేసియు 3 దినములలో సంపూర్ణ బహిష్కారము గావించివారట. చాల సిగరెట్లను కుప్పలుగా చేసి తగులబెట్టివారట. సిగరెట్లు నోటబెట్టుకొనిన బెంగాలీలు కనబడకుండ కేయుటనుబట్టివారిలో నన్న వికవత్స యను పట్టుదలయు వెలిసికొని ఆంధ్రులకూడ వెంటనే వారి ననుసరింతురగాక ! శీను.

మీరటు కుట్రకేసు

మీరటు, మే 13: —బక్రీదు కలవులు ముగిసినవీస్తుట మీరటు కుట్రకేసు విచారణ సేటిదినము మరల ప్రారంభ మయ్యెను. ప్రేక్షకు లెవ్వరు కొద్దనకు రాలేదు. కోర్టు లొంగు పడ్డ శేక్సుగారి సానుమన ప్రాసీక్యూటరుగ నియమింప బారిష్టరు కెంపుగారు కొద్దనకు వచ్చిరి. వీరు కొంతకాలంబాదు హైకోర్టు వ్యాయమాత్రిగా పనిచేసియు (ఆ. (పె.)

ప్రభుత్వమువారి కఠినవిధానమును నిరసించుట

యావద్భారత బ్రాహ్మణేతర కార్యక్రమసంఘ సమావేశము

బొంబాయిలో కఠినశాసన విధానమును నిరసించుట

పూనా, మే 18—ఈ సభ కేసు ఉదయమున రావు బసాదరు కే. ఎన్. నాయుడు (వార్తాగారి అధ్యక్షతక్రింద జరిగినది. సర్ వీ. పి. పాట్రో, కే. జి. భద్రే, టి. జి. కేదారు గార్లు మున్నగు వారు వచ్చిరి. ప్రభుత్వము వారలంబించుచున్న కఠినవిధానమును నిరసించుచు నొక తీర్మాన మామోదించబడెను. దొరతనమునా రిదినరకు రొందుచేటలు సభనుగూర్చి చేసిన ప్రకటనలు సంస్కృతికరములుగా లేవు. వారు త్వరలో సంస్కృతికరమును నొక ప్రకటనను చేయనిచో దేశమునందు యువకులలో అసంతృప్తి మరింత ప్రబలకును. బ్రాహ్మణేతరులు నిర్మాణవిధానమును తీవ్రముగా సాగించ వలెను. ఖద్దరును కట్టవలెను. ఖద్దరునుగూర్చి గట్టి ప్రచారమును చేయవలెను. కల్లు సారా మున్నగు మత్తుద్రవ్యముల వాడుకను రూపుమాపవలెను. ఆస్పృశ్యతను తొలగించవలెను. ఉప్పు సత్వగ్రహమునందు చేరగూడదు అను తీర్మానము ఆమోదించ బడినది. (అ. వె. పై)

న్యాయవాదులపై దాడి

జిల్లామేజిస్ట్రేటు నోటీసు పంపుట

కలకత్తా, మే 18:—“మీరు ఈనెల 6-వ తేదీని కొద్దలకు హాజరుకావలయును మైకోర్టువారికి ఏల రిపోర్టుచేయగూడ దో తెలుపవలెను.” అని ఖిల్నా జిల్లామేజిస్ట్రేటు చాలసుంది న్యాయవాదులకు నోటీసుపంపెను. (అ. వె. పై)

ఏలూరు (స్వకీయవిలేఖరి)

యుద్ధ సంఘ సభ

ఏలూరు, మే 18:—నిన్న పశ్చిమ గోదావరిజిల్లా యుద్ధసంఘ సమావేశము నిడదవోలునందు జరిగెను. ఇకముందు విదేశీవస్తువులకాణములను కల్లు సారాదుకాణములను పికెటింగు చేయుటకు నిశ్చయింపబడెను.

విద్యార్థి దళము

క్రియంత మోతే వెంకటసుబ్బారావుగారి దళాధిపత్యమున యిజిల్లాలో పలుకొట్ట ప్రచారమునర్పి నర్నాపురమునందు ఈ నెల 11 తేదీన సమిష్టి శాసనోల్లంఘనమునందు పాల్గొని నేటియవయమునకు విద్యార్థి సత్వగ్రహ దళము ఏలూరునకు తిరిగివచ్చెను. ముమ్మారావుగారు రైలుదిగగానే పూలమాలలు వేయబడెను. ఇవటి సత్వగ్రహాలు వీరిని ఉత్సాహముతో పురములోనికి గొంపోయిరి. మధ్యమధ్య వీరికిహారతు లా సంగబడెను.

హారతాళము

నేడు ఆబ్బాసు త్యాగీగారి నిర్బంధ వార్త తెలియుటతోడనే సత్వగ్రహ నాయకులు పురమున హారతాళము చేయ రాట్టుచేసిరి. అన్నియకాణములు మూసివేయబడెను. బజారు పిధి నిర్జీవమైయున్నది. సాయంత్రము గొప్పబహిరంగ సభ జరుపబడును.

ఆయుర్వేదభూమణ నోరి రామశాస్త్రిలవారి

క్షీరవర్ధని వెల బుడ్డి 1-కి రు 1-8.

తెల్లులకు చనుబాలను వృద్ధిచేయును. అన్నిసావులలో దొరకును. ఆయుర్వేద నిలయయ (రిజిస్టర్డ్) బెజవాడ.

చంద్రా నర్సరితోటలు - నేలం జంక్షన్

నేలం మామిడిపండ్లు పంపుటకు తయారు. ఆర్డరుతో అడ్వాన్సు. 8 సం|| అంటుమామిడిచెట్లు, ఇతర ఫల అంటుచెట్లు దశక రు 7½. సీను, స్వదేహి తర్కారీ పూలచెట్లు, 24 దినములు పెట్ రు 2½, 12 దినములు 1½, క్యాబులూరు ఇనాం.

Chandra Nursery. P. O. Salem Junction.

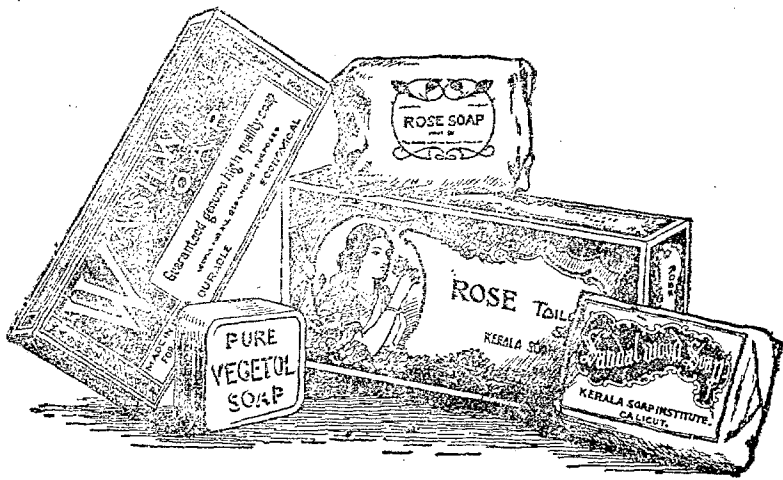
ప్రశ్న

భవిష్యత్తును గురించిన ప్రశ్నలకు బదులు ప్రాయశః కు. 1-0-0. ప్రతిప్రశ్నకు కు. 0-4-0. ప్రశ్న ప్రాయశః కాణము తెలుపవలెను. వి. పి. 0-4-0 అవును.

గాంధీ జ్యోతివనిలయం, తిరుత్తణి. P. O.

కేరళ న బ్బులు

మురికిని పోగొట్టి ఆరోగ్యమును, సంతోషము నివ్వగలవు. గుణము—అనమానమైనది. వెల—మిక్కిలి స్వల్పము. స్వచ్ఛతకు పూచీనివ్వబడును.

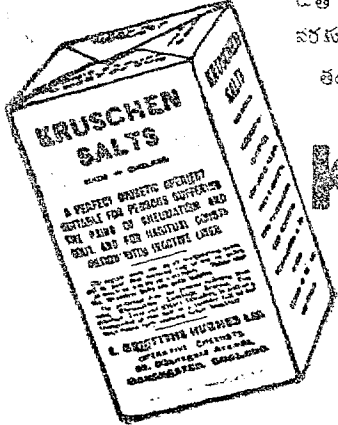
కేరళ సోప్ ఇన్ స్టిట్యూట్, కల్లికోట్.

(మద్రాసు గవర్నరుగారికి న బ్బుల తయారుచేసి యిచ్చువారు)

ధనవంతుడు ఖర్చు పెట్టునది 10,000 రూపాయలు! బీదవాడు ఖర్చు పెట్టునది కొలదిఅణాలు మాత్రమే! ఉభయులకువచ్చు ఫలము మాత్రము సమానమే!

ఒక ధనవంతుడు చాలజబ్బుగాయుండెను. వారినెదుడు “మీ కేరళారోగ్యము కొఱకు విరోపాదేశము వెడలి, యచట ధూమినుండి వచ్చెడు ఆరోగ్యమైన నీటిని త్రాగవలయు నని” చెప్పెను. ఈ ధనవంతుడు విరోపాదేశమునకువెళ్లి, యచట ఆరుమాసములుండెను. కొంతకాలమునకు ఆరోగ్యముచేరెను. కాని కొన్ని వేలరూప్యములు ఖర్చైయుండెను. హిందూదేశముందు బీదవాడు వైవానివలనే వ్యాధిచే బాధపడెను. అప్పుడు నెదుడు “బజారునకువెళ్లి కొలది అణాలు వెల గల ఒకసీసా కృష్ణన్ సాల్టును కొని, కొద్దిగ వేడినీళ్లలో గలిపి ప్రతిదినము ఉదాహం పుచ్చుకొనుడు. కొలది నోజులలో యారోగ్యమును పొంద గలవ”ని చెప్పెను. బీదవాడు వైవిధముగచేసి యారోగ్యమును పొందెను. వీరు ఆరోగ్యమును కొలది అణాలు విలువగల సీసా కృష్ణన్ సాల్టునుతో, ధనవంతుడు పదివేలరూప్యములు ఖర్చుచేసి యారోగ్యోద్ధకమును పొనముచేసి, ఆరోగ్యమును పొందిరి. కృష్ణన్ సాల్టునందు ఆరువిధములైన లవణములు కలసియుండి, గర్భము ఊపిరితిత్తులు, మలాళయము, రక్తము, అశిర్దము, బలహీనత, తలనొప్పలు, మలబద్దకము, కీళ్లనొప్పలు, జ్వరము, చర్మవ్యాధులు మొదలైనవాటిని బోగొట్టగలవు. మీరు బలహీనముగ నున్నపుడు కొద్దిగ కృష్ణన్ సాల్టును ఉష్ణోదకముతో ఉదయముపూట పుచ్చుకొనుడు. కొలదినోజులలో యారోగ్యమునులభును. ఈ లవణమును కాఫీ తేక తేనీ డితో ఉదయముపూట సీసాపైయుండు ఒక చిన్నగీటు నరకు పుచ్చుకొనవలయును. తయారుచేయునపుడుగూడ చేతితో అంటబడలేదు.

KRUSCHEN SALTS

ఇ. గ్రీఫిత్సు మ్యాన్యగ్స్, లిమిటెడ్. (స్థాపితము 1756) మాంచెస్టరు, ఇంగ్లాండు.

అమృతాంజనము డిపో వారి

శుభ్ర సిద్ధావధముల జాబితా

	రు.ఆ
1. జీర్ణరసాయనము మాత్రలు అశీర్ణమునకు	1-4
2. వజ్రగుళికలు ధాతుపుష్టికి	1-0
3. జ్వరహరి-జ్వరములకు సీసా 1-కి	0-12
4. అమృతాంజనము సీసా 1-కి	0-10
5. మూలశంకకు తైలము డబ్బి 1-కి	0-12
6. తామరతైలము, తామర, తీటకు	0-6
7. కలరా మాత్రలు, వాంతిభేదులకు	0-6
8. తేలుమందు, తేలుకాటుకు సీసా 1-కి	0-8
9. దంతకూలహరి, పండ్లపోటుకు	0-8
10. కర్ణకూలహరి, చెవిపోటుకు	0-6
11. గజ్జికి తైలము, గజ్జిచీడలకు డబ్బి 1-కి	0-4
12. పగుళ్లకు తైలము, శిశువగుళ్లకు	0-6
13. పేలకు మందు సీసా 1-కి	0-4
14. చందన అత్తరు 1 డౌన్సు	2-8
15. పుష్పకు తైలము, డబ్బి 1-కి	0-8
16. దంతచూర్ణము, పండ్లతోముటుకు	0-2
17. సుఖభోగిమాత్రలు	1-0
18. సుఖభోగి తైలము, పుండ్లకు	1-0
19. రోమహరి, వెండ్రుకలు ఊడుటకు	0-8
20. మోహిని తైలము, వెండ్రుకలు పెరుగుటకు	0-12
21. చుండుకు నూనె సీసా 1-కి	0-6
22. గ్రహణిమాత్రలు డబ్బి 1-కి	0-8
23. జాలాబి మాత్రలు, మలబద్ధమునకు	0-8
24. కుసుమారమాత్రలు, కుసుమవ్యాధులకు	1-0
25. నెగకు ద్రావకము సీసా 1-కి	1-0
26. కఫహరి, శీతకట్టు దగ్గులకు	1-0
27. కఫహరిచూర్ణము, దగ్గు ఉబ్బసములకు డబ్బి	0-8
28. సుందరి తైలము, ముఖకాంతికి డబ్బి 1-కి	0-8
29. శిరోవేదన మాత్రలు, తలనొప్పులకు	0-12
30. శైతాంజనము, కంటివ్యాధులకు	0-4
31. ఉబ్బసమునకు మందు	2-0
32. కుసుమపువ్వు తు 1-కి	8-0
33. పచ్చకర్పూరం తు 1-కి	8-0
34. కస్తూరి	40 0
35. జాన్ను తు 1-కి	8-0

పోష్టకర్మలు ప్రత్యేకము.

అమృతాంజనం డిపో

బొంబయి — మదరాసు
నెం 7, తంబుచెట్టివీధి, జార్జిటవుక్, మదరాసు.

ఆంధ్రపత్రిక - భారతి

నిజాంరాష్ట్రమునందలి ఆంధ్రజిల్లాలలో నుండువారికి వీ. పీ. లు పంపుట సామ్యు వసూలు చేయుట మొదలగు సౌకర్యములు లేనందున దక్షిణ హైదరాబాదు 566 రెసిడెన్సీ బజారులో నుండు సామ్యుల్లి గౌరీశంకరవర్మ అండ్ కో., ఆంధ్రబుక్ డిపో వారిని మా ఏజంట్లుగా నేర్పరిచినాము. అంగ్రేజి పోస్టు సౌకర్యములు లేనివారు మా ఏజంట్లకు వ్రాసి పత్రికలు వగైరాలు తెప్పించుకొనవచ్చును.

చందాలవివరము

ఆంధ్రపత్రిక సంవత్సరచందా (ఉస్మానియా)	28-8-0	కల్దారు	24-0-0
,, ఆరుమాసములకు	14-4-0	,,	12-0-0
,, మూడుమాసములకు	7-7-0	,,	6-4-0
,, మాసమునకు	2-9-0	,,	2-2-0
ఆంధ్రవారపత్రిక సంవత్సరచందా ఉస్మానియా	4-12-0	,,	4-0-0

కొత్త సంవత్సరాది సంచికలు

దివపత్రిక చందాదారులకు	1-0-0	చందాదారులు కానివారికి	2-0-0	సంచికల సంపుటకు
వారపత్రిక ,,	1-4-0	పాఠసంచికలు సంచిక 1-కి	1-0-0	తపాలాఖర్చులు ప్రత్యేకము.

భారతి (సచిత్రమాసపత్రిక)

రంగుల చిత్రకటములు, విద్వాంసులచే వ్రాయబడిన గద్య, పద్య, చారిత్రక, గాన, చిత్రకళాది విషయములను చర్చించు వ్యాసములు, కథలు కలిగి అతిసుందరముగ ప్రకటిత మగుచున్నది.

సంవత్సరచందా ఉస్మానియా	7-2-0	కల్దారు	6-0-0
అర్ధసంవత్సరచందా	3-9-0	,,	3-0-0
విడిపత్రిక	0-12-0	,,	0-10-0

భారతి వెనుకటి నాలుగు సంపుటములు (1924 సం. మొదలు 1927 సం. వరకు) క్యాబిన్లో టైండు విక్రయమునకు సిద్ధముగా నున్నవి. ఒక్కొక్క సంపుటయు (రెండుభాగములు) రూ. 9-0-0. వీ. పీ. చార్జీలు వగైరాలు ప్రత్యేకము.

మేనేజరు, "ఆంధ్రపత్రికాకార్యాలయము" 7, తంబుచెట్టి వీధి, మదరాసు.

నిజాంరాష్ట్రప్రతినిధి:—సామ్యుల్లి గౌరీశంకరవర్మ అండ్ కో., 566, రెసిడెన్సీబజారు, హైదరాబాదు, దక్కన్.

BEST INDIAN PAIN BALM

AMRUTANJAN DEPOT

Price Annas 10 only.

MADRAS & BOMBAY.

విజయనగరం

డాక్టర్. జమ్మి వెంకట్రమణయ్య

లీవరు అందు స్క్విన్ వ్యాధులకు ప్రత్యేక చికిత్స నిచ్చు

వైద్యులు. మద్రాసులో ఖాయముగా నుండురు. ఉత్తర ప్రదేశ్ ఉత్తరము లన్నియు క్రింది ఆడ్రసునకు వ్రాయవలెను.

నెం. 27, మాధవపెరెమాల్ కోయల్ వీధి,

మెలాపురు మద్రాసు.

రోజాపుష్ప లేవ్యము

1532

మలబద్ధమును హరించుటలో శ్రేష్టమయినది. కాల విరేచనమును చక్కగాగలిగించును, రుచికరమయినది. పథ్యగ్రము లేదు. 15 తుల డబ్బి రూ. 0-10-0.

క్షయారీష్ట లేవ్యము

4

దగ్గు, ఉబ్బసము, కఫము, అల్స, మొదలగు కాన్సర్స్ సంబంధముగ వ్యాధులను హరించి గుండెకు బలము నిచ్చును 15 తుల డబ్బి రూ. 1-0-0. వి. పీ. ఖర్చులు, ప్రత్యేకముం పి.సి.పి. అందు కో. ఆయుర్వేదసమాజం, పెరిడేపి, నెల్లూరుజిల్లా.

కృష్ణాపార్థసి-బెజవాడ

2

ఆంధ్రదేశముందు అతి ప్రసిద్ధములగు మామండలమును పెద్ద కేటాగునకును సేదే వ్రాయుదురు.

ఆంధ్రపత్రికాకార్యాలయమున దొరకు గ్రంథములు

సత్యవత్సరాభ్యాసము—మల్లంపల్లి మల్లికార్జునశాస్త్రిగారు. అయిదాశ్వాసముల రసవత్ప్రబంధము. అద్భుతకల్పములతో నిండియున్నది. 1-0-0

గురుబోధామృతము (వేదసారగ్రంథము)—శ్రీమతి కట్టమంచి తిరుమలమ్మగారు. భక్తిరసపరిపూరితములగు పాటలు 0-4

తిలకు మహాశయ్యని, సంపూర్ణముగ జీవితములు—మానికోండ. సత్యనారాయణశాస్త్రిగారు. డిమ్మి 420 పుటలు. 2-4-0

తత్వమచంద్రికా (ప్రథమభాగము)—సన్నిధానము నూర్య నారాయణశాస్త్రిగారు. 1-0-0

సంగీత శమంతకమణి. 0-8-0

మహర్షి దేవేంద్రినాథ తామరగారి స్వీయచరిత్రము—మొక్కపాటి రామమూర్తిగారు. ప్రతివ్యక్తియు ముఖ్యముగ జరుగువలసినది. ఫెదరైటుకాగితము. పుటలు 214 క్యాబిన్లో టైండు. (కొన్ని ప్రతులు మాత్రమే కలవు) 2-8-0

ఆంధ్రకేబింథామణి (సటికము) — శ్రీమదేవి. రామశాస్త్రిగారు 0-12-0

పోష్టకర్మలు ప్రత్యేకము.

రాష్ట్రభాషాహిందీప్రథమ పుస్తకము—రామానంద కర్మగారు 0-8-0

శ్రీరామవిజయము (నాటకము)—కే. వెంకటరమణ రావుగారు. 0-8-0

కారదాంబ, (శ్రీధరశ్రీభోదినీ) నాటకము—టి. శ్రీనివాసరాఘవాచార్యులుగారు. 0-4-0

శబ్దకాముది (నిఘంటువు)—శిరోధూమణము, వెంకటరంగాచార్యులుగారు. చాలిఉపయోగకరము. చేబులోనిముడును. 1-4-0

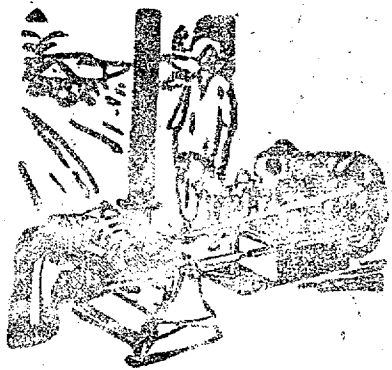
ఆంధ్రోద్యమము—మొదటి అయిదు ఆంధ్రమహాజనసభల అధ్యక్షుల ఉపన్యాసములు, తీర్మానములు చిత్రములు గలవు. 1-8-0

ఆత్మజ్ఞానాసంఘము—పారసంది జగన్నాథస్వామిగారు. కరీరము విడిచినతరువాత ఆత్మస్థితినిగూర్చి చెప్పినది. 0-8-0

ఆంధ్రపత్రికాకార్యాలయము,

7, తంబుచెట్టివీధి.

మదరాసు.

మా ప్రత్యేక వైపునరి, పోర్టబుల్ ఇంజిన్లు పెట్టుకొనిన క్రూడాయిట్ ఎంజినులతో గలవు.

పూర్తివివరములకు ఈ దిగు వ విలాసమునకు వ్రాయుడు:—

VOLKART BROS
ENGINEERS

ఆర్మీనియన్ వీధి, మదరాసు.

ప్రదర్శనగదులు ఈ దిగువ స్థలములందు గలవు:

కొత్తతరగుపేట, తైంగుళూరు.

వెస్టుమెయిన్ వీధి, మధుర.

అవనాపిరోడ్డు, కోయంబుత్తూరు.

తెలుగుజిల్లాలకు ప్రతినిధులు:—

మద్దూరి బ్రదర్సు, రాజమండ్రి

వాల్ కార్ట బ్రదర్సు, ఏజెన్సీ, బెజవాడ.